

Д-РЪ Н. ШЕЎТАНОВЪ
НАЙДЕНЪ ПАМУКЧЕВЪ

Т. 2584
1941

ВЕЛИКОБЪЛГАРСКА
МЛАДЕЖЪ

П Р О Б Л Е М Ъ
О Р Г А Н И З И Р А Н Е
Н А С О К И

СЪ ПРЕДГОВОРЪ ОТЪ
ПРОФ. Д-РЪ БОГДАНЪ ФИЛОВЪ

ИЗДАТЕЛСТВО Т. Ф. ЧИПЕВЪ
С О Ф И Я * 1 9 4 1

Бш. 34125

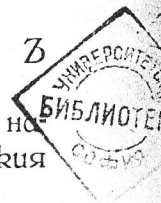
ЕДИНЪ МЛАДЪ БЪЛГАРИНЪ, ПОСВЕТИЛЪ СЕ ОТЪ РЕДЪ
ГОДИНИ ВЪ СЛУЖБА НА НАШАТА МЛАДЕЖКА ОБЩЕ-
СТВЕНОСТЪ И ЕДИНЪ ДОКТОРЪ ИСТОРИКО-ФИЛОСОФЪ,
НАПИСАХА КНИГА ЗА МЛАДЕЖЪТА. НОСИТЕЛИ НА ИДЕЯТА
ЗА ВЕЛИКОБЪЛГАРИЗМА, ТЪ ПИШАТЪ СВОЕТО ВЪРЮ.

ТЪЗИ СТРАНИЦИ ПОСВЕЩАВАТЪ НА МЛАДИТЪ БЪЛ-
ГАРСКИ ПОКОЛЪНИЯ, СЪРДЦАТА НА КОИТО СЕ ИЗПЕ-
НЕЛЯВАТЪ ВЪ СТИХИЙНИЯ УСТРЕМЪ КЪМЪ ВЪКОВЪЧНО
БЕЗСМЪРТИЕ НА ВЕЛИКОБЪЛГАРСКАТА НАЦИЯ.

П Р Е Д Г О В О Р

Всѣка държава трѣбва да разчита на националното съзнание и на творческия духъ на своитѣ граждани.

Създаването на тѣзи основни ценности зависи преди всичко отъ възпитанието, което гражданитѣ сѣ получили още въ младинитѣ си, още тогава, когато сѣ оформявали своя свѣтогледъ и своята представа за граждански и националенъ дългъ, за служба на държава, родъ и Родина, за чувството на национална гордостъ, за вѣра въ успеха и бъдещето на нацията си. Укрепени въ душата на младежта, тѣзи граждански добродетели оставатъ цѣли и ненакѣрними презъ цѣлия животъ и правятъ отъ младежа здравъ и полезенъ гражданинъ на държавата.

У насъ досега сѣ полагани твърде малко грижи въ това отношение. Това, което е направено досега, се е ограничавало повече въ областта на физическото възпитание. Така, още презъ 1924 година Министерството на Народното просвѣщение учреди специална служба за физическо възпитание на българската младежъ. По-късно презъ 1931 година бѣ създаденъ и Законътъ за физическо възпитание на българската младежъ. Обаче вситко това се указва недостатъчно, особено съ огледъ на нравственото и народностно възпитание на нашата младежъ. При това, не трѣбва да се забравя, че една значителна частъ отъ нашата младежъ, предимно селската, остава вънъ отъ обсега на държавните грижи за възпитание, и то презъ периода между училището и казармата, т. е. тъкмо тогава, когато младежътъ се оформява телесно и духовно, когато узрѣва гражданитѣ.

Възпитанието на младежътъ вънъ отъ училището и вънъ отъ казармата е право и дългъ на държавата, която сама трѣбва да реди не само днешната си сждба, но и утрешната. Този законъ на нашето време, особено при неспокойствието, което е обхванало свѣта, ни налага да изпълнимъ и ние нашия дългъ къмъ ония,

които утре ще коватъ сждбата на България—сждба, която зависи отъ нашитѣ грижи и отъ нашето умение да създадемъ младежъ годна и достойна да твори утре живота подъ българското небе. На този дългъ и на тази задача, въ кръга на възможноститѣ при нашитѣ условия, иде да отговоримъ Законътъ за организиране на българската младежъ. Той цели да създаде държавна младежка организация, живъ организъмъ—единъ видъ младежко общество, въ което, подъ грижитѣ на държавата, нашитѣ младежи ще водятъ бодръ и бодръ организационенъ животъ и въ което основната цель — възпитанието, ще се постига чрезъ разнообразна и примамлива за младежътъ дейность.

Рѣководено отъ тѣзи разбирания, съзнавайки нуждата отъ единъ законъ, който да проведе държавните схващане за вълостното възпитание на младежътъ и който да обедини вситки усилия въ това отношение на отдѣлнитѣ държавни, обществени и частни инициативи, правителството изработи Закона за организиране на българската младежъ, който отговаря най-добре на нашата действителность и на нашитѣ нужди.

ПРОФ. Д-РЪ БОГДАНЪ ФИЛОВЪ
М-ръ-Председателъ и М-ръ на нар. просвѣщение

П Р Е Д И С Л О В Ъ

Българският народ преживява върховни времена. Териториалните клаузи на „мировия“ диктат от Ньой рухнаха. Със дипломатическата помощ на възродените велики сили Германия и Италия, творящи новата история, Златна Добруджа бѣ върната къмъ Майката—Родина. Презъ настоящата щастлива пролѣтъ, когато априлъ разтла зелените си губери надъ родната земя,

победоносната армия на Великия Трети Райхъ разгроми Югославия и Гърция и отвори пътя за обединението на българските земи. Македония, Тракия, Западните покрайнини, Моравско и присъединената по-рано Златна Добруджа, вече дишат свободно въ просторите на единната българска държава. Унижена и разкъсана до вчера, България вече се превръща на Велика България, очертана отъ кървавиятъ мечъ на старославните ни царе и стихийните подвизи на нашата храбра армия въ миналите войни.

Създава се Велика България! — заветниятъ националенъ идеалъ на толкова наши поколения! Идеалъ, за чието осъществяване ние преминахме въ вихренъ набѣгъ презъ пламъци и кръвъ. Но нека дигнемъ вече гордо глава! Велика история ще създаваме ние, българите, които сме гръбнакъ, сила и гений на Балкана. На работа! При вдъхновения строежъ на величественя ни националенъ храмъ всички трѣбва да бждемъ зидари! Задружни творци на новата и свѣтла великобългарска бждинна!

Но нека се запомни и добре разбере едно: не синовете и дъщерите на вчерашната окаяна и потискана България ще могатъ успѣшно да градятъ Велика България. Тя ще се строи отъ гранитните мишци и челиченъ духъ на обединената българска младежъ, която съвременитѣ върховни събития вече кръстиха и възвисиха на великобългарска! Тази великобългарска

младежъ е златната ни надежда и упование за свѣтлото бждаще, което хвърля въ радостна трѣпка цѣлия български народъ — отъ Дунава до Егея и отъ Черноморието, до Охрида синь.

Тази книга си поставя скромната задача да помогне на младите ни поколения въ тия сждбовни времена и да ги насочи къмъ свѣтлия друмъ на великобългарския възходъ. За тази целъ най-първо се хвърля общъ погледъ върху проблема за младежта въ различните времена. Очертава се по-късно всеобщиятъ стремежъ на всички държави следъ първата свѣтвна война да изградятъ цѣлостно организиране на своите млади поколения, особно въ Германия. Тамъ, подъ вдъхновеното водачество на Адолфъ Хитлеръ, биде създадена отъ младежта могъщата революционна армия на Третия Райхъ, която сринна потисническите „мирни договори“ и създава новъ редъ въ Европа. На края се проследза ролята на нашата младежъ въ миналото, обрисуватъ се всички младежки организации и се набелязватъ голѣмитѣ задачи, които предстоятъ на организираната вече, подъ покроба на държавата, българска младежъ.

Въ тоя си видъ, ние сме убедени, настоящата книга ще помогне на младите поколения въ осъществяването на свѣтлото имъ историческо призвание — строитба, всеотданна служба и жертвоготовна отбрана на Велика България.

Н. ПАМУКЧИЕВЪ • Д-РЪ ШЕЙТАНОВЪ
София, 24 май 1941 година

ПРОБЛЕМЪТЪ
ЗА
МЛАДЕЖЪТА

ПРАЗВОРЪ НА ЖИВОТА • КУЛТЪ
НА ХУБОСТЪ И СИЛА • ЗА ВЪРА
И РОДИНА • БРАННИКЪ И МАЙ-
КА • ВИСША НРАВСТВЕНОСТЪ •
РИЦАРЪ И ДАМА • ВЪЧНАТА АН-
ТИТЕЗА: МЛАДИ И СТАРИ •
СЕМЕЙСТВО И УЧИЛИЩЕ
• НОВЪ ЧИНИТЕЛЪ •

ПРАИЗВОРЪ НА ЖИВОТА

Въ живота на човѣка — както донѣкжде у животнитѣ и растеніята — има три периода: младостъ, зрѣлостъ и старостъ. Проблемътъ за младостта обхваща, значи, една трета отъ всички въпроси за човѣка. Мнозина, обаче, мислятъ, че зрѣлостта и старостта спадатъ подъ единъ и сщцъ периодъ — живота на възрастния човѣкъ. Тогава ще излѣзе, че проблемътъ за младостта е проблемъ за половината отъ човѣшкия животъ. Но младостта предхожда човѣшката зрѣлостъ и старостъ — тъй както зората предхожда деня, а пролѣтъта — лѣтото и зимата. Българската народна мъдростъ доразяснява: „Денътъ си личи още отъ сутринята“. „Ако пролѣтъта цвѣти, есенята ще тежи“ — отъ плодъ. „Работи на младостъ, за да благувашъ на старостъ“. Заключение е ясно: младостта, или младежътъ е праизворътъ на живота. Проблемътъ за младостта е тогава проблемъ за небето въ земното битие, за слънцето въ живота, за божественото у човѣка — въ духа и тѣлото му.

Така изобщо се схваща младежътъ у всички народи и презъ всички времена. Тъй мисли за нея почти всѣки човѣкъ — мъжъ или жена, първиченъ или културенъ, царъ или слуга, гений или простосмъртенъ. Новитѣ държавници иматъ сжщитѣ възгледи.

Такова е становището и на авторитѣ на тая книга

КУЛТЪ НА ХУБОСТЪ И СИЛА

По загадна разпореда на Битието младежътъ се състои отъ два „пола-половини“: момиче и момче. Знае се чудната приказка на Платона за раздѣляне

наполоветъ: Въ праначални времена имало само еднополови човѣци. Тѣ били извънредно могъщи. Намислили дори да свалятъ боговетъ отъ небето. Тогава върховниятъ богъ решилъ да отслаби човѣцитѣ, като ги разрѣзалъ — раздѣлилъ на два пола. Отъ тогава се явили жени и мъже на земята. Тѣ обаче, не забравили могъщия си стариненъ заветъ: нагоре къмъ небесата! Затуй раздѣленитѣ два пола вѣчно се стремятъ да се съединятъ въ едно, за да станатъ пакъ тѣй могъщи, както въ праначални времена. Тоя вѣченъ свещенъ стремежъ на двата пола да се съединятъ се нарича Любовь, Бракъ. Затова младостъта или младежъта, тѣй силно се вдъхновява отъ тая небесна стихия. Затуй презъ време на младостъта си човѣкътъ, мъжъ или жена, има божествени преживявания, които оставатъ негово съкровено благо презъ цѣлия животъ. Зрѣлата възраст и старостъта не познаватъ вече любовта въ нейната възвишена стихийностъ.

Трѣбва да се запомни, че приказката на Платона е заета отъ древнитѣ Орфейци, както и отъ сказанията и обрѣдитѣ за старинния богъ Дионисъ. Орфей обитавалъ въ тилилейскитѣ усои на Родопитѣ, Дионисъ пъкъ — въ древна Тракия.

Двата „пола-половини“ се оформили като нѣщо самостоятелно, до известна мѣра. У девицата изпъкнало като основна сжщина — тѣлото, външността, формата, хубостъта или красотата. У младежа, юношата пъкъ, зацарувалъ духътъ, силата, идеалътъ за подвигъ. Девица и хубавица станало едно и сжщо нѣщо, както младежъ и герой.

Така възникналъ у всички народи и сжществувалъ почти презъ всички времена култътъ на хубостъ и сила, като възбожаване на момичето и момчето. На тоя култъ и на любовта, свързана съ него, се дължи общочовѣшката лирика, голѣма частъ отъ изкуствата, митологията и пр.

ЗА ВЪРА И РОДИНА

Децата, както и младежитѣ отъ двата пола, представляватъ хармония на тѣло, а сетне и на духъ, схващанъ по-общо. Тѣ иматъ насжща потрѣба отъ движение, за да се развиватъ. Това сж игритѣ, които сжществуватъ винаги и навредъ, кждето има деца, младежи или възрастни, дори и стари, ала съ младъ духъ. Играта е нѣщо като божествено лекомислие. Тя е потрѣбна наистина на младия организъмъ. Но само това обстоятелство не я обосновава. Тукъ има и други загадни причини — внушения на подсъзнание, на сждба дори. Защото, както вече се загатна, чрезъ младостъта най-вече, човѣкъ се сношава съ тайнитѣ на битието.

Чудно голѣмъ развой иматъ игритѣ на младежъта въ Стара Гърция. Тамъ е люлката на тѣлеснитѣ упражнения за момчета, донѣкъде и за момичета. Старитѣ гърци, както е известно, имали цѣлъ култъ на тѣлото. Отъ него произлѣзла по-сетне цѣлостна система и организация на младежкитѣ игри, наречени Олимпиади. Тия Олимпиади, както трѣбва да се очаква, били въ връзка съ обрѣдитѣ, въ честь на боговетъ Зевсъ, Аполонъ, Дионисъ, както и на богината Диана. Олимпиадитѣ представлявали общонародни тържества, на които много младежи се състезавали въ надбѣгване пеша, съ конь или колесница, въ борба или атлетика, хвърляне на дискъ и пр. Въ тоя старогръцки култъ на тѣлото особено много се е отличила Спарта. Ето нѣкои стихове, или паметни плочи, въ честь на младежи-победители въ Олимпийскитѣ игри. На една такава плоча се казва: „Не дойдохъ азъ самъ за борба отъ полята на Арголида. Мене Спарта тукъ изпрати — Спарта, майката на славата, що възпитава съ спортъ. И азъ, както подобава на синоветѣ лакедемонски, побеждавамъ съ мъжка сила!“ Подвигътъ на младежа, значи, се възславя не само като лично дѣло, но и като постиже-

ние на държавата, на народа или племето, които сж го изпратили на състезание. А това означава, че играта имала така да се каже политическо значение. И младежта се явявала като носител на национална чест и достоинство. Първи доводъ, че младитѣ поколѣния могатъ да бждатъ — и сж били понѣкога — чинители въ историята. Ето какъ въ друго древногрѣцко стихотворение се възславя единъ вихренъ бѣгачъ: „На Персея се равняваше Ориесъ, синътъ Менеклеевъ, когато бѣше въ игрището. Съ криле летѣха краката на младежа. Видѣха го само, когато тръгна и когато стигна целта — никжде другаде въ арената!“ За да победи въ старогрѣцкитѣ състезания, младежтѣ жертвувалъ части отъ тѣлото си, дори живота си: „Навсѣкжде“ — се казва въ друга тогавашна възхвала — „навсѣкжде по елинскитѣ краища, кждето даваха награда за борба, се явявахъ и азъ. Въ Пиза остана едното ми ухо, въ Платея ми извадиха окоето, едва живъ останахъ въ Пито. А сега баща ми и зрителитѣ сигурно мъртавъ или сакатъ ще ме измъкнатъ отъ арената“. Тава е не състезателъ, а герой, за когото има само една целъ: победа! „Погледни статуята на бореца Теперитъ“ — се казва въ друга възхвала — „Той бѣше прогласенъ за победителъ още като момче. Хубавъ е образътъ му, ала сжщо тѣй можща бѣше неговата сила. Победоносно украси той града на храбритѣ си дѣди!“ Къмъ победа се стремилъ младежтѣ, защото се опивалъ отъ блѣна за безсмъртие — безсмъртие лично и на неговия градъ, племе, на неговата народностна общност. Божествена проява!

На старогрѣцкитѣ Олимпиади имало състезания и по духъ. Чели се стихове и други творения и победителитѣ-автори били награждавани.

Култътъ на тѣлото въ Стара Грѣция оставилъ на следходнитѣ времена редица спортни понятия, порѣдки, обичаи и пр.. Напр. оттогава най-вече тѣлото почнало да се смѣта за достоенъ и равноцененъ съ-

пѣтникъ на духа. Защото, споредъ стария елинъ, само хармоничното развитие и на дветѣ тия сжщности — тѣло и духъ — възвеждало до истинско величие за човѣка. Образецъ на стройно развито тѣло и мощенъ духъ билъ богъ Аполонъ — вѣчниятъ младенецъ. Втори доводъ за сжществената роля на младостта при оформяване на цѣлостната личностъ! Старогрѣцки сж сетнешнитѣ, и днешни, названия: гимнастика, атлетика, стадионъ, олимпиада и пр.. Особено силно е въздействието на старогрѣцкия култъ на тѣлото върху днешна Германия, за която древна Елада е идеалъ, въ известенъ смисълъ.

БРАННИКЪ И МАЙКА

Отъ играчъ и борецъ въ игрища младежтѣ минава въ сжщинско-историчната област на войника. И найстина войницитѣ на всички народи и презъ всички времена сж най-вече младежи. Въ тая областъ младежтѣ е истинскиятъ творецъ на историята — като брани родната земя и осигурява мира въ нея, необходимъ за спокойно развитие и благоденствие, като завладява нови земи, като пази законитѣ и държавата вжтре въ страната и пр.. По тая причина, войската на много завоевателни държави, напр. Стария Римъ, се състояла отъ неженени мжже — единъ видъ вѣчни младежи. И свѣтовното духовно господство на Папата е създадено и се поддържа повечето отъ такива младежи — неженени духовници, калугери — мисионери.

Младежтѣ е вѣчниятъ бранникъ и творецъ на история — национална и свѣтовна! Трети сжщественъ доводъ на великата роля на младежта въ живота на човѣчеството!

Девицата, следъ като напусне игрището, отива сжщо тѣй въ исторична областъ — въ кждата, край домашното огнище, кждето чудодѣе като майка.

Тукъ, чрезъ брака, тя създава деца родъ, племе,

народи, човѣчество. „Човѣкъ“ означава въ езика на старитѣ народи, „отъ жена роденъ“. Въ това най-вече се състои националната и човѣшка роля на жената въ историята. Младежъ — мъжъ — войникъ и девица — жена — майка, сж два равноценни и еднакво необходими чинители за обществото, за народъ, държава, човѣчество.

ВИСША ПРАВСТВЕНОСТЪ

Небесното, божественото сияе въ душата на децата, отчасти и въ девицитѣ и младежитѣ. Тѣ живѣятъ въ другъ, висшъ свѣтъ, или блѣнуватъ за него. Затова, когато следъ разпадане на древнитѣ религии, цивилизации и държави, се явява Христосъ, той казва: „Пуснете децата да дойдатъ при мене!“ То значило: християнството, което се основава на любовта, ще може да претвори свѣта само чрезъ младежта. Децата и младитѣ поколѣния носятъ въ себе си началата на висшата нравственостъ, която проповѣдва евангелието. Тѣ трѣбва да станатъ апостоли на новата вѣра. Въ това се съдържа още единъ доводъ за великата роля на младежта въ човѣшката история! Моралната обнова на човѣка ще дойде чрезъ нравствеността на младитѣ поколѣния. Тѣхнитѣ висшъ свѣтъ трѣбва да се пренесе въ суровата реалностъ на живота и да я преобрази, облагороди. Така животътъ на човѣка ще се превърне въ царство на нравственна красота.

РИЦАРЪ И ДАМА

Презъ срѣднитѣ вѣкове въ Европа, особно въ западна, се явили младежи, които загадно съчетавали въ себе си и древния борецъ, и бранника, и благочестивия християнинъ, и доблестния мъжъ спрямо жената-дама. Това били рицаритѣ, или кавалеритѣ. Тѣ си устройвали спортни турнири, състезания по

духъ — въ разни изкуства, вършили благочестиви подвизи, предприемали кръстоносни походи и създали отъ християнския култъ на Дева Мария — култъ на дамата, на жената изобщо. Отъ това време въ европейскитѣ езици „рицаръ“ или „кавалеръ“ значи младежъ или мъжъ, съ висши понятия за честъ, достойнство, доблестъ — проявявани къмъ всички, особно къмъ слабитѣ и женитѣ. Отъ сжщото време и „дама“ означава „жена съ достоинство“ — хубостъ, саможертва за чувства, елегантностъ. Тия две исторични категории на европейецъ и европейка сж подѣнки сжщо тѣй отъ висшия свѣтъ на младежта. Младитѣ поколѣния се опитали по тоя начинъ да преобразятъ тогавашния животъ и успѣли до известна мѣра. Това е другъ доводъ за великитѣ стремежи на младежта къмъ създаване на другъ животъ и друга история — по-висши и по-свършенни!

ВѢЧНАТА АНТИТЕЗА: МЛАДИ И СТАРИ

Въ живота на историята сжществува една вѣчна антитеза между млади и стари поколѣния. Това е борбата на пролѣтнитѣ вихъръ—развигоръ противъ оковитѣ на зимата. Младитѣ винаги и навредъ отричатъ, отчасти или изцѣло, сжществуващитѣ форми на живота и историята. Тѣ искатъ да ги реформиратъ или да ги унищожатъ, за да създадатъ нови форми.

Голѣмитѣ събития, характеризиращи и одухотворяващи идейния образъ на епохитѣ, всѣкога сж били привеждани въ движение отъ най-буиния, най-чувствителния и неспокоенъ елементъ на общества—младежта. Въ най-критичнитѣ и изключителни по значение моменти, тя е била единствената изкупителна жертва, положена въ възтържествуването на идеитѣ¹⁾. Младитѣ сж вѣчни отрицатели, борци реформатори,

¹⁾ Вж. Найденовъ Памукчиевъ: „Организиране на младежта“. София, 1939 год.

унищожители, ала съ целъ да творятъ новъ свѣтъ — тѣхния висшъ свѣтъ. Затуй всѣки бунтъ, превратъ, революция се начева и изнася отъ младитѣ поколѣния. Старитѣ повечето държатъ фанатично за сществуващето, за традиционното, защото то е тѣхно дѣло и смисълъ на живота имъ. Тѣ твърде често подиграватъ, дори хулятъ и преследватъ младитѣ. Понѣкога не имъ признаватъ никаква способностъ. Старитѣ мислятъ, че създадениятъ отъ тѣхъ свѣтъ е едва ли не най-добъръ и най-съвършенъ. Младитѣ, споредъ тѣхъ, смѣтали че „морето е до колѣне“ т. е. че животътъ и историята много лесно могли да се реформиратъ. Това било заблуда на „зеленитѣ още“ т. е. на младитѣ. Единствени, които вѣчно схващали нѣщата и явленията били старитѣ. „Какво е младостъ? — пита единъ китаецъ. И отговаря: „човѣкъ, който се е забавилъ да израстне!“

Антитезата, борбата между млади и стари, синове и бащи, между дъщери и майки се води различно презъ вѣковетѣ. Но понеже въ живота и историята до скоро владѣеха почти изключително старитѣ поколѣния, то нѣма достатъчни данни за становищата и дѣлата на младитѣ. Свѣтовната история би трѣбвало да се напише отново като материя отдѣлно за млади и отдѣлно за стари. И сега обаче може да се прозрѣ тукъ и тамъ, особено при голѣмитѣ завои и преврати на човѣшкото минало, че участието на младитѣ поколѣния е било широко и силно. Та и днесъ при всѣко събитие най-многого зрители сж деца и младежи, които най-дълбоко изживяватъ събитието, веднага взематъ свое становище и дори се намѣсватъ прѣко.

Но всѣки случай млади и стари, заедно създаватъ историята. Тѣ съставятъ до известна мѣра дветѣ рамена на ритъма, що движи историчния животъ. Рамото на младежъта може да се означа съ „напредъ!“ а рамото на старитѣ съ „назадъ“ или „на мѣсто“.

Младежъта е, значи, висшъ чинителъ въ историята — макаръ и не винаги признаванъ.

И тѣй, младежъта, доколкото може да се разгадае нейната сщностъ до сега, е въплочение на небесното, на божественото тукъ долу на земята. Тя не е практично-разумна защото е боговдѣхновена. Тя е безумо-разрушителна и всетворческа, подобно на пролѣтни води. Младиятъ е носителъ на сила — тѣлесна и духовна, младата или девицата представя въплъщение на хубостъ, която привлича, за да се бракосъчетае и продължи рода човѣшки. Младежътъ е вѣчниятъ бранникъ, който създава държави и ги пази. У насъ е фанатично силно понятието за честъ, достойнство и нравственостъ. Той е готовъ да жертвува живота си за тия човѣшки светини. Най-висшъ изразъ на небесната си човѣшка и национална стихия е дала младежъта до сега, както изглежда, въ категорията на рицара или кавалера и на дамата.

СЕМЕЙСТВО И УЧИЛИЩЕ

Но, ще възрази нѣкой, ако наистина младежъта отъ двата пола е отъ такова евангелско естество, то би трѣбвало и животътъ на човѣка да се е превърналъ до сега на рай. Това обаче не е станало. Следователно и твърдението за тѣй висшата сщностъ на младитѣ поколѣния не изглежда добре обосновано. За жалъ, черногледцитѣ тукъ иматъ донѣкъде право. Дадената накратко характеристика на младежъта се отнася главно за висшитѣ представители на младитѣ поколѣния отъ двата пола. За известна частъ отъ младежъта небесната сщностъ е едва ли не само мигновено прозрение, краткъкъ унесъ, сладкъкъ сънъ. За никого не е тайна, че у нѣкой младежи и девици се проявява не ангелътъ, а демонътъ. Тая малка на брой младежъ е сурова, движи се отъ тъмни инстинкти и е обременена съ престѣпления. Това

зло често пжти е задушавало ангелското, небесното у младежъта. Но човѣчеството не е ставало бездейно предъ демона на тъмата и разрушението. Отъ край време още облагороденитѣ възрастни хора сж помагали на децата и младежитѣ отъ двата пола въ борбата имъ противъ злото. Тая помощъ се нарича „отглеждане, възпитание и обучение на децата и младежъта“. Тя се дава въ семейството и въ училището — две мѣста, кждето всичко висше у младежъта се подкрепя, поощрява съ цель да се помогне не само на младитѣ поколѣния, но чрезъ тѣхъ и на бждация народъ, на човѣчеството.

НОВЪ ЧИНИТЕЛЪ

Напоследкъ следъ първата Свѣтовна война (1914—18 г.) къмъ облагородителнитѣ стремежи на семейството и училището се приобщи новъ великъ чинителъ — държавата, народътъ. Държавата излѣзе съ знаменития лозунгъ за организиране на младежъта, преди тая младежъ да постъпи въ казармата. Съ това се отваря нова епоха за младитѣ поколѣния, за народитѣ и цѣлото човѣчество.

ОРГАНИЗИРАНЕ НА МЛАДЕЖЪТА

СЖЩНОСТЪ • СЪВЕТСКА РУСИЯ • НОВА
ИТАЛИЯ • ВЕЛИКА ГЕРМАНИЯ • МЕСИ-
ЯНСКИ НАЦИОНАЛИЗЪМЪ • ОТГЛАСЪ
ВЪ ДРУГИ СТРАНИ: УНГАРИЯ, ШВЕЙЦА-
РИЯ, ФРАНЦИЯ, БИВША ПОЛША, БИВША
ЧЕХОСЛАВИЯ, ФИНЛАНДИЯ • НАШИТЪ
СЪСЕДИ: РУМЪНИЯ, ТУРЦИЯ, БИВША
ЮГОСЛАВИЯ, ГЪРЦИЯ • ПАКЪ ПОСЛЕДНИ

СЖЩНОСТЪ

Девизътъ за организиране на младитѣ поколѣния отъ двата пола, включително и на децата, се хвърля за пръвъ пътъ въ свѣтовната история сега — въ вѣка на машината. Въ тоя девизъ има нѣщо още недоуяснено, загадно, дори мистично. Наистина, начини за организиране има и въ миналото — въ Стара Гърция, особено въ Римъ и другаде. Ала всичко това е въ малъкъ обхватъ и безъ голѣми намѣрения. Следъ първата Свѣтовна война съ всеобщото организиране на младежта се заеха не вече отдѣлни лица-реформатори или мечтатели а самата държава и то по точно опредѣленъ планъ, установенъ отъ реални политици. На мѣстото на личната инициатива се яви изкустна пропаганда за доброволно постъпване въ младежкитѣ организации, или чисто и просто принуда чрезъ законъ. Целитѣ на младежкитѣ организации се опредѣлиха сжщо така ясно: преобразуване на младежта по възприетия отъ държавата свѣтогледъ, или идеология, съ цель да се използватъ младитѣ поколѣния за потрѣбитѣ на новата общностъ — социална, национална и политическа и накрая за войската.

Идеологиитѣ, които сж новитѣ евангелия на нашата епоха, наложиха организирането на младежта. Защото тия идеологии си поставятъ за цель: пълно реформиране на историчния животъ. А за да бжде тая преобразителна дейность плодотворна, трѣбва да започне ех ово „още отъ яйцето“ т. е. отъ младежта. Претворената отъ дадена идеология младежъ ще реформира по нататъкъ цѣлия животъ, въ всичкитѣ му области, по хоризонтална и отвесна посока. Ако при разрушението, при революция, „стълбата се мете отгоре надолу“, при творческия процесъ въ исто-

рията, се почва обратно — отдолу нагоре, отъ децата и младежъта. Който има младежъта, той владѣе бждащето!

СЪВЕТСКА РУСИЯ

политизиране на младитѣ поколѣния

Може да се каже, че лозунгътъ за всеобщо организиране на младежъта, подъ рководството на държавата, се яви въ Советска Русия. Това се дължеше на редица причини отъ общо и чисто руско естество — причини известни. Болшевикитѣ, които устройха революцията (1917 г.) и установиха диктатура въ Русия, бѣха малцинство. Гражданитѣ, или третото съсловие, както и предишната интелигенция, бидоха отстранени отъ обществената арена. На селянитѣ, които образуватъ грамадно мнозинство отъ руския народъ, диктаторитѣ не се довърваха — по редъ причини. А новиятъ советски строй имаше на сжца потрѣба отъ опора и то широка и здрава. Затуй новитѣ господари на Русия решиха да използватъ младежъта на всички обществени слоеве за своитѣ цели. Постанови се всеобщо организиране на младежитѣ отъ двата пола — „Комсомолъ“. Младежъта се подложи на усиленa подготовка: идеологична и физиккултурна, или тѣлесно-спортна. Работѣше се въ училищата, които се превърнаха единъ видъ на заводи за хора на светското бждеще. Учителътъ стана нѣщо като инженеръ на живота — доставчикъ на идеологично подготвени поколѣния, нуждни на държатата-стопанство, за социални цели, култура и пр. Работата на училищата се подпомагаше — и подпомага — въ най-широка мѣра отъ самитѣ младежки организации: събрания, уреждане на свободното време и пр. Училището действуваше подъ рководство на държавата, а организациитѣ се водѣха и водятъ — отъ партията. Така младежъта биде подготвена за поли-

тико-социалнитѣ си — а напоследъкъ и видъ национални — задачи отъ държавата и партията, която владѣе въ Русия. Но държавата и партията се покриватъ въ страната на Советитѣ. Сетне и дветѣ тия институции се вдъхновяватъ отъ една и сжца идеология — советизмътъ. Тѣй че младежъта, организирана държавно и партийно, е подложена на могщото въздействие отъ страна на советския тоталитизмъ — тя се политизира. Трѣбва да се добави, че организиранитѣ младежи въ днешна Русия се занимаватъ съ тѣлесни упражнения въ много широка мѣра. Сжществува цѣлъ култъ на тѣлото, както въ Древна Гърция — физиккултура, или тѣлесна култура, тѣлесно възпитание. Младежитѣ иматъ и сцениална униформа.

Отъ кадритѣ на организираната младежъ държавата взима лица за всички служби. Така чиновничеството е идеологизирано. И наистина, прави впечатление, че на много рководни мѣста въ Советска Русия — армия, стопанство, дипломация и пр. — действуватъ все млади хора. Така чрезъ организиране на младежъта нова Русия си създаде широка опора за държавата — въ всичкитѣ ѣ области.

НОВА ИТАЛИЯ

въ защита на държавата

Свѣтовно-историчниятъ починъ на Советска Русия за всеобщото организиране на младежъта биде последванъ отъ Италия. Само че тукъ целитѣ бѣха, въ известна смисълъ, по-други. Фашистката революция въ Италия (1922 г.), както е известно, искаше да изгради браничъ противъ проникване на комунизма въ западна Европа. Това наложи известна еднаквостъ между стратегията на отбраната и тая на нападението. Възприети бѣха нѣкои советски форми, напр. организиране на младежъта, ала имъ се вложи друго съдържание. Така въ советската идео-

логия, въ духа на която се възпитаваше „Комсомо-
лътъ“, преобладаваше социал-революционното. Въ
италианската държавна идеология или фашизма, на-
противъ — национализмътъ се прогласи за центъръ.
Тоя национализмътъ биде възвисенъ и окриленъ отъ
старославната идея за Цезаря, за форума и за свѣ-
товното владичество на древния Римъ въ цѣлата
область на Сръдиземно море. Въ духа на този це-
зариянски национализмътъ трѣбваше да се организи-
ра и възпитава младежта на нова фашистка Ита-
лия — да се създаватъ крепители на държавата и
войници.

Въ Италия днесъ се работи системно и упорито
върху възпитанието на подрастващитѣ поколѣния въ
силно националенъ духъ. Фашисткия режимъ е
станалъ религия и всички негови апостоли се стре-
мятъ да внушатъ въ италианската младежъ още отъ
най-ранната ѝ възраст, че Италия е най-хубавата
страна, че италианския народъ е великъ, че всѣки
италианецъ трѣбва съ радостъ да умре за отече-
ството. Обръща се извънредно голѣмо внимание на
военното възпитание. Мусолини прокламира, че длъж-
ността на гражданина и войника сж
нераздѣлни. Още отъ 8 годишната си възраст
до 25 години всички италианци минаватъ една уси-
лена военна подготовка. Фашистката идеология учи,
че детето принадлежи на държавата и тя има за
пръвъ дългъ да го възпита въ духъ на пожертву-
вателностъ за Родината. Италия има главна целъ да
изгради отъ своята младежъ една обща душа, единъ
общъ духъ, една обща воля. Преди време единъ отъ
водачитѣ на италианската младежъ бѣ казалъ предъ
единъ голѣмъ съборъ на организацията „Балила“
следното: „Човѣчеството не ни много интересува,
защото нашитѣ сърдца не притежаватъ достатъчно
капацитетъ да се вълнуватъ за съдбата на онзи ми-
лиардъ и осемстотинъ милиона човѣци, които насе-
ляватъ земята“. Днесъ въ Италия предпочитатъ во-

левитѣ и физически качества на младежа предъ ин-
телектуалнитѣ. Мусолини иска младежта по-напредъ
да знае да манипулира съ пушката и следъ това да
учи теоремитѣ по математика. Италианската младежъ
трѣбва да се ражда, да живѣе и да умира
само за нацията. Въ една своя речъ Мусолини
е заявилъ: „Нека другитѣ знаятъ, че италианскиятъ
народъ изцѣло предпочита героичната смъртъ въ за-
щита на Отечеството предъ най-комфортния животъ“.

Балила

Младежката организация въ тая страна се съз-
даде въ 1926 год., подъ името „Балила“ — име на
10 годишното дете Иванъ Паросо Балила, което въ
1745 год. извършило голѣмъ подвигъ въ защита на
Отечеството. Нейнъ създателъ бѣше държавата,
която обаче, както въ Русия, съвпада съ партията
на диктатурата. И въ Италия, значи, се яви дър-
жавно-партийна организация на младежта,
за да бжде тая младежъ възпитаваща и водена,
съгласно началата на господстващата идеология
на фашизма. „Балила“ обхваща цѣлата младежъ
на Италия отъ 6 до 18 години — съ петъ подѣления,
споредъ възрастта. Организиранитѣ момчета и мо-
мичета иматъ специални форми — ризата, както въ
Съветска Русия рубашката, заема сръдищно мѣсто.
Споредъ държавнитѣ нареждания, организираната
младежъ се възпитава морално и тѣлесно. „Морал-
но“ тукъ е друга дума за идеолого-фашистско или
за цезариянско-национално възпитание. Тѣлесното
възпитание, се казва по-нататъкъ въ официалнитѣ
наредби, не е праздно прекарване на времето, а
школа за воля и дисциплина, както и предказарме-
но обучение или подготовка за война. На младежитѣ
се даватъ и исторични познания, като се изтъкватъ
бждещитѣ възможности за Италия.

почва Хитлеръ приветственото си слово къмъ младежта. „По-рано младитѣ германски поколѣния не се интересуваха за въпроситѣ, които васъ днесъ тѣй дълбоко вълнуватъ. И животътъ на предишната младежъ ще да е изглеждалъ по-хубавъ, защото даваше нагледъ повече радостъ. Вие обаче имате рѣдкото щастие да градите сждбинитѣ на нацията още въ тѣй ранната си възраст.

Азъ зная, че има между васъ мнозина, чиито бащи се скитатъ безъ работа изъ улицитѣ, че много отъ васъ може би не знаятъ какви бедноти ще сполетятъ тѣхното семейство и бащиния имъ домъ въ иднитѣ дни и седмици.

Окаяното положение, въ което днесъ се намира германскиятъ народъ, не е настанало току-тѣй. Въ великия часъ на историята си нашиятъ народъ се бѣше забравилъ. Той се разедини, упадна лека-полека и стана безпомощенъ. И неговото падение и безправие докара липсата на работа и хлѣбъ.

Всички опити да се отстранятъ бедитѣ на народа ни нѣма да успѣятъ, докато се вършатъ отъ правителство, което виси въ въздуха и което не изхожда отъ националната стихия на Германия.

Нѣмецътъ трѣбва да се научи да се чувствува како единенъ народъ, който стои надъ съсловия въроизповѣдания и обществени класи. Нашиятъ народъ се провали отъ гордата си висота, защото бѣше забравилъ всичко това. И вие, драги младежи и девизи, ще научите въ националсоциалистическото движение да се чувствувате като братя и сестри на една нация. Вие трѣбва да отхвърлите съсловнитѣ различия, общественитѣ слоеве, изобщо всичко, което заплашва да ви разедини и да подирите и намѣрите германската общностъ. Вие ще я лазите и държите здраво, та никой да ви не отнеме тая общностъ. Преди всичко нашата младежъ трѣбва да се възпита да се чувствува като германска младежъ. Националсоциалистическото възпитание на младежъ-

та не служи за благо на една партия, а на германския народъ. И националсоциалистическото движение ще бжде нѣкога Германия — залогъ за това е обединителното вѣрю на саможертвената германска младежъ. Нека другитѣ се подиграватъ и смѣятъ, вие ще бждете нѣкога бждещето на Германия.

Вие сте народътъ, що иде, и вие ще довършите това, за което ние днесъ се боримъ.

Сега може би има германци, които отричатъ стойността на идеалитѣ. Националсоциализмътъ обаче възпитава отъ васъ, младежи, вѣрващи идеалисти, защото само велики идеи могатъ да изковатъ единството на германския народъ. Има ли нѣщо по-величествено отъ тая върховна идея, която е обхванала и най-младитѣ на единъ народъ и която се проявява и сега въ тая неповторима нощъ чрезъ волната саможертва на германската младежъ? Никого нѣма да загине нашиятъ народъ, докато се носи отъ великитѣ си идеали!

Какво зло може да се случи на тоя народъ, чието младежъ се отказва отъ всичко, само и само да служи на великитѣ национални идеали?

Тѣй както вие, драги младежи и девизи, още въ тая си ранна възраст се стремите съ задружни усилия за благо на нашия народъ, тѣй сжщо и милиони възрастни мъже и жени се борятъ за освобождение на Германия. Националсоциализмътъ организира една национална общностъ, която започва отъ детето и свършва съ стареца. Никой не може да спре тая всеобща симфония на германския животъ.

Националсоциалистическото движение иска да възпита германския младежъ, да го направи гордъ и смѣлъ и навреме да му внуши да не скланя глава предъ ония, които му вършатъ неправди. Именно тогава трѣбва да остане германскиятъ младежъ вѣренъ на своя народъ, когато тоя народъ се намира

въ най-голѣма опасностъ. Драги германски младежо, подражавай на героитѣ въ старитѣ пѣсни и приказки — отъ които толкова много се увличашѣ! Тѣй твоятъ народъ ще бжде достоенъ да го възпѣватъ за геройскитѣ му подвизи.

Азъ вѣрвамъ, че въ националсоциалистическата младежка организация расте и крепне новъ родъ. Той ще има нѣкога смѣлостта да разкъса веригитѣ на парижкитѣ договори.

Още тоя първи день, въ който младежта на германския Райхъ марширува подъ пречупения кръсть, още тоя день донесе лъчезарно доказателство за правотата на нашитѣ начала. Следъ тоя день ще дойдатъ по-велики и по-върховни и вие, драги младежи и девизи, ще бждете нѣкога Германия. И вашиятъ най-гордъ споменъ отъ младини ще бжде тоя, че вие още като деца и въ време на най-тежки беди сте посветили сърдцата си на Германия. Вие ще можете да си кажете нѣкога съ чувство на щастие и гордостъ, че вашата вѣрностъ и готовностъ за саможертва създадоха нова Германия.

Вие се опредѣлихте още като момчета и момичета за тая нова Германия. Вие останохте вѣрни на вашата Германия и споменътъ отъ това време ще бжде за васъ награда, която никой вече не може да ви даде“.

НЮРНБЕРГЪ 1933.

Следъ като Хитлеръ, взема върховната власть въ Германия на 30 януарий 1933 год. на годишния съборъ въ Нюрнбергъ презъ сжщата година, той държа къмъ представителитѣ на германската организирана младежъ следната речъ:

„Драга германска младежъ! Има голѣма разлика между това, което бѣше у насъ преди 14 години и това, което е днесъ. Една нова Германия е създадена и ние трѣбва да схванемъ ясно различieto

между германската държава въ миналото и днешния Трети Райхъ.

Вие тукъ сега сте нѣколко представители на вашата огромна организация, откъслекъ отъ тая много-милионна организация на германската младежъ... Когато вие си отидете, трѣбва да занесете съ себе си съзнанието за тоя тържественъ часъ. Тѣй както ние тукъ сме събрани, млади другари, тѣй трѣбва да е събранъ въ едно цѣлиятъ германски народъ... Една воля трѣбва да ни владѣе, една общностъ трѣбва да образуваме, дисциплина трѣбва да ни сплоти, послушание, подчинение трѣбва да стегне всички ни, защото надъ насъ стои нацията. Когато ние се обладаемъ отъ това съзнание и то се превърне за насъ въ свещена повеля, тогава . . . цѣлиятъ нашъ народъ ще стане една воля и една сила. . .

Вие трѣбва да запазите въ сърдцата си великото чувство на другарство и на съпринадлежностъ.

Ако това стане . . . вие ще образувате нѣкога народъ, тѣй здраво свързанъ помежду си, както вие сте единни сега, като германска младежъ — нашата надежда, упование и вѣра. Вие трѣбва да насаждате въ себе си добродетелитѣ, отъ които се нуждаятъ народитѣ, ако искатъ да станатъ велики.

Вие трѣбва да сте свободни, да сте смѣли, храбри и да образувате помежду си голѣма, чудно хубава другарска общностъ. . . Вие, драги младежи, сте живиятъ гарантъ на Германия, вие сте живата Германия на бждащето. . . кръвь отъ нашата кръвь, плътъ отъ нашата плътъ, духъ отъ духа ни. . .

Моля ви: когато си идете въ вашитѣ групи, градове и села, занесете съ васъ това свещено вѣрую, което днесъ изпълва нашия германски народъ и на което най-млади свидетели сте вие. Разнесете навредъ изъ цѣла Германия тоя заветъ, че никога вече въ бждаще германскитѣ народъ нѣма самъ да се разедини, никога нѣма да се разпадне, че той ще

бжде наистина народъ отъ братя и никога беда и опасности нѣма да могатъ да го разложатъ. Да живѣе Германия и нейното бъдаще, което сте вие!..“

ПОТСДАМЪ 1934.

„Германска младежъ! Вие сте тукъ вече за втори пътъ, за да празнуваме първи май въ нова Германия. Тая нова Германия трѣбва да донесе осъществяване копнежитѣ на много нѣмски поколѣния. Единъ Райхъ трѣбва да се издигне силенъ и могъщъ. Сила и могъщество обаче могатъ да му дадатъ само неговитѣ граждани. Тия граждани, обаче, ще бждатъ нѣвга това, които по-рано сж научили. Каквото ние съ трепетъ очакваме отъ бъдаща Германия, вие, младежи и девизи, трѣбва да го изпълните. Ако ние желаемъ силна Германия, вие трѣбва да бждете силни. Ако искаме могъща Германия, вие трѣбва да бждете могъщи. Ако искаме отново да установимъ Германия на честта, вие нѣвга трѣбва да бждете носители на тая честъ. Ако искаме да видимъ Германия на реда, вие трѣбва да бждете носители на тоя редъ. Ако ние искаемъ да добиемъ пакъ Германия на вѣрността, вие трѣбва да научите сами да бждете вѣрни. Нѣма да има добродетели въ тоя Райхъ, ако вие по-рано не сте ги усвоили. Нѣма да има сила, ако тя не излиза отъ васъ. Нѣма да има величие, ако то не се корени въ вашата дисциплина. Вие сте Германия на бъдащото и затуй ние искаме да бждете такива, каквато тя нѣвга ще бжде и трѣбва да бжде.

Вие трѣбва затуй да избѣгвате всичко, което въ миналото даде на Германия печата на унижението. Вие трѣбва преди всичко още въ тия ранни години да се научите да отбѣгвате нѣкои нѣща, отъ които сетне трудно ще се отървете. Вие трѣбва да изграждате духа на великата общность, който ви е свойственъ на младини и да си дадете дума, че като

възрастни нѣма да се разпаднете на класи, съсловия и пр. А въ бъдаще изобщо ще живѣете така, както въ младитѣ си години — въ общность, общность на германци, въ цѣлокупната германска народностна общность. Тя се основава на васъ, вие ще сте нейнитѣ носители и затуй трѣбва на младини да се научите да бждете такива носители.

Много столѣтия се е блѣнувало за това, което днесъ е станало действителность. И вие имате щастието да растнете въ туй велико време. Германската нация очаква отъ васъ, драги младежи, да се покажете достойни за това велико време. И туй очаква преди всичко оная мила нѣвгашна Германия, която принесе толкова много жертви, за да запази нашия Райхъ и сществуването на нѣмската нация. Тая мила нѣвгашна Германия, която трѣбваше да пролѣе толкова кръвъ, за да отвори за насъ и за васъ пътя къмъ бъдащото. . .“

НЮРНБЕРГЪ 1934.

На партийния съборъ въ Нюренбергъ презъ 1934 год. Хитлеръ държа на германската организирана младежъ следното слово:

„Германска младежъ! Следъ една година азъ мога да ви поздравя пакъ тука. Извънредно много нѣща станаха оттогава въ Германия. Преди 12 месеца борбата ни за заемане на властта се увѣнча съ успѣхъ. Отъ тогава нашето националсоциалистическо движение — чиято млада гвардия сте вие — завладява една позиция следъ друга въ тая държава и ги връща на германския народъ. Презъ сщщото време вие се разрастнахте отъ една голѣма организация, въ най-голѣмата младежка организация на свѣта. Вие тукъ сте само малка часть отъ туй, което е организирано въ цѣла Германия. . . . Знаемъ, че нищо въ живота на народа не се подарява. . . И ние бихме желали, вие, нѣм-

ски младежи и девизи, да възприемете сега всичко, което очакваме нѣвга отъ Германия.

Ние искаме да бждемъ народъ и ти, германска младежъ, трѣбва да станешъ тоя народъ! Ние искаме да нѣма вече нивга класи и съсловия и вие, младежи и девизи, трѣбва да потиснете въ себе си това класово заблуждение! Ние искаме нѣвга да видимъ единъ Райхъ и вие трѣбва да се възпитате за него въ вашата организация! Ние искаме нѣкога тоя народъ да е вѣренъ и вие трѣбва да внедрите въ себе си тая вѣрностъ! Ние искаме тоя народъ да е изпълнителенъ и вие трѣбва да се научите на послушание! Ние искаме народътъ да е миролюбивъ, ала и храбъръ, и вие трѣбва да сте миролюбиви, ала същевременно мжжествени! Ние искаме тоя народъ нѣвга да не се разнежи, а да е коравъ, че да понася негодитѣ на живота и вие трѣбва още на младини да се калите! Вие трѣбва да бждете издържливи, да понасяте лишения, безъ да се разнебитвате! Ние искаме тоя народъ нѣкога така да обича честта и вие трѣбва още въ ранни години да усвоите понятието за честъ! Ние искаме така също да бждете нѣвга пакъ гордъ народъ и още на младини да живѣте въ духъ на истинска гордостъ — да бждете горди като млади синове и щерки на единъ гордъ народъ, та младежката ви гордостъ да стане гордостъ на нацията!

Всичко, което ние очакваме отъ Германия на бждащето, настоятелно го искаме отъ васъ, германски младежи и девизи!

Него трѣбва да внесете въ себе си и да го предадете на бждащето. Защото каквото и да създаваме ние днесъ, ние ще се поминемъ. Въ васъ, обаче, Германия ще продължава да живѣе и когато отъ нея нѣма да остане нито поменъ, вие ще държите високо знамето, което ние нѣвга извадихме отъ праха.

И вие трѣбва здраво да застанете върху родната си земя, да бждете юначни и знамето никога да не пада отъ ржцетѣ ви. Тогава нека идва пакъ поколѣние следъ поколѣние и вие, мжжетѣ, да искате отъ тѣхъ да бждатъ такива, каквито вие сте били.

И тогава Германия ще гледа на васъ съ гордостъ. На насъ всички сърдцето се препълва отъ радостъ, когато ви виждаме, защото вие сте живо доказателство, че нашиятъ трудъ не е отишелъ напраздно, а е билъ плодоносенъ за народа ни. Тогава ни завладява гордото щастие, че виждаме въ васъ осъществение на нашитѣ надежди и съзнанието, че милионитѣ на Свѣтовната война, безброй наши другари, не напраздно сж се жертвували за Германия, защото накрая ето вече възкръсва единенъ, свободенъ, гордъ, честолюбивъ германски народъ.

Вие не можете да бждете нищо друго освенъ да сте съдбоносно свързани съ насъ. И когато голѣмитѣ колони на нашето движение днесъ победоносно тръгнатъ по цѣла Германия, азъ твърдо вѣрвамъ, че вие ще се влѣте въ тия колони и ние всички ще можемъ да кажемъ:

Предъ насъ се простира Германия, следъ насъ иде Германия!"

НЮРНБЕРГЪ 1935.

На събора въ Нюрнбергъ презъ 1935 год. Хитлеръ се обръща къмъ германскитѣ младежи и девизи така:

„Германска младежъ! За трети пжть се отзовахте на позива да дойдете тукъ — вие, повече отъ 54,000 представители на една общностъ, която отъ година на година става все по-голѣма. Значението на тия, които вие тукъ представяте се увеличава все повече. И то не само по брой, не, ние го виждаме: по ценностъ. . . Нашиятъ народъ става все по-дисциплиниранъ, по-стегнатъ и то начело съ младежта. Нѣвга — неотдавна — мечтата на германския

младежъ бѣше чашата бира. Днесъ идеалътъ е другъ — издрѣжливиятъ, коравиятъ младежъ. Сега не се касае вече колко чаши бира можешъ да изпиешъ, а колко удари можешъ да издържишъ. Не те питатъ вече колко ноци си прогулялъ, а колко километра си изминалъ въ походъ. Нашиятъ идеалъ не е вече пияницата, а здравеняцитѣ и стегнати мъже и жени.

Косто ние желяемъ отъ нашата германска младежъ, то не се ценѣше въ миналото. Споредъ насъ, германскиятъ младежъ на бждацето трѣбва да бжде строенъ и гѣвкавъ, пѣргавъ като еленъ, жилавъ като кожа и коравъ като стомана отъ Круповитѣ заводи. Ние трѣбва да възпитаеме новъ типъ германецъ, та нашиятъ народъ да не загине отъ израждането, наченало съ насилнишкитѣ мирови договори. Ние не приказваме, а работимъ. Ние вече почнахме да възпитаваме тоя народъ чрезъ ново училище. Това възпитание начева съ младежъта и нѣма да се свѣрши никога. Младиятъ мъжъ ще минава отъ едно училище въ друго. Никой не ще може да каже, че е живѣлъ самъ за себе си. Всѣки е длъженъ да служи на народа си. И за тая служба той трѣбва да се кали тѣлесно и да се подготви и укрепи идейно. Колкото по-рано започне тая подготовка, толкозъ по-добре. Ние нѣма за въ бждаще да пропускаме, десетина, петнадесетъ години, та сетне да се мъчимъ да наваксаме пропуснатото и поправяме лошото. Нашето намѣрение и нашата непоколебима воля е да внедримъ въ сърдцата на младежъта оня духъ, който ние смѣтаме, че е единствено необходимъ за Велика Германия и който може да осигури бждацето ѝ. И това ние не само искаме, но и ще го проведемъ. Вие сте частъ отъ това развитие — по-дисциплинирани по-стегнати, отколкото преди три години. И азъ съмъ убеденъ, че презъ иднитѣ години това ще става все по-добре и по-добре . . . Ние тѣй много ще се каляваме, че да устоимъ на всѣка буря. Ние обаче нѣма да забравимъ, че всички добродетели и всички

сили само тогава сж творчески, когато сж подчинени на една воля и изпълняватъ една заповѣдъ. Ние сме събрани сега тукъ не случайно, не следъ като всѣки е направилъ това, което е желяелъ, а защото заповѣдта на вашия водачъ ви е довела тукъ и защото тая заповѣдъ е предадена чрезъ хиляди отдѣлни заповѣди. И следъ като всѣка отъ тия заповѣди е била изпълнена, е станала отъ милионитѣ отдѣлни младежи и девизи една общность, чиито представители сж се събрали сега тукъ. Нищо не става, ако не заповѣдва една воля, на която другитѣ трѣбва да се подчиняватъ — отгоре чакъ до долу. И това е следъ, тѣлесното възпитание и закрепване, втора голѣма задача за васъ.

Ние сме общность отъ следовници. И както самата дума подсказва, следовникъ, значи оня, който следва следъ водача. Ние трѣбва да възпитаеме цѣлия си народъ така че, когато единъ, кждето и да било, бжде опредѣленъ да заповѣдва, другитѣ да го признаятъ и да му се подчиняватъ. Защото може да се случи, че въ близко време и тѣ ще трѣбва да заповѣдватъ, тогава другитѣ пѣкъ ще трѣбва да се подчиняватъ на тѣхъ. Това е изразъ на авторитарната държава, не на слабата, бѣбрива демократия — на авторитарната държава, кждето всѣки е гордъ, че трѣбва да се подчинява, защото знае, че ако той самъ ще трѣбва да заповѣдва, ще намѣри доброволно послушание. Германия не е кокошарникъ, та всѣки да тича кждето му скимне, да кудкудяка, или пѣе.

Ние сме народъ, който още отъ младини е наученъ да бжде дисциплиниранъ.

Ако другитѣ не ни разбиратъ, намъ ни е все едно. Никого не е било на свѣта най-лошо онова, което мнозинството не е смогнало да разбере, а напротивъ.

Ние не скръстихме рѣце и да си кажемъ: Е, щомъ стана така, нищо не можемъ да направимъ. Не: ние трѣбва да направимъ нѣщо! И ние го на-

правихме. Вие, драги младежи и девизи, вие сте живи свидетели, че нашето дѣло е завършило съ успѣхъ. Вие сте свидетели, че нашитѣ идеи сж живи въ германския Райхъ. И вие сте доказателство, че тия идеи сж станали действителностъ. Повѣрвайте ми, че ще дойде време, когато германската младежъ ще добие чудно хубавъ и лъчезаренъ образъ — здравъ, откровенъ, искренъ, смѣлъ и миролюбивъ . . .

Ако ние покажемъ на германския народъ тоя жизненъ пѣтъ, то увѣренъ съмъ ще се яви постепенно и у другитѣ народи желание за разбирателство и тукъ-тамъ можеби ще ни подадатъ братски ржка. Никога обаче да не забравяме, че само силниятъ заслужава приятелство и силниятъ го осигурява. И затуй нека станемъ силни. Това е нашиятъ лозунгъ! . . .

НЮРНБЕРГЪ 1936.

Речта на Хитлеръ къмъ германската младежъ презъ 1936 год. на събора пакъ въ Нюрнбергъ е сжщо тъй бележита:

„Германска младежъ! . . . Вие изживявате възкресението на една държава . . . Какъ хубава е станала вече нашата Германия! Това ще съзратъ и вашитѣ младежки очи. Колко прелестна е днесъ Германия съ нейния редъ, съ голѣмата си дисциплина, съ великолепнитѣ постижения на труда! Какъ растатъ около насъ творения, които се мѣрятъ съ най-добритѣ създания на германската история. Ние всички сме убедени, че това, което днесъ се създава, ще вѣковѣе наредъ съ стариннитѣ ни катедрали, съ палатитѣ на нашитѣ кайзери, съ величественитѣ общински домове на миналото.

Германия работи отново за великото си народностно бждеще. И това ние не само го изживяваме, а всички можемъ да участвуваме въ творческото дѣло . . .

Ние сами трѣбва да насочимъ сждбата на народа си тамъ, кждето желяемъ да я видимъ и да я изживѣемъ.

Това, което сме ние днесъ, е станало благодарение упоритостта на нашата собствена воля. Провидението дава награда за жертвитѣ само на силния, храбрия, мъжествения, прилежния, редовния и дисциплинирания. Цѣли години Германия не бѣше живѣла, но това, което е днесъ предъ насъ, това е вече пакъ Германия!

Така, отъ една огромна общностъ на трудъ, съ жертви и всеотданностъ, възрастватъ този новъ Райхъ. Така победиха неговитѣ знамена — знамената на германскитѣ национални идеали. Така градятъ сега милиони и милиони и слагатъ камъкъ върху камъкъ въ гигантската сграда на националния ни домъ, на народностния ни храмъ . . .

И сега виждаме ние навсѣкжде въ Германия великата епоха на пробуждане, на издигане, върховното време на творчество и трудъ. Но това само не е гарантътъ за трайното и истинско възкресение. Че Германия е намѣрила себе си, въ това се убеждавамъ като ви гледамъ васъ, драги младежи и девизи.

Защото чрезъ васъ се е явила нова младежъ, изпълнена съ свещена вѣра . . . Възраства сега у насъ ново, величествено поколѣние . . . Новъ типъ на хубостъ се оформя. Стройниятъ, гѣвкавъ младежъ е образецътъ на времето ни — младежътъ, който смѣло е застаналъ на тая земя, здравъ тѣлесно и душевно. А заедно съ васъ, младежи, растне и германската девизица.

Можеби това е най-голѣмото чудо на времето ни: сгради се дигатъ, фабрики основаватъ, пѣтица прокарватъ, гари се строятъ, но надъ всичко расте единъ новъ германецъ . . . Вие ще бждете мъже, както великото поколѣние на Свѣтовната война. Вие ще бждете храбри и мъжествени, каквито бѣха ва-

шитѣ по-стари братя и вашитѣ бащи. Вие ще бждете вѣрни, както германци могатъ да сж вѣрни. Вие ще видите отечеството съ съвсемъ други очи, не както нѣвга, за жаль, трѣбваше да го видимъ. Вие ще се отдадете на вѣчния Райхъ и на вѣчния ни народъ.

Петъ години вече изминаха откакъ вашиятъ водачъ пое организацията и възпитанието ви. Тогава тѣй слабо начало, сега такъвъ огроменъ успѣхъ! Това трѣбва да ни послужи като знамение за бждащето: щомъ като за петъ години извършихме такова чудо, какво ще бжде следъ петъ, десетъ, дваисетъ, сто години?

Поколѣние ще смѣня поколѣние, за да изпълнява възложенитѣ задачи и тукъ, въ тоя градъ, ще се явява нова и все по-нова младежъ. Тя ще бжде все по-силна, все по-могъща, все по-здрава и ще буди, въ нашия народъ все по-голѣма надежда за бждащето. Въ името на това бждаще нека обединимъ всички наши сили. Дано то донесе на германския народъ щастие и благополучие, да крепне той и се въздига и да надмогне всички, които искатъ да по-сгнатъ на живота му.

Около насъ сега настѣпва буреносно време. Но ние не се плашимъ. Да се боримъ сме вече навикнали, защото отъ борбата сме дошли и ние. Нека здраво застанемъ на нашата родна земя и нѣма никаква буря да ни сломи. И вие ще бждете съ менъ, когато настане върховниятъ часъ. Ще застанете предъ менъ, около менъ, задъ менъ и ще държите високо нашитѣ знамена! Тогава нека дойде стариятъ ни врагъ и се опита да ни нападне — ние ще го сразимъ!“... — — —

Така говори Хитлеръ къмъ германската младежъ близо вече двадесетъ години. Въ думитѣ му — сърдечни, ясни и силни — се искри духъ на стихийенъ национализъмъ. Водачътъ на Нова Германия показва презъ всичкото това време свърхчовѣшки усилия да възстанови националното достойнство на своето

отечество като велика сила. Сщевременно той дири въ следвоенна Германия ония обществени сили, които да използва за историчната си цель. Естествено, че голѣма часть отъ възрастнитѣ германци и германки, изживѣли националното си крушение, а сетне унижителната епоха на инфляция, тия обществени срѣди трудно можеха да се увлекатъ отъ идеала за германското възраждане. Тѣ почти се давѣха въ вълнитѣ на пораженството, подклаждано между другото отъ изкустната пропаганда на великитѣ сили-победителки. Оставаше едвали не само единъ надежденъ слой въ тогавашна унижена и разкъсана Германия. Това бѣше германската младежъ. Затова още въ 1922 год. Хитлеръ основава къмъ националсоциалистическата си партия и „Съюзъ на младежъта“. Отъ това време започва бележитата му дейность всрѣдъ германскитѣ млади поколѣния отъ двата пола, за да ги води, вдѣхновява и организира за титанистичния подвигъ: създаване на Нова, Велика Германия.

ВОДАЧЕСТВО ВЪ ХИТЛЕРОВАТА МЛАДЕЖЪ

Началата на Хитлеровата идеология, хитлеризма или националсоциализма, върху които трѣбваше да се гради германската младежка организация сж много ясно опредѣлени. Тѣ бѣха и сж: германска национална общность, създадена съ цената на всички жертви! Тая общность се коронова отъ еднолична воля — самъ Водачътъ Хитлеръ. Служба на жертва за Германия! Нищо за отдѣлния човѣкъ, всичко за националната общность! Дългътъ къмъ Родната преди всичко, сетне правото! Нѣма обществени класи въ Германия! Огънятъ на въодушевението да се разпали у всѣки германецъ и германка! Да царува редъ, послушание и дисциплина! Идеалътъ за трудъ, работа и творчество е единъ отъ първитѣ идеали на Нова, Велика Германия! . . . Върху тия начала най-вече трѣбваше да

се създаде мощна организация на младитѣ поколѣния отъ двата пола. Хитлеръ показваше въ подробности и начина, по който трѣбваше да се работи. „Младежъта“, казва той, „има своя държава. Младитѣ поколѣния сж обособени спрямо възрастнитѣ въ известна солидарностъ, затворена въ себе си. И това не е чудно. Връзката на десетгодишния къмъ неговия съврѣстникъ е по-естествена и по-голѣма отколкото тая къмъ възрастния“. Трѣбваше, значи, да се намѣри най-краткия пътъ къмъ душевния свѣтъ на младежъта, за да ѝ се въздействува въ духа на поставенитѣ задачи. Затуй се създаде нароченъ методъ. Той се състои приблизително въ следното: Младитѣ поколѣния не бива да се убеждаватъ чрезъ отвлѣчени умувания, а да се вдъхновяватъ за германскитѣ национални идеали. Нѣма нужда да се обосновава, когато се говори на младежъта. Достатъчно е да се накара тя да повѣрва. Националното вѣрую е главното нѣщо, не строго логично формулиранитѣ начала. Сърдцето, душата на младежъта е потрѣбна за организацията, не толкова умътъ, разумътъ. Въ това отношение се отиде даже до твърде остро отрицание на свѣрхинтелектуализма, който владѣеше въ следвоенна Германия. Интелигентътъ има склонностъ къмъ индивидуализъмъ и критикарство—нѣщо което спѣваше работитѣ по създаване на германската национална общностъ. Така мислѣха хората на Хитлеръ. Това разбира се, не значеше че младежъта трѣбва да се лъже. Не! — напротивъ, на нея трѣбваше да се покаже най-просто пътя на националното спасение. Сетне, не се отричаше и положителната наука. Та именно тая наука използува Нова Германия най-рационално за своята войска и прехраната си, застрашена отъ външна блокада. На всѣки случай, Хитлеръ зовѣше за връщане къмъ по-голѣма естественостъ, простота, къмъ село и провин-

ция въ германския животъ. Това той смѣташе за необходимо съ огледъ къмъ историчния моментъ, който преживяваше Германия следъ първата Свѣтовна война. Тия съображения наложиха и нарочния му методъ на дейностъ всрѣдъ младежъта. Но тоя методъ почти не можеше да бжде прилаганъ отъ възрастния деецъ. „Младежъта“, твърди самъ Хитлеръ, „образува своя държава“. Затова Водачътъ на Германия даде другъ лозунгъ: „Младежъта може да се води само отъ младежъ“ — „или отъ възрастни, но съ младежки духъ“. Тоя лозунгъ създаде ново положение. Противопостави се началото за организиране на младежъта съ началото на водене, водачество, на младежъта. Сжщността на тоя въпросъ, или на тия два въпроси, е горе-долу следната: Организиране на младежъта е актъ на държавата, т. е. актъ отгоре надолу. Младежъта отъ двата пола трѣбва да влѣзе въ организацията. Такова е организирането на младитѣ поколѣния въ Русия и Италия — както вече се изложи. Организираната така младежъ е държавна младежъ. Тя действува почти по принуда. Въ тоя начинъ на действие хората на Хитлеръ¹⁾ съзиратъ известни слабости, неудобства, дори грѣшки, които за Германия биха били едва ли не сждбоносни. Такава държавна организация на младежъта, казватъ националсоциалистическитѣ идеолози, лесно се създава, и дейността ѝ е опростотворена, защото става по наредби отгоре, на които отдѣлнитѣ членове трѣбва да се подчиняватъ. Водачи въ такива организации сж обикновено хора отъ по-възрастнитѣ поколѣния. Тия водачи просто прилагатъ спрямо младежъта своята опитностъ. Тукъ именно се намира слабото мѣсто на държавната организация. Водачътъ, като по-възрастенъ отъ повѣренитѣ му младежи, прина-

¹⁾ Schirach: Die Hitler-Jugend, Idee und Gestalt. Leipzig, 1936.

питание въ миналото и което чувство за жалъ училището сжщо тѣй не е могло да отстрани.

Водачъ на група отъ деца става обикновено оня, който има най-голѣма тѣлесна сила. Признаване на неговия авторитетъ се извоюва най-вече чрезъ юмручното право. Въ по-възрастнитѣ деца и младежи това се промѣня. Тѣ дирятъ вече въ своя водачъ умъ и душа. Искатъ да ги води човѣкъ, който може да имъ отговори на въпроситѣ, що ги занимаватъ. Мнозина ще възразятъ: какъ може 16, 17, 18-годишенъ младежъ или девица, които сами още се развиватъ, да отговарятъ на въпроситѣ, що имъ задаватъ воденитѣ отъ тѣхъ момчета и момичета? Та тамъ е майсторството на Хитлеровото младежко възпитание. Задълженията на водачеството каратъ младия водачъ или водачка да узрѣятъ по-рано отъ членоветѣ на групата си. Тия водачи трѣбва да се подготвятъ умствено. Трѣбва да се слѣятъ съ образа, който иматъ за тѣхъ следовницитѣ имъ. Съ една дума, водачътъ трѣбва да се бори за водачеството — тѣй както младежъта знае да се бори. Погрѣшно се мисли, че водаческата личностъ се явява чакъ въ зрѣлитѣ години. Напротивъ, тя може да се съзре още въ малкото момче и се проявява всѣки часъ. Само че политическиятъ строй на нашата държава бѣше такъвъ — обясняватъ Хитлериститѣ — че водаческата личностъ имаше възможностъ да се очертае едва въ зрѣлата си възраст.

Друго възражение, което се прави срещу началото за самостоятелното водене на младежъта е половиятъ въпросъ. На тоя проблемъ не могли да дадатъ задоволително обяснение младитѣ водачи и водачки. Тукъ идеолозитѣ на Нова Германия отговарятъ: За насъ не сжществува такъвъ проблемъ у младежъта. Неговото значение се преувеличава отъ известни хора на литературата и био-философията. Половиятъ въпросъ може да изглежда важенъ за друго време, което нѣма другъ богъ освенъ насла-

дата. Днешната германска младежъ има такъвъ идеалъ, който отправя нейнитѣ чувства къмъ нѣщо по-сжществено. Въ похода си за осжществяване на тоя идеалъ германскиятъ младежъ и девица могатъ да се подхлъзнатъ, но тѣ нѣма да паднатъ, докато се стремятъ съ таково упование къмъ вѣчнитѣ звезди на своя народъ. Младежъта нѣма защо да се срамува за естественитѣ си полови инстинкти. Обаче въ Хитлеровата организация, тия инстинкти трѣбва да се подчинятъ на закона на общността. Младежътъ трѣбва да уважава девицата или да иде по дяволитѣ. Ако таково отношение не може да се осжществи, какъ младежъта ще да е въ състояние да създаде бждащето на нацията ни? Правилото тукъ трѣбва да бжде: „запази се чистъ, докато узрѣешъ“!

Впрочемъ, разсжждаватъ по-нататкъ Хитлеровитѣ идеолози, младиятъ водачъ, следъ като поеме отговорността за групата си, не ще стане автоматически идеаленъ образъ. Той самъ е сжщо тѣй воденъ и неговитѣ другари отъ групата поематъ отъ своя страна отговорностъ за неговото оформяне като водачъ. Началото за самостоятелното водене на младежъта предлага постоянно школуване на водача.

Той трѣбва, заедно съ други млади водачи да постѣлва за кратко или продължително време въ нарочно устроени станове за водене на младежъта. Водачитѣ трѣбва да учатъ въ специални училища. Тамъ тѣ ще научаватъ, че не сж нѣкакви самостоятелни господари надъ подѣленията си, а части отъ великата национално-германска общностъ, въ която тѣ трѣбва да се вчленятъ по най-подходящъ начинъ. Книжни наредби, окржжни, списания помагатъ за връзката между водачи и водени. Тѣ осведомяватъ така сжщо младежитѣ отъ двата пола за извършената работа отъ германската младежъ. Обаче тѣ не могатъ да замѣнятъ срѣщата между другари, нито размѣната на живо слово между младежъ и

длежи към друго време — по-раншното — и опитността му не може да бъде безпогрѣшна за новото време. Има, разбира се, изключение — даренитѣ за водачи, но тѣ не сж много. Тѣй че правилото за държавната младежка организация е следното: тамъ младежъта се организира т. е. подрежда се по групи и пр. Сетне тя се възпитава по предписания начинъ. Но има друго нѣщо, казватъ хората на Хитлера. Тя, младежъта, не се води. А това е най-главното. И цѣлиятъ проблемъ за новогерманската младеж се състои не толкова въ самото организиране, не дори въ възпитанието, което ѝ се дава, а въ воденето на тая младежъ, въ младорѣжководенето. Т. е. какъ младежъта ще рѣководи младежъ — ето значи въпросътъ. По него Хитлериститѣ иматъ приблизително следното становище: съобразно наставленията на Водача, тукъ се касае за нѣщо, което не е нито изключително организиране, нито изключително възпитание на младежъта. Воденето, водачество, е нѣщо повече. Въ понятието водене на младежъта се съдържа и възпитание, и организаторска дейность. Типъ на възпитателъ е държавниятъ учителъ, който действа въ училището. Водачъ на младежъта е десѣтъ отъ младото поколѣние, чийто кръгъ на действие се намира вънъ отъ училището. Германскиятъ министъръ на народното просвѣщение, Бернхардъ Рустъ — който неотдавна посети България — поставя на равна основа държавното възпитание и воденето на младежъта, при градежа на новогерманското просвѣтно дѣло. Изразени накратко, тия две начала се свеждатъ къмъ следното: държавната младежъ има назначено водачество, Хитлеровата младежъ се води сама.

Назначеното водачество може въ най-добрия случай да образува добра организация. Ала единствено чрезъ самостоятелното водачество тая организация може да се превърне въ движение. Хитлеровата младежка организация е именно такава движение.

Тя се е появила къмъ 1926 год. и то не съ помощта на държавата, а съ съдействието на Хитлеровата националсоциалистическа партия. Нѣщо повече. Тая младежка организация, както и националсоциалистическата партия, води борба противъ тогавашната държава и то съ цената на скѣпи жертви.

По въпроса, какъ се явява такъвъ младежъ или девица, които да застанатъ начело, като водачи на организационнитѣ подѣления, Хитлериститѣ обясняватъ: Организираната младежъ посочва, съобразно органичнитѣ начала, най-способния за водачъ. Може да се каже, че всѣки германски младежъ носи въ раницата си маршалски жезълъ. Всѣки може да стане водачъ, като извърши нѣщо повече отъ другаритѣ си. Младежкиятъ водачъ трѣбва да си поставя за задача да направи групата си самостоятелна. Той трѣбва да подири съюзници за своето водачество. Такива съюзници сж: съзнание за отговорность, естествено честолюбие, упование въ собствена сила—които се гнездатъ въ душевния свѣтъ на всѣки младежъ. Най-важенъ чинителъ тукъ е съзнанието за отговорность. Дайте на който и да било младежъ нѣкоя работа, за която той изключително носи отговорность, и вие сте събудили у тоя младежъ естествения инстинктъ на водачъ. Възпитателитѣ въ миналото си служеха съ заплашвания, за да накаратъ младежъта да имъ се подчинява. Тѣ се позоваваха на слабостта. Хитлериститѣ, напротивъ, се позоваватъ на силата у младежа. Методътъ имъ се основава на безгранично довѣрие къмъ младежъта. Той е така сжщо методъ на внимание. Хитлеровата младежка организация казва на германското момче, което трѣбва да застане начело на едно нейно подѣление: Ти можешъ! И въ тоя мигъ момчето наистина може. По тоя начинъ Хитлеровата младежка организация изкоренява чувството на малоценность, което е насадено въ германския народъ отъ фалшивиятъ методъ на въз-

младежъ. Все по-бързо и бързо означава динамичното ни време образа на това, което се желае — продължаватъ Хитлериститѣ. Затуй трѣбва все по-често и по-често общността да си подава ржка, водачътъ отъ германския сегеръ да се срѣща съ водача отъ Бавария и младежъта отъ Източна Прусия да се вижда съ младежъта отъ Западна Германия. Тѣ всички трѣбва дружно да приематъ лозунгитѣ на общността.

Самостоятелното водене на младежъта не бива да се схваща бюрократично — че всѣки тридесетъ годишенъ трѣбва да напусне водачеството си въ организацията. Началото: „Младежъта се води отъ младежъ“ трѣбва да се тълкува не като буква, а като духъ. Затова всжщностъ едвали има тукъ граници по възраст. Схематичното убива!

Германия, заключаватъ нейнитѣ идеолози, е страната на младежкото движение. Младежко движение и самостоятелно водене на младежъта сж недѣлими. Целта на младежкото движение не е да се даде на младежа възможностъ за удовлетворение на нѣкакви властнишки инстинкти. Напротивъ. Да водимъ младежъта, то значи да бждемъ къмъ себе си по-строгъ отколкото къмъ воденитѣ отъ тебъ. Хитлеровата младежка организация е училище за водачи. А водачъ въ истински смисълъ е винаги само организаторътъ, дисциплинираниятъ.

Затова пжтътъ на младежа къмъ водачеството трѣбва да е труденъ. Ако е призванъ, младежътъ ще надмogne пречкитѣ. Никога не трѣбва да има другъ ключъ за дверитѣ на водачеството освенъ трудътъ, дѣлото, творчеството. Чии ржце ще взематъ тоя ключъ — дали синътъ на работникъ, селянинъ или на учения — това нѣма значение. Решава само едно: той трѣбва да се вдъхновява отъ благородството на труда — отъ онова благородство, което новата германска младежъ познава.

ВЪЗПИТАНИЕ НА ГЕРМАНСКАТА МЛАДЕЖЪ

То става, както вече се каза, по началата на хитлеризма, т. е. въ духъ на стихиенъ национализъмъ. Нацията, германскиятъ народъ, предопредѣленъ за висше исторично послание въ свѣта, е основа на основитѣ за Хитлера, както държавата за Мусолини и класата за Ленина и Сталина. И тука, разбира се, положенията сж ясно опредѣлени и систематично провеждани. Още въ 1923 год. Хитлеръ заявява на германския народъ: „Нуждна е промѣна въ нашето възпитание. Днесъ страдаме отъ свърхинтелектуализъмъ. Цени се само знанието, но се забравя, че мждрецътъ е врагъ на дѣлото. Повелителна необходимостъ за насъ сега е да имаме инстинктъ и воля!“ Историчниятъ моментъ за Германия, следъ поражението ѝ въ първата Свѣтовна война, налагалъ, значи, германското възпитание въ училищата, а главно въ младежката организация, да създава личности съ силна воля и германски инстинктъ.

По тая насока, начертана отъ Водача, дейцитѣ въ младежкото движение опредѣлятъ целитѣ на германското възпитание вече по-конкретно. Възпитанието на германската младежъ, казва Имперскиятъ водачъ на младежъта Балдуръ фонъ Ширахъ, е идеологично, т. е. свѣтогледно. То значи: възпитанието е тѣлесно, умствено и душевно. Или: въздействува се въ духъ на Хитлеровата идеология или свѣтогледъ, върху тѣлото на германскитѣ младежи и девизи, върху ума и душата, или сърдцето имъ. Така трѣбваше да се създава волева, силна и здрава младежъ отъ двата пола, чиято исторична задача бѣше да разкъса оковитѣ на „мировия“ договоръ отъ Версайлъ и да въздигне Германия до степенъ на свѣтовна велика сила. И тя успѣ!

Тѣлесното възпитание или тѣлесната култура на германската младежъ се налагаше по национални съображения. Великитѣ сили победителки въ първата

Свѣтовна война — Англия, Франция, отчасти и Съединенитѣ Щати, се стремѣха въ течение на войната да изтощятъ Германия чрезъ блокада, т. е. като пречатъ да се докарватъ по море, главно храни за германския народъ. Тѣхната целъ бѣше: чрезъ недо-яждане и гладъ да се изродятъ тѣлесно германцитѣ, да не бждатъ годни за военна служба и създаватъ тази легендарна армия, която печели победа следъ победа по всички бойни полета на Европа. Ако е възможно, чрезъ гладъ да се намали Германия по брой на жители, да спадне напр. отъ 70—80 милиона на 40 милиона, колкото брой напр. Франция или Англия. Такава целъ преследваше не само блокадата презъ войната, но и самиятъ „мировъ“ диктатъ отъ Версайлъ: израждане, унищожение на германския народъ. Нека добавимъ още тукъ, че такива позорни намѣрения спрѣмо България имаше и Ньойския договоръ. За да предотвърнатъ тѣлесното си израждане, германцитѣ обявиха тѣлесното възпитание, спортътъ за първа необходимостъ на нацията. Това проповѣдва пръвъ Хитлеръ. Тѣлесното възпитание, значи, културата на тѣлото, спортътъ имаше въ Германия роля на милитаризъмъ, макаръ по неволя и обезорженъ. Спортиститѣ бѣха бранители на германското тѣло, а отъ тамъ на Германия. Въ класичната страна на философията, обаче, тѣлесното възпитание биде по-дълбоко обосновано. Идеолозитѣ на Нова Германия заявиха: каузата за отбрана на германското тѣло е кауза за защита на германската тѣлесностъ изобщо, или на германската раса. Така се стигна до националсоциалистическия расизъмъ — главна съставка въ Хитлеровата идеология. Основнитѣ положения на расизма сж приблизително следнитѣ: Германскиятъ народъ произлиза отъ северната раса, къмъ която до известна степенъ принадлежатъ и славянскитѣ народи. Северната или арийска раса, е главниятъ творецъ на човѣшката история и култура — отъ приказнитѣ времена на

Атлантида до нашата съвременностъ. Германия, значи, има свѣтовно послание на земята. Затова нейната тѣлесностъ, или раса, трѣбва да се пази здрава и чиста. Най-ценното въ северната раса е нейната кръвъ. Всѣка история, култура и пр. казва единъ Хитлеровъ идеологъ¹⁾, е митъ, е тайна на расовата кръвъ. Затова, запазване на расата, на тѣлесността, на тѣлото, значи че трѣбва да се запази здрава и чиста кръвьта. И когато се казва: тѣлесното възпитание на германската младежъ е идеологично, това има смисълъ: младежитѣ и девицитѣ на Германия се възпитаватъ съобразно началата на герmano-националниятъ расизъмъ.

Трѣбва да се забележи, че расизмътъ като практика е основанъ още въ древността отъ еврейтѣ, а като теория начена да се разработва отъ французина Гобино и отъ англичанина, живущъ въ Германия, Чемберлейнъ. Нова Германия използва расизма, както се изложи, по национални съображения.

Възпитанието на германската младежъ, споредъ насокитѣ дадени отъ Хитлера, е не само тѣлесно, но и умствено. И тукъ националниятъ духъ е не само силенъ, но и единственъ духъ-водителъ. Свѣрх-интелектуализъмъ не е нуженъ за Нова Германия. Знанията, ученията, доколкото сж потрѣбни, трѣбва да иматъ национално-германска сжщина. Общо характеризирано, умственото възпитание на младежъта отъ двата пола, споредъ Хитлериститѣ, е политическо — въ висша „древно-елинска“ смисълъ на думата. То значи: германската младежъ трѣбва да иска за своя народъ най-подходящата форма за държава, форма органически свързана съ миналото на Германия. А германското минало познава, споредъ Хитлериститѣ, почти само едноличното самодържавие — вожда на старитѣ германци, императорътъ, отъ Карла Великий до Хабсбургскитѣ и Хо-

¹⁾ Alfred Rosenberg: Der Mythos des 20-sten Jahrhunderts.

хенцолерските кайзери, областните князе в Германия, особно след Вестфалския договоръ: По тия национални причини, германската младежъ трѣбва да е за едноличното самодържавие, за авторитарната държава, за Третия Райхъ на Водача Адолфъ Хитлеръ. Републиката, демокрацията в Германия, която биде наложена заедно съ Версайлския „мировъ“ диктатъ, е чужда форма на управление. Тя е изразъ на политическо поражение. Затуй националното достойнство на Германия изисква нейното премахване — което и стана когато Хитлеръ зае властта в 1933 год. Понеже носители на Републиката на демокрацията бѣха следовници на социализма, на марксизма, то Хитлеровата Германия отрече така сжщо марксистическия социализъмъ. Хитлеръ не се отказа, обаче, отъ социалната програма на социалистите. Той само измени основата на социализма — отъ марксистична на национално-германска. И затуй учението на Водача носи името „националъ-социализъмъ“.

Внѣшно-политическия начала, в духа на които се движеше умственото възпитание — Хитлериститѣ нарочно отбѣгватъ думата „обучение“, защото тя имъ наумява за интелектуализъмъ — на германската младежъ бидоха сжщо точно опредѣлени. Тѣ бѣха и сж: национално обединение на всички германци, кждето и да се намиратъ тѣ, в единна, Велика Германия. Тукъ сждбата на Германия удивително много наумява за сждбата на България, следъ Ньойи. Следъ като националното обединение на германския народъ стана дѣло свършено, формулираха се нови начала: жизненъ просторъ за германската нация, сетне лозунгъ за новъ редъ в Европа. На края, в наши дни, заедно съ разволя на военнитѣ действия, се прогласи голѣмата идея за евро-африканизъмъ — политико-стопанско обединение на двата материка.

Вжтрешно политическия начала, които трѣбва да се вгнѣздатъ в схващанията на германската младежъ и да послужатъ за изходни точки на широко-народна дейность, тия вжтрешно-политически начала сж в духа на Хитлеровия социализъмъ: безкласова държава, социално и трудово законодателство, акции за подпомагане — зимно, а лѣтно: за полската работа на селянитѣ, издигане на селото, народностна култура и пр.

Важно е началото за повсемѣстенъ германски милитаризъмъ. Всичко трѣбва да се използва за подготовка на война — война на всички германци противъ мировия диктатъ в Версайль. Германската младежка организация, заявяваха Хитлеровитѣ идеолози, е военна институция. Фронтътъ за Млада Германия е най-великото нѣщо. Духътъ на падналитѣ германци в първата Свѣтовна война живѣе в новата германска младежъ. Идеалитѣ, за които тѣ умрѣха сж свещенъ заветъ за нея. Паметницитѣ, статуитѣ за тия паднали германци, трѣбва да станатъ национални светилица за младитѣ поколения. Младежътъ и девичата трѣбва да се кръстятъ съ чудотворния духъ на германската старина. Валхала — старогерманският рай за падналитѣ войници — да стане пакъ идеалъ на младежитѣ отъ Третия Райхъ. И Хитлеровата идеология, в тая си областъ, формулира цѣлъ така нареченъ героиченъ свѣтогледъ за младежъта. Споредъ тоя свѣтогледъ, новиятъ германски младежъ трѣбва да се стреми къмъ приказната осанка на страдалния германски герой, къмъ войнъ изобщо, къмъ войникъ, който да проявява винаги и навредъ силната си воля — да воюва за освобождението и величието на Германия и да се жертвува за нея, обкръженъ отъ честь и слава.

Така умственото възпитание на германската младежъ не бѣше интелектуалистична, а нѣщо много повече: националъ-стихийно.

Ала това възпитание, съобразно нареждането на Водача, бѣше — и е — още душевно или нравствено, т. е. има за предметъ душата. Сърдцето, заявяватъ младитѣ Хитлерови водачи, значи за насъ много повече отколкото разумътъ. Трѣбва ни инстинктъ, казваше Хитлеръ още въ 1923 год. Вѣрата и въодушевението действуватъ въ младежта много по-творчески отколкото силитѣ на интелекта. И Хитлериститѣ създадоха цѣла система за това душевно възпитание. Фактически обаче, то бѣше предназначено повече за германскитѣ момичета и девизи — съ една речъ за бѣдацитѣ германски майки. Майката, казватъ Хитлериститѣ, па и всички хора по земята, е душата на семейството. Затова момичето и девицата трѣбва още отъ малки да се възпитатъ за тая си велика роля въ човѣшкия животъ. Началата на нравствеността, способностъ, култура, тайната да бѣде привлекателна, приятна, да сѣе жизнерадостъ, да вселява надежда, вѣра, упование — винаги и навредъ — това трѣбва да бѣде целъ на душевното възпитание. Освенъ туй майката е жрицата на рода, тя продължава човѣшкия родъ, като ражда и отглежда деца. А споредъ Хитлериститѣ, тя е свещената пазителка на чистата раса. Това е нейното така наречено идеологично предназначение.

Религиозното възпитание на германската младежъ се опредѣля сѣщо тѣй отъ национални съображения. Както е известно Германия има две вѣроизповѣдания: католишко и протестанско. Германскиятъ католицизмъ имаше преди установяване на Хитлеровата властъ свои представители въ парламента на републиканска Германия. Тѣ сътрудничеха съ марксиститѣ-социалисти. Католицизмътъ бѣше, значи, деенъ вътрешно политически, а понѣкога и външно — за разбирателство съ католишка Франция, една отъ авторитѣ на Версайския диктатъ. Затова следовниците на Хитлера се обявиха противъ политическия католицизмъ въ Германия. По други съображения тѣ

не се съгласиха и съ германскитѣ протестанти. Защото Хитлеръ и партията му се стремѣха да създадатъ преди всичко общогерманска национална общностъ. А католици и протестанти — това значеше разединение на Германия, макаръ и на религиозна почва. Нашата младежка организация, заяви по тия национални причини единъ Хитлеровъ идеологъ, не е нито католишка, нито протестантска. Тя е само чиста германска!

Съ целъ да се премахне религиозното, т. е. вѣроизповѣдното разединение, въ Германия се появиха и нови учения на езическа и християнска почва: за Екехартъ, за „германска вѣра“, „германски обреди“, „германски Богъ на радостта“, „на силата“, „честта“, „на германската мистика“, „Гьотевиятъ Богъ на природата“, „богочовѣкътъ на Нитче“ и пр. Въ програмнитѣ начала на Хитлеровата партия, обаче, се говори само за „положително християнство“, макаръ че знакъ на Хитлеризма не е обикновенъ, а пречупенъ кръстъ.

Кѣмъ възпитанието, което се дава въ младежката организация, се придружава, разбира се, и възпитанието въ дома, въ семейството на младежа и девицата. За националсоциалистическия идеолози, семейството, както вече се спомена, е клетката на националната общностъ. То е изворътъ на нѣмската раса. Животътъ на младежа и девицата въ къщи, съ родителитѣ, братя, сестри е най-силното преживяване на младостта. Организацията на германската младежъ има нужди отъ съдействието на семейството въ областта на душевното. Между организацията и домътъ трѣбва да има връзка и довѣрие. Обаче, добавятъ Хитлеровитѣ идеолози, двата тия чинители трѣбва взаимно да си признаватъ авторитета. Семейството, родителитѣ да не се мѣсятъ въ работитѣ на организацията. Върховенството на новогерманската идеология и реда, институциитѣ,

които тя създава във нѣмския животъ трѣбва да се признаватъ отъ всички и то безрезервно.

Почти сѣщото становище има германската младежка организация къмъ другия могъщъ чинителъ на възпитание и образование — къмъ училището. Естествено е, казватъ идеолозите на Нова Германия, че авторитетътъ на училището и учителя трѣбва да се признаватъ. Въ образователнитѣ заведения е гравна и се гради голѣмата и висша култура на Германия. Ала, добавятъ младитѣ идеолози и дейци, историчниятъ моментъ налага сега нѣкои нови нѣща. Училището, разсѣждаватъ тѣ, е възпитание отгоре, младежката организация или по-точно движение — възпитание отдолу. Авторитетътъ на учителя е безспоренъ вътре въ училището, но вънъ отъ училището има най-висшъ авторитетъ младежкиятъ водачъ, младежката организация. Учителътъ е служебно лице, водачътъ — личностъ родена да води младежъта. Между дейността на училище и организация трѣбва да има връзка, взаимностъ — въ интереса на националната общностъ. Младежката организация не е чисто и просто продължение работата на училището. Походътъ на организираната младежъ не е училищенъ излетъ. Да въздействувашъ чрезъ заплашване и да водишъ като признатъ водачъ — не е все едно. Съ една речъ, както домътъ, семейството, тѣй и училището трѣбва да признаватъ върховенството на младежката организация.

Така, идеологичното възпитание на Хитлеровата младежъ, подпомогнато отъ дейното начало за водене или водачество на младежъта, се превърна полека-лека едва ли не въ чудодейна сила. Тая сила претвори германската младежъ въ Великогерманска. Това стана, обаче, съ помощта на трети чинителъ — организацията на тая младежъ, където се приложи принципа на самостоятелното водене и се внедряваше идеологичното възпитание въ Млада Германия.

Организиране на германската младежъ

Организирането на германската младежъ има три етапа. Презъ 1922 год. Хитлеръ, както вече се каза, основава „Съюзъ на младежъта“, къмъ своята партия. Сѣщински основи на голѣма младежка организация, обаче, се полагатъ въ 1926 год. Тогава по наредба на Водача, се заработва въ широка мѣра, съ необикновено въодушевление и съ чисто германски духъ на организиране. Къмъ края на 1932 год. голѣмата вече германска организация на младежитѣ отъ двата пола устройва голѣмъ съборъ въ Берлинъ. Тоя съборъ явно показва, че Млада Германия се води отъ Хитлера. До това време, до къмъ януарий 1933 год. — заемане на върховната власть въ Германия отъ националсоциалиститѣ — германската младежка организация възниква отдолу, отъ недрата на народа, чрезъ дейността на партията. Тя е, както гордо заявяватъ младитѣ Хитлери, народна организация, съ свой водачъ, подъ върховенството на Хитлера. Членуването въ нея за младежи и девизи е било, разбира се, доброволно, по собствена склонностъ и убеждение. До известна степенъ тая младежка организация е била противъ тогавашната германска държава — на републиката и демокрацията. Следъ заемане на властта отъ Хитлера, въ 1933 год. настѣпва третия етапъ въ организирането на германската младежъ — съ участие на държавата, на Третия Райхъ, водена и управлявана отъ националсоциалиститѣ. Презъ 1936 год. се издаде Законъ за „Хитлеровата младежъ“. Той съдържа следното:

„Отъ младежъта зависи бѣдащето на германския народъ. Затова цѣлата германска младежъ трѣбва да се подготви за бѣдащитѣ ѝ задължения, Правителството на Райха реши по тая причина да издаде следния законъ:

Чл. 1. Цѣлата германска младежъ въ границитѣ на Райха се включва въ „Хитлеровата младежъ“.

Чл. 2. Цѣлата германска младежъ, вѣнъ отъ семейството и училището, се възпитава въ организацията на „Хитлеровата младежъ“ — тѣлесно, умствено и нравствено, въ духа на националь-социализма, за служба на народа и националната общностъ.

Чл. 3. Задачата за възпитание на цѣлата германска младежъ въ Хитлеровата младежка организация се възлага на водача на младежъта въ Райха, въ рамките на националь-социалистическата партия. Той е „Водачъ на младежъта въ германския Райхъ“. Той има права на най-висша властъ въ Райха, съ седалище въ Берлинъ, и е непосредствено подчиненъ на Водача и Райхсканцлера.

Чл. 4. Водачътъ и Райхсканцлеръ издава правилници и наредби за приложение на тоя законъ“.

Не дълго следъ обнародване на Закона за Хитлеровата младежъ, бидоха издадени два правилника. Първиятъ правилникъ съдържа приблизително следното: разграничение правата на Водача на германската младежъ и на германскиятъ министъръ на просвѣщението — чиято компетентностъ се простира върху обучението и възпитанието въ народните училища и частни учебни заведения; финансовата зависимостъ на младежката организация отъ партията; установяватъ се членове-основатели на младежката организация и пр. Въ втория правилникъ се даватъ нареждания: за самата младежка организация, като се узаконява, впрочемъ, съществуващото вече положение, за възпитателната властъ, за условията, при които се приематъ младежи и девизи въ организацията, за изключвания отъ нея, за негерманската младежъ — тя не се приема въ организацията, за наказания, глоби, затворъ и пр.

Чрезъ тоя законъ, германската младежъ стана вече държавна младежъ — не само народна, каквато бѣше до къмъ 1936 год. Членуването стана вече

задължително за всички младежи отъ двата пола. При все това, споредъ мнението на младитѣ Хитлерови идеолози, духътъ на германската младежка организация не се е промѣнилъ. Тая организация, казватъ тѣ, не е създадена по държавните съображения на нѣкакви бюрократи, а чрезъ държавотворната воля на самата германска младежъ. Въ тоя смисълъ германската организирана младежъ е младежъ на националь-социалистическата държава. Понеже тая младежъ е положително държавническа, нѣма нужда нейнитѣ водачи да седатъ въ държавнитѣ канцеларии. Тѣ не се занимаватъ съ преписки, а съ живи хора. Младежкитѣ водачи не бива да станатъ чиновници. Защото тогава живото движение ще се вкостени и канцеларщината ще задуши живота. Но отъ друга страна младежъта не бива да стои далечъ отъ работитѣ на Третия Райхъ. Напротивъ — тя трѣбва да бѣде главниятъ чинителъ въ него. Защото тая младежъ помогна да се разгроми бившата германска държава и съдействува на Адолфъ Хитлеръ, водачътъ на младитѣ поколѣния, да стане начело на държавата. По тоя начинъ младежъта и водачеството на държавата станаха едно и сжщо нѣщо. Водачеството на държавата знае, че младитѣ поколѣния на Германия го следватъ. А младежъта отъ своя страна изживява всѣки денъ отново радостъта, че градежътъ на Третия Райхъ се провежда въ нейнъ, младежки духъ. Така държавната идея на националсоциализма се е воплотила въ организацията на германскитѣ млади поколѣния, готови безкористно и самоотвержено да изпълнятъ дълга си къмъ своята Родина.

Германската младежка организация, както е известно, се подраздѣля на: младъ народъ — децата отъ 10 г. до 14 год.; Хитлерова младежъ — младежи отъ 14 до 18 години; съюзъ на германскитѣ девизи — отъ 14 до 18 год.; сдружението „Вѣра и хубостъ“ — за девизи отъ 18 до 21 години и пр. Организа-

цията обхваща пет области: източна, северна, сръдна, западна и южна. Има и множество по-малки подразделения отдълно за младежи и отдълно за девизи.

Цълата осем милиона единна и дисциплинирана германска младеж е подраздълена на следнитъл организационни единици:

1. Чета — 15 души
2. Ято — 50
3. Дружина — 150
4. Подокржжие — 600
5. Окржжие — 3,000
6. Главно окржжие — 15,000
7. Область — 75,000
8. Голълма область — 375,000

Начело на всичко стои Главниятъл имперски водачъл на младежълта, съл двама адютанти: личенъл адютантъл и адютантъл докладчикъл. Следва: зам. водачъл и началникъл на главния щабъл съл своя адютантъл.

Главниятъл щабъл на Хитлеровата младеж се подраздъля на следнитъл отдълли, всълки съл свой началникъл:

Отд. 1.: организация, разчленения, сълставъл, инструкции, инспекции по областитъл, снаряжение, значки, статистика, тълл. обучение, водачески школи.

Отд. 2.: персонални въпроси и окржжни.

Отд. 3.: млад. грижи, младежко право, хигиена, трудова повинностъл, проф. школовка.

Отд. 4.: администрация, бюджети, каса, книговодство, възнаграждения, ревизии, осигуровки, картотека, формуляри.

Отд. 5.: лълкари и фелдшери, фелдшерско снаряжение и спасителни служби.

Отд. „С“: политическа школовка, културно дълло, библиотеки.

Отд. „П“: пропаганда, преса, редакция, издателство, филмъл и фототехника.

Отд. „Р“: младежко радио, училищно радио.

Отд. „АР“: младежко дълло въ чужбина, народни групи, пропаганда въ чужбина, организации въ чужбина, млад. задграниченъл печатъл, задгр. школовка, колониално дълло, правни въпроси.

Отд. „ЮФ“: младежки сълюзи.

Отд. „Е“: тъллесно обучение за младитъл германчета, водачески школи за младитъл германчета.

Отд. „Х“: младежки спални.

Отд. „СТ“: студенско дълло.

Специални наредби сълществуватъл за воденето и възпитанието, за живота на младия народъл, Хитлеровата младеж, сълюза на германскитъл девизи и пр. Има и специални униформи. Особно внимание се обрълща на младия народъл или децата, защото тъл растатъл изключително въ епохата на Третия Райхъл — върху тълхъл нълма други влияния. Тъл се раждатъл националсоциалисти, казватъл младитъл Хитлерови идеолози. И ще бждатъл носители на националсоциалистическия стилъл. Водачитъл на младия народъл действуватъл, разбира се, повече съл инстинктъл отколкото съл разумъл. Целълта тукъл е да се възпита отъл детето не „мамино чедо“, а малъкъл — възрастенъл и самостоятеленъл човълкъ. Най-сълществена сълставка на организацията е Хитлеровата младеж — момчетата отъл 14 до 18 години. Тия организирани младежи носятъл Хитлеровата идеология. Тъл въплощаватъл духа на политическитъл бойци, на войнитъл отъл старата гвардия на Хитлера. Тия борци, начело съл Водача на Третия Райхъл, сж образци за Хитлеровата младеж, на тълхъл тя се стреми да подражава. По държание и животъл, тая младеж е войнишка, защото тя е войнъл въ висша смисълъл на тая дума — съл съзнаването си за дългъл, съл храбростъл и съл подчинение на своето азъл подъл волята на националгерманската общностъл. Младитъл идеолози продължаватъл: Не идеалистични мечтатели трълбватъл на Нова Германия, а творчески личности, които да облагородятъл суровия животъл съл силата на вълдушевението си. Въ

тоя смисъл Хитлеровата младеж дава тонъ на цѣлото германско младежко движение. Тя най-вече служи на германското бъдаще, като разрешава задачитѣ, които настоящето ѝ поставя. Тая младеж, както вече подчертахме, знае, че нейниятъ пътъ къмъ вѣчността води само презъ вратата на дѣлото, на подвига, на творчеството.

За Съюза на германскитѣ девизи насокитѣ, дадени отъ Хитлера, сж малко по-други. Възпитанието на германскитѣ момичета е преди всичко тѣлесно, сетне душевно или нравствено, а накрая умствено. Предвидено е и разпредѣление на времето за тая възпитателна дейность: $\frac{2}{3}$ отъ цѣлото време да се използва за работа надъ тѣлото, а само $\frac{1}{3}$ — за идеологична подготовка. Германската девизи трѣбва да стане не слаба „дама“, а героична жена. Тя трѣбва да се готви за майка и то на многодетно семейство. Всичко друго за нея е второстепено.

За живота на младежката организация има точно опредѣлени правила. Споредъ наредбата на германското министерство на просвѣщението, петтѣхъ дена отъ седмицата ще се използватъ за обучение въ училище, шестия и отчасти третия се опредѣлятъ за младежката организация, а седмиятъ — недѣлята, остава за семейството. Формитѣ на организационния животъ сж познати: походи или маршове въ градове, на малки и голѣми разстояния, напр. до Нюрнбергъ, за всемладежкия съборъ; предвоенни упражнения на полето — използване на мѣстността, четене на карти, стрелби и пр.; вечери въ младежкитѣ домове; пребиваване въ станове, или лагери — съ лагеренъ огънь, стражи, дигане на знаме, самостоятелно продоволствие и пр.; работа въ училищата за водачи и т. н.

Въ време на походъ се спазватъ почти военни предписания. На вечеритѣ въ младежкия домъ се пѣе — музиката е първостепененъ чинителъ за възпитание въ Германия — чете се, говори и разисква. За програмитѣ на тия вечери не се иска нищо строго

научно, нито много художествено, а само да е идеологично и да действува на всички. Ако темата е отъ германската история, разработва се по типиченъ начинъ: подчертава се ярко героизмътъ — за да възбуди възторга на младежъта, излагатъ се и слабоститѣ — за да се предизвика у младежитѣ и девизитѣ презрение къмъ негоднитѣ. Въ класичната страна на техниката, за целитѣ на младежкото възпитание се използва, разбира се, и радиото: има радиочасъ за цѣла Млада Германия — въ срѣда вечерята. Голѣмо въздействие се указва и чрезъ редица родолюбни филми — напр. за германски военни подвизи по сухо, море, подъ водата и по въздуха.

Значителенъ дѣлъ има и така нареченото „възпитание чрезъ германския просторъ“ — чрезъ излети въ природата, пребивание въ туристически хижи, които сж младежкитѣ домове вънъ отъ населенитѣ мѣста. Това е разбира се, една отъ многото насоки за възпитание на германската младеж. Хитлеровитѣ идеолози подчертаватъ, че вниманието на германскитѣ младежи трѣбва да се насочва не само къмъ природата, но и къмъ населенитѣ мѣста, къмъ села и градове, особено къмъ голѣмитѣ градове. Защото не бѣгство отъ живота въ природата се иска отъ германската младеж, а напротивъ: оставане всрѣдъ срѣдата на тоя животъ съ цель, да се организира той въ духа на Хитлеризма, за благото на германската национална общность и за бъдещето на Велика Германия.

Тѣй че важенъ центъръ за Млада Германия е нейната социална дейность: въ градоветѣ, особено въ срѣдата на работничеството и занаятчийството — уреждатъ се напр. състезания на млади занаятчи — и въ селата, където девизитѣ помагатъ на селянкитѣ вкжщи, а младежитѣ — на полето. Селската повинность за младежъта става и съ цель да привикнатъ градскитѣ младежи и девизи къмъ животъ

на село и да останат евентуално тамъ за винаги, особно въ пограничните мѣста на Германия, кждето сж потрѣбни нѣмци съ високо национално съзнание.

Наредъ съ Хитлеровата организация, въ Германия сжществуватъ студентски другарски домове, въ които академичната младежъ живѣе задруженъ животъ и националъ-социалистически интернати, съ специаленъ режимъ за учащите се, които продължаватъ образованието си вънъ отъ роднитѣ си мѣста. Презъ лѣтото се уреждатъ трудови лагери за абитуриентитѣ, кждето, при строгъ режимъ се култивира въ младежа обичъ къмъ труда и социално чувство. Полскитѣ градини пѣкъ, за децата отъ градоветѣ, спомагатъ за опознаване на селото и привикване къмъ труднитѣ условия на живота.

Сжщинското си предназначение показва германската младежъ, когато се обяви сегашната Свѣтвна война, въ която Германия воюва на всички фронтове и съ всички сръдства за идеалитѣ, посочени отъ Водача на Третия Райхъ. Идеали, въ името на които се възпитаватъ германскитѣ младежи и девизи вече двадесетъ години. Отборнитѣ части на мобилизираната германска армия се състоятъ отъ младежи, минали презъ организацията на нѣмската младежъ: летци, парашутисти, екипажъ на подводници, танкисти, мотоциклисти, ударна пехота и др. Сетне, веднага следъ обявяването на мобилизацията, почти всички водачи на младежката организация постъпиха въ редоветѣ на войската, кждето се проявиха съ участието си. Останалитѣ членове на младежката организация, по собственъ починъ и наредба на Водача се заеха съ важната задача: укрепване трудовата сила на германския тилъ, а чрезъ това — бойната мощъ на армията. Това става по точно опредѣлена програма и засѣга градоветѣ — производство, гари, болници съ ранени, въздушна защита, здравеопазване, организация на продоволствието, подържане на духа

и пр. — и селата: чрезъ помощъ отъ всѣкакъвъ видъ. Освенъ това, организираната германска младежъ най-усилено продължава своята тѣлесна, предвоенна и идеологична подготовка за дейно участие въ войната. За тая целъ се използватъ и нови сръдства: участници въ войната — летци, особно „щука“-ри, началници на подводници, отличили се танкисти, мотоциклисти, пехотинци — се явяватъ въ младежитѣ домове и увлекателно разправятъ за подвизитѣ си. Разпространява се въ всички сръди на младежъта така сжщо целѣподходно издавана „Военна библиотека за младежъта“.

Изобщо млада Германия безспирно се готви за голѣмата целъ, поставена ѝ отъ Водача: да бжде великъ изворъ за непобедимитѣ войски на Третия Райхъ.

И тѣй, Германия следъ първата Свѣтвна война почна систематична подготовка за освобождение и издигане. Това главно подъ водачеството на националъ-социалистическата партия на Хитлера, който действуваше, между другото, въ съгласие съ видимитѣ и невидими началници на германската войска. Хитлеръ се зае съ подготовката най-вече на Млада Германия, въ която виждаше единствения залогъ за бждащето на Райха. Използва се съвремения лозунгъ за организиране на младежъта, като се пуснаха въ ходъ нови чинители: самостоятелно водене или водачество на младежъта, чисто германско възпитание и образцова организация на младежитѣ отъ двата пола. Историческа роля изигра идеологичното възпитание на Млада Германия. Чрезъ него, съгласно пожеланията на Водача, трѣбваше да се развива и закалява тѣлесно германската младежъ, да се внедряватъ въ нея началата на стихиенъ национализъмъ и силна държавотворность, да се възпитатъ младежи съ желѣзна воля, млади герои-войници, които въ уречения часъ да освободятъ Германия отъ оковитѣ на Версайлъ и да я издигнатъ като велика сила въ

Европа и свѣта. Нашата съвременност е свидетелка, че това стана, така както бѣше предвидено. Чрезъ младата си армия Германия надмина почти цѣла Европа и зае мѣстото си на велика свѣтовна държава.

Хитлеръ е действувалъ съ гениално прозрение!

МЕСИЯНСКИ НАЦИОНАЛИЗЪМЪ

Отъ това, което се изложи вече за Русия, Италия, а особно за Германия, може да се направятъ нѣкои общи изводи.

Организиране на младежъта започна въ Русия съ свѣтовно-революционни цели, подѣе се отъ Италия въ името на национализма и получи свършенна форма и смисълъ въ Германия. Въ Третия Райхъ, на организираната младежъ, поради исторични причини, се възложиха ясно опредѣлени идеали и цели отъ мощенъ, стихиенъ национализъмъ. Германскитѣ постижения въ тая областъ бѣха тѣй голѣми и ясни, че тѣ наскоро намѣриха свѣтовенъ отгласъ и подражание. Така въ Нова Германия се възприе донѣкъде расово начало за възпитание на младежъта и младежко водачество. А въ Съветска Русия се появи известенъ видъ великоруски национализъмъ. По тоя начинъ Германия зае първенството въ свѣтовната история — основа организирането на младежъта. Това стана главно чрезъ новитѣ германски постулати на национализма. До сега характерно за национализма бѣше съзнанието и езика. Къмъ това Германия на Хитлера прибави народната или национална тѣлесностъ — расата, въ чийто центъръ стои родната кръвъ, сетне народниятъ битъ, въ неговата цѣлостъ, культътъ на народността изобщо. Така очертанъ, тоя новъ национализъмъ намѣри горещъ и широкъ приемъ главно въ сръдъта на германската младежъ. Тя направи отъ него мощенъ, романтиченъ или, както

ние казваме, стихиенъ, месиянски национализъмъ. Месиянски, защото възложи на германската младежъ, на германския народъ, мистичния идеалъ за спасение на Германия отъ исторична гибель. Месиянски е тоя национализъмъ, защото скоро намѣри поклонници, въ известна смисълъ, не само въ Италия и Русия, но и въ по-малкитѣ унизени народи, като България и др.

Тоя новъ национализъмъ се възприе, носи и протрѣбва навредъ главно отъ младитѣ поколѣния на народитѣ. Той е национализъмътъ на организираната младежъ, която вече полека-лека излъчва отъ сръдъта си творчески личности, които заематъ върховната власть, или челнитѣ мѣста въ много държави. Така новиятъ, месиянски национализъмъ се отъзнаменува едвали не вече съ ново устройство въ доста държави. Лъвски дѣлъ въ това ново устройство взима, както се каза, организираната младежъ. Затова тоя новъ редъ въ държавитѣ би трѣбвало да носи името „младежка власть“, „младежовластие“ или неонтокрация. Типично за най-новото развитие на свѣтовната история е, че нѣма признаци за организиране на младежъ, за младежка власть въ държави като Англия, Франция — до поражението ѝ, Съединитѣ Щати и пр. Тамъ съществува властьта на възрастнитѣ и старитѣ поколѣния — на геронтокрацията. Въ Русия, Италия и Германия се начева, значи, видъ младежовластие, неонтокрация; въ Англия, Франция, Съединитѣ щати се задържа още — донѣкъде — старовластието, геронтокрацията. Трѣбва да се предполага, че навсѣкъде по земята ще начене видъ борба между тия две държавни форми — борба съществува и до сега въ свѣтовната история, като вѣчно стѣлкновение на млади и стари. Ала сега, когато младежъта вече се организира въ едра мѣра отъ държавата, това стѣлкновение каточели ще добие видъ на величавъ двубой за власть надъ свѣта.

Това е вѣроятно и съ огледъ къмъ нѣщо друго. Организираната младежъ се стреми не само къмъ

завладяване на държавната власт, но и към цялостна преуредба на живота — народно-битовъ, културно-вѣровъ. Това вече става напр. въ Германия и Русия. Младежътъ иска да се подмлади, да обнови живота на народитѣ чрезъ себе си — чрезъ духа си, висшата си нравственостъ, чрезъ народо-спасителенъ свѣтогледъ. Това подмладяване, тая обнова на народитѣ, може да се увѣнчае съ цялостното възраждане на човѣшкото минало, като всичко ценно, висше, творческо се извика за новъ националенъ животъ, а чрезъ него и къмъ общочовѣшки животъ.

Така месианскиятъ национализъмъ на организираната младежъ ще може чрезъ неонтокрацията — частична или пълна — да възроди народитѣ и дари нова пролѣтъ на цялото човѣчество.

Ние сега като че присѣтствуваме при раждането на нова национална и свѣтовна история.

ОТГЛАСЪ ВЪ ДРУГИ СТРАНИ

Организирането на националната младежъ, доведено до висшитѣ си форми и цели, особено въ Германия, намѣри отгласъ преди всичко въ държавитѣ, победени въ миналата Свѣтовна война и унижени съ парижкитѣ „мирови“ диктати. То се възприе постепенно въ България, Унгария и Турция, а сетне и въ други държави на Европа: Белгия, Испания, Полша, Ромѣния, Гърция и др. Въпросътъ за отгласа и развитието на младежкия проблемъ въ България ще се разгледа обстойно по-нататъкъ.

УНГАРИЯ

Унгария страдаше отъ Трианьонския „мировъ“ диктатъ сѣщо тъй както Германия и България. Бѣше съвсемъ естествено, че тя използваше всички срѣдства, за да разкъса веригитѣ, които я свързваха. Тя своевременно се зае съ подготовката на младитѣ си поколѣния, като следваше главно при-

мѣра на Германия. Недълго следъ Трианьонъ въ Унгария се основа държавна организация на младежътъ, подъ името „Левенти“, т. е. „рицари“ — сѣщата наша народна дума „левентъ“, въ смисълъ „герой“. Целта на Левентската организация бѣше да се даде на младежътъ национално, държавно-гражданско и предвоенно възпитание. Всѣки младежъ отъ 14 до 21 година е длъженъ да членува въ организацията. Възпитанието се провежда подъ прѣкия надзоръ на Военното министерство. Въ програмата се предвижда: тѣлесно възпитание, закаляване, полски упражнения, военна подготовка и стрелба. Обучението се води отъ основни учители и офицери. Ученицитѣ и студентитѣ образуватъ отдѣлни групи и се обучаватъ въ рамкитѣ на учебнитѣ си програми. Левентската организация има силно въздействие не само върху унгарската младежъ, но и върху цялия общественъ животъ на страната. На тия левенти главно се дължи разпалване на маджарския национализъмъ. Известния възгласъ на унгарския ревизионизъмъ: „Немъ, немъ! Шоха!“ — „не, не, никога!“ стана вѣрую на младежътъ. Тя застава начело на борбата противъ Трианьонъ. Отъ нейнитѣ кадри излизаха — и излизатъ — млади маджари, съ силенъ националенъ духъ, за да се отдадатъ въ служба на народа и държавата. Въ Унгария се появи и цяло възродително движение: почитъ къмъ родната старина — възникна дори течение за старомаджарската вѣра, започна масово промѣняване на чуждицитѣ: лични имена, мѣстни и пр.

Трѣбва да се подчертае, че Левентитѣ, националитѣ дейци въ Унгария изобщо, винаги гледатъ на насъ българитѣ като приятели и другари отъ първата Свѣтовна война и мъченици на сѣщитѣ „мирови“ диктати.

Сѣдбата пожела България и Унгария, пакъ като съюзници на Германия, да осъществятъ своето национално обединение.

ШВЕЙЦАРИЯ

Въ тая страна на приказния Вилхелмъ Телъ винаги е билъ на почитъ стрелецътъ, войнътъ изобщо. Въ Швейцария военната повинностъ дори още въ 14. вѣкъ започвала отъ 16 годишна възраст. Въ по-ново време, презъ 1907 год. се урежда съ законъ военната подготовка на младежта по доста подробенъ начинъ. Нѣма, обаче, общодържавна младежка организация нито тогава, нито дори сега. Това се дължи на обстоятелството, че въ Швейцария има доста дружества: гимнастически, туристически, стрелчески и пр., които обхващатъ почти цѣлата младежъ на страната и я възпитаватъ тѣлесно, държавно-граждански и национално. При все това, чуватъ се вече гласове за държавна организация на младежта, защото това се изисква отъ духа на времето и потребитѣ на швейцарската държава, населението на която е различно по езикъ и народност¹⁾.

ФРАНЦИЯ

Въ Франция въвеждане на тѣлесното възпитание на младежта срѣщна съпротивата на управляващитѣ парламентарни срѣди. Като велика сила-победителка, тая страна се смѣташе сигурна за своето бъдеще. Обаче, подъ влиянието на ревизионизмътъ на Германия, въ 1928 год. се учреди при Министерството на народната просвѣта под секретариатъ за тѣлесно възпитание, ръководенъ отъ Военното министерство. Предвиждаше се военна подготовка за деца и за младежи, почти както въ Германия: тѣлесно възпитание, укрепване, походи съ раница, стрелкови упражнения, възпитание нравствено, гражданско — съ особенъ огледъ

¹⁾ Urs Bürgi: Die militärische Jugendvorbereitung, Bern, 1938.

къмъ задълженията на младежта спрямо себе си, семейството, обществото и държавата. Но държавна организация за младежта не се създаде и членуването на децата и юношитѣ въ съответнитѣ обществени дружества — за гимнастика, спортъ и пр. не бѣше задължително. Законопроектъ за такава организация биде изработенъ отъ Военното министерство едва въ 1939 год., ала той не бѣ възприетъ. Следъ поражението на Франция презъ пролѣтътъ на 1940 год. Държавниятъ глава, Маршалъ Петенъ, заяви между другото, какво разгромътъ на държавата се дължи на това, че Франция нѣмала достатъчно деца и организирана младежъ, която да се жертвува за Родината. И едно отъ първитѣ мѣроприятия на Маршала бѣше създаване на държавна младежка организация. Въ началото на тази година Секретариатътъ на младежта изработи устава на „Легиона на младитѣ“, който има за целъ да избере най-способнитѣ младежи и да направи отъ тѣхъ водачи. Въ връзка съ това, отъ отговорното мѣсто, което заема, Ламирадъ заяви: „Въ тоя легионъ ще участвуватъ само най-добритѣ отъ младежитѣ, които сж се отличили съ своя моралъ, съ социалното си чувство и съ действията си на преданостъ или храбростъ“. Значи и тукъ, при организирането на френската младежъ, се възприема началото на водачеството.

Франция късно схвана духътъ на времето и скжпо плати за това. Но всѣки случай и тукъ се почувствува влиянието на Германия — възродителното движение на Хитлеровата младежъ.

БИВША ПОЛЩА

И въ тая държава, съюзница на Франция и на Англия, грижитѣ за младежта се изчерпаха съ полумѣрки. Презъ 1927 год. се създаде наистина Дирекция за тѣлесно възпитание и военна подготовка на младежта при Военното

министерство. Не се пристъпи, обаче, към основаване на обща младежка организация и задължително членуване въ нея. Програмата на Дирекцията се провеждаше отъ учители, помежду другата учебна работа въ училищата. Въ Полша се забелязваше почти същото отношение къмъ важния, ако не върховния проблемъ за организиране на младежъта, каквото по това време имаше въ Франция. И затуй поражението на Полша се дължи, между другото, и на слабо-подготвената ѝ младежъ.

Както въ другитѣ сили-победителки, така и тука се подчертава извода, какво тѣзи държави, уповавайки се на нѣкакви „мирни“ договори, забравиха младитѣ си поколения.

БИВША ЧЕХОСЛАВИЯ

Тѣлесното възпитание въ училищата принадлежи на Министерството на народното просвѣщение, а вънъ отъ тѣхъ — на Министерството на народното здраве и тѣлесното възпитание. Специаленъ законъ за тѣлесното възпитание нѣма, но бѣше прокаранъ законъ за военното обучение на младежъта. Има висше училище за подготовка на професори по тѣлесно възпитание въ гимназиитѣ. Най-голтмото предприятие за тѣлесно възпитание е Държавния Масариковъ стадионъ. Държавна организация нѣма. Младежъта е обединена въ различни организации, които си иматъ свои централи. Главни организации, съ броя на членовѣ имъ презъ 1939 година, сж следнитѣ: Соколската организация съ около 800,000 члена, Работническиятъ гимнастически съюзъ съ 160,000 члена, Организацията „Орелъ“ съ 140,000 члена и др. Общо въ различнитѣ организации членуватъ около два милиона младежи и възрастни.

Въ нова Словакия сж взети мѣрки за създаване цѣлостна държавна организация на младежъта. За основа служи гвардията на народния деецъ Хлинка, католишки духовникъ.

ФИНЛАНДИЯ

Въ страната на бѣлитѣ лилии има учредена специална държавна комисиия, която ръководи тѣлесното възпитание на младежъта. Тази комисиия се състои отъ 6 члена и се назначава отъ Министерството на народното просвѣщение. За тѣлесното възпитание въ училищата се грижи единъ инспекторъ — за момчетата и една инспекторка — за момичетата. Тѣзи служби функциониратъ при Министерството на народното просвѣщение. Държавата дава годишно за тѣлесното възпитание на своята младежъ около 8 милиона финландски марки. Има две висши училища за подготовка на учители по тѣлесно възпитание. Съществуватъ и доста частни организации, които работятъ подъ надзора на министерството.

ОТГЛАСЪ ВЪ НАШИТѢ СЪСЕДИ

РУМЪНИЯ

Въ Румъния имаше държавна младежка организация, която се наричаше „Стрѣжа Царей“, а освенъ това е създаденъ и специаленъ законъ за организиране на младежъта и нейното физическо възпитание. Напоследъкъ коренитѣ реформи на водача на румънската държава генералъ Антонеску засегнаха и младежката организация и нейната бъдаща съдба още не е решена.

Главнитѣ задачи на държавната младежка организация бѣха: да даде на младежа национално, морално, тѣлесно и техническо (практическо) възпитание. Младежката организация се намира подъ покровителството на Краля, министъръ-председателя, патриарха и министра на националното възпитание. Ръководството се провежда отъ инструктори отъ академията на висшето физическо възпитание. Религиозното възпитание се дава отъ представители на духовенството. Чрезъ младежъта трѣбва да се разре-

шатъ и проблемитѣ за селото, защото то е изворъ на стопански блага. Организацията се разпада на три дѣла: оформяване характера на юношитѣ отъ 7 до 14 годишна възраст; втори дѣлъ — възпитанието на младежитѣ отъ 14 до 18 години и трети дѣлъ — отъ 18 години до зрѣла възраст. Има и туристически, скаутски и спортни групи. Девизътъ на организацията „Стрѣжа Царей“ е: „Вѣрностъ и трудъ въ служба на Кралъ и Родина!“

По-ясна представа за положението въ Румѣния дава законътъ за задължителното тѣлесно възпитание на младежта:

Моралното, социално, политическо и тѣлесно възпитание е задължително за цѣлата младежъ отъ двата пола: за момчетата отъ 7 до 18 години и за момичетата отъ 7 до 21 години (чл. 1).

Службата за физическо възпитание на румѣнската младежъ О. Е. Т. Р. е създадена, за да проведе това възпитание, както и да контролира и направлява всички държавни институти и частни дружества, имащи за целъ тѣлесното възпитание на младежта (чл. 2).

Службата за физическо възпитание на младежта ще функционира при Министерството на младежта, въроизповѣданията и изкуствата, като автономен институтъ. Той е юридическа личностъ и се представява по право отъ главния секретаръ, който ще дава и необходимитѣ пълномощия (чл. 3).

Частни дружества, занимаващи се съ морално, национално, физическо и социално възпитание на младежта могатъ да съществуватъ, ако изпълняватъ постановленията на този законъ и правилника. Всички организации, които боравятъ въ тази областъ, се поставятъ подъ контролата на службата за физ. възпитание О. Е. Т. Р. Федерациитѣ и спортнитѣ организации се управляватъ чрезъ Съюза на спортнитѣ федерации U. F. S. R., функциониращъ като делегирана организация. Председателитѣ се назначаватъ отъ службата за физ. възпитание (чл. 4). Съществу-

ващитѣ организации трѣбва да нагодятъ своитѣ устава и въ двумесеченъ срокъ да получатъ отново право на юридическа личностъ. Мнения за това се даватъ отъ юридическия съветъ при О. Е. Т. Р. Решенията сж безапелационни (чл. чл. 5 и 6).

Службата О. Е. Т. Р. се ръководи отъ управителенъ съветъ, подпомаганъ отъ главенъ секретаръ (чл. 7). Висшиятъ управителенъ съветъ, подъ председателството на Краля, се състои отъ: Министъръ-председателътъ, патриархътъ, м-рътъ на просвѣтата, въроизповѣданията и изкуствата, м-рътъ на труда, здравето и обществената благотворителностъ, секретарътъ на О. Е. Т. Р., председателътъ на великата фаланга на „Straja Tarzii“, председателътъ на румѣнскитѣ разузнавачи, администраторътъ на народнитѣ училища и култура, гл. директоръ на физ. възпитание О. Н. Е. Ф., председателътъ на съюза на спортнитѣ федерации U. F. S. R. и други лица, назначени отъ Краля (чл. 8).

Секретариятътъ е съставенъ отъ главенъ секретаръ, секретари, нѣколко директори, главни инспектори и нужния персоналъ. Гл. секретаръ е несмѣняемъ, назначава се съ Кралски указъ и направлява цѣлата дейностъ. Въ негово подчинение сж всички.

Въ останалитѣ си постановления законътъ се занимава съ въпроси за личния съставъ, бюджета и други технически и конкретни нареждания.

ТУРЦИЯ

Днешна Турция на Кемалъ Ататюркъ се коренно различава отъ нѣкогашната погиваща турска държава. Съ цената на много жертви и голѣма борба съ религиозни и политически догми, Кемалъ паша изгради една нова Турция и я възкреси за новъ животъ. Тукъ голѣма роля изигра турската младежъ, която много по-бързо се подаде на новитѣ схващания за живота и въпрѣки упорството на старитѣ,

подкрепи решително борбата за спасяването на държавата.

Въ 1919 година Турция се намирала предъ пропастъ: английска полиция е държала положението въ Цариградъ, Мала Азия била почти заета отъ Съюзническитѣ войски, а гръцката армия е настъпвала къмъ Анадола. Въ това трагично време — пише единъ нашъ полковникъ¹⁾, въ вътрешността на турската държава се ширили безредието и поражението, а като вънецъ на всичко това, на цѣлото тежко, трагично и унижително положение, стариятъ султанъ Мехмедъ VI усилено се е занимавалъ какъ да направи малката 15 годишна дъщеря на своя градинаръ за султанка!“ Ето че предъ погрома на държавата се изправя спасителътъ — Кемалъ паша поведе своитѣ фронтовици и снаси родината си отъ гибелъ. Въ знакъ на признателностъ турската държава го провъзгласи за спасителъ и възродителъ.

Младежъта, която следваше неуклонно Кемалъ паша се организира въ здрави ядра, подъ ръководството на държавната властъ и се предаде въ служба на нова Турция. Националното възпитание е поставено надъ всичко и пресича пътя на всѣкаква отрицателна пропаганда. Ето какво казватъ младитѣ турчета: „Ние обичаме Русия, защото когато всички бѣха противъ насъ, тя ни помогна, но ние презираме комунизма като сатанинска сила, която руши моралнитѣ устои на турската държава“. Систематично провежданитѣ грижи на държавата да възпитава младежъта въ духъ на войнственостъ и самопожертвование за родната земя, даватъ добри резултати. Видниятъ френски журналистъ Л. Пиеръ, намиращъ се въ Турция, се заинтересувалъ отъ проблемитѣ за младежъта и предъ него стотици студенти и студентки сж заявили „че за тѣхъ най-свещена длъж-

¹⁾ Вж. Славейко Василевъ: „Младежъта у насъ и въ нѣкои други държави“.

ностъ е да се пожертвуватъ за името, честта и достойнството на нацията“. Разпитвайки различни групи студенти и младежи, Л. Пиеръ получавалъ еднакви отговори: „Ние всички сме националисти, при това крайни националисти; национализмътъ за насъ е духовна храна, както е хлѣбътъ и водата за съществуванието на човѣшкия организъмъ. За насъ национализмътъ е благородно морално чувство, което ни дава сила да защитаваме отечеството и да не позволяваме на чужденцитѣ да обиждатъ турската нация, както бѣше преди“.

А въ своя заветъ къмъ турската младежъ, който стана и нейно въруо, възродителътъ Кемалъ Ататуркъ се обръща съ следнитѣ клетвени думи:

„Турска младежъ, твоя най-пръвъ дългъ е да защитавашъ винаги турската независимостъ и турската република. . . Ако единъ день се видишъ принудена да защищавашъ независимостта и Републиката, ти ще обсъдишъ възможноститѣ, условията и положението, въ което ще се намѣришъ, за да се хвърлишъ въ изпълнение на своя дългъ. Тия условия и възможности могатъ да бждатъ крайно неблагоприятни. Враговетѣ, които атентиратъ противъ Републиката и противъ твоята независимостъ могатъ и да победятъ. Всички крепости на нашето скжпо отечество могатъ да бждатъ превзети съ сила или хитростъ, всички корабостроителници и цѣлата армия разпръснати, всички кжтове на страната завзети. Нѣщо по-лошо: тия, които ще държатъ кормилото на управлението могатъ да се заблудятъ или да съединятъ личнитѣ си интереси съ политическитѣ аспирации на нападателитѣ. Народътъ изнемоцѣлъ може да изпадне въ бедностъ и мизерия. Ти, турска младежъ, която си чадо на турското бъдаще, твой дългъ е и при тия тежки условия да спасишъ независимостта и турската Република. Силата, отъ която ще имашъ нужда, ти ще почерпишъ въ благородната кръвъ, която тече въ твоитѣ жили!“

За цѣлостно организиране на своята младеж Турция мисли отъ доста време. То се осъществи, обаче, презъ 1938 година, когато се публикува специалния Законъ за задължително тѣлесно възпитание и организиране на турската младежъ.

БИВША ЮГОСЛАВИЯ

Бившата държава на сърби, хървати и словенци полагаше голѣми грижи за своята младежъ, но тя не успѣ нито въ единъ моментъ на своето съществуване да я види сплотена около общъ идеалъ. А за цѣлостно младежко организиране, по подобие на много други държави, тукъ и дума не можеше да става. Различниятъ народностенъ характеръ на населението, тикнатото насила въ една механически сглобена държава, бѣше прѣчка за каквато и да е проява на единение и сплотеностъ, и не позволяваше обединението на младежъта, въпреки полагаанитѣ голѣми старания въ тази насока. Пъкъ и да бѣ създадена държавна младежка организация, ядрото на сръбскитѣ младежи, всѣкога шовинистично настроени, не би могло никога да приобщи по-голѣмата частъ младежи отъ други народности групи.

Бившата югославска държава чувствуваше своята нестабилностъ и се стремѣше чрезъ младежъта да създаде вътрешно обединение и сцепление, като потъпкваше племеннитѣ различия, които не позволяваха изграждането на каквото и да е национално единство. Главнитѣ усилия на ръководнитѣ срѣди бѣха да се вдѣхне на младежъта чувство на самоувереностъ, на самозадоволство и да бжде обгорена тя отъ високъ националенъ духъ.

Младежъта членуваше въ нѣколко младежки патриотични организации, които се надзираваха и напътствуваха отъ Министерството на просвѣтата. Най-важната и най-голѣма организация бѣше Съюзътъ на соколитѣ, който броеше около 400,000 чле-

нове. Соколската организация бѣше най-добре развита въ Хърватско. Тя се ръководѣше отъ видни хора и въ стремежа си да я използва, държавата я подпомагаше щедро.

Въ усилията на държавата да постигне пълно национално заздравяване чрезъ младитѣ, имаше дѣлъ и учителството, отъ което се искаше да се отличава съ националенъ духъ. Даваха му се строги директиви да работи главно върху националното оформяване на подрастващитѣ поколения. Въ бивша Югославия имаше специално министерство за тѣлесно възпитание на младежъта и въ тази насока се прѣскаха голѣми срѣдства. Съществуваха и Олимпийски комитетъ, начело на който стоеше министъръ-председателътъ.

Въпреки голѣмитѣ усилия на държавата, както въ много други насоки на политическия животъ, така и по въпроса за младежъта, не можаха да се постигнатъ очакванитѣ резултати. Младежитѣ твърдо следваха своитѣ бащи въ запазване на племенната принадлежностъ. А това бѣше решителната прѣчка за изграждането на една общностъ, която да бжде готова да отстоява цѣлостта на държавата. И затуй още при първото сътресение, кралството рухна, като сграда строена върху пѣсъчни основи...

Въ новото Хърватско кралство младежъта се организира отъ държавата, като за ядро ще се взима революционната организация на усташитѣ — следовници на държавния водачъ д-ръ Анте Павеличъ.

Трѣбва да се подчертае, че хърватитѣ винаги сж подкрепяли усилията на нашата младежъ, особно отъ Македония, къмъ наука и националбългарско обособение. Братскиятъ съюзъ между Хърватско и Македония бѣ затвърденъ и съ общата декларация, подписана преди нѣколко години въ София (с. Банки) отъ Д-ръ Павеличъ и Македонската организация.

ГЪРЦИЯ

Общата организация на младежта в Гърция, преди победата на германцитѣ, имаше за целъ: духовното и тѣлесно възпитание и военна подготовка на грѣцката младежъ, съобразно моралнитѣ, социални и политически схващания на държавата, прокламирани на 4 августъ 1936 година. Думитѣ: отечество, религия, семейство, кралъ и национална държава, съставляватъ нейната идеология. Всѣки новъ членъ при постъпването си въ организацията трѣбва да положи следната клетва:

„Въ името на Св. Троица, единосуцна и недѣлима, кѣлна се, че ще бѣда вѣренъ на Бога, Краля и Отечеството; че ще бѣда вѣренъ на върховния ни рѣководителъ Н. К. В. Престолонаследника и на нашия главенъ инспекторъ и че ще се подчинявамъ на всички негови заповѣди. Кѣлна се, че ще се боря винаги и навсѣкжде съ всички сили за националнитѣ идеали и за идеогичнитѣ, политически и морални принципи отъ 4 августъ 1936 година. Кѣлна се, че ще защитавамъ знамената, че ще се подчинявамъ на всички началници и ще изпълнявамъ държавнитѣ закони и правилници на организацията“.

Върховниятъ рѣководителъ на организацията бѣше престолонаследникътъ. Неговата съпруга, принцеса Фредерика бѣше почетна главна рѣководителка на женскитѣ подѣления. Организацията е подъ непосредствения надзоръ на министъръ-председателя, подпомаганъ въ функциитѣ си отъ специаленъ правителственъ пратеникъ.

Организацията на грѣцката младежъ се управляваше и рѣководѣше по следния начинъ: всѣка провинция образува самостоятелна областъ, съ общо областно управление, начело на което стои областенъ управителъ и главенъ надзорникъ. Дейността на областнитѣ управители се съчетава чрезъ правителствения пратеникъ, подпомаганъ отъ централното

управление на организацията, което се намира въ Атина. Всѣко областно управление се разпада на подуправления, сектори, роты, подсектори, сдружения, групи и дружинки, които съставляватъ най-малкитѣ органически единици.

За приложение общитѣ принципи, които сж рѣководили създаването на организацията, е установена пълна програма за обучение, която се раздѣля на две части: теоретическа и техническа.

Теоритическото обучение цели да преобрази душата на организиранитѣ младежи и обгрѣща всички области на националното възпитание, което гърцитѣ се стремѣха да постигнатъ чрезъ уроци, сказки, радио, кино, книги, вестници, списания и др.

Техническото обучение, което обхваща военната подготовка на младежта, бѣше повѣрено на офицеритѣ отъ армията и се раздѣляше на две: физическо възпитание (атлетика, спортъ, плаване, упражнение за стрелба) и специално обучение (походи, противовъздушна отбрана, манипулиране съ машини, топография и пр.).

При всѣко областно управление съществуваше по единъ рѣководенъ центъръ, който чрезъ шестмесечни курсове и полагагане на специални изпити подготвя рѣководителитѣ на организацията. Съ огледъ на бѣдащата подготовка на младежитѣ за живота, съществуваха и различни вечерни училища и професионални курсове.

Презъ 1937 год. организацията на грѣцката младежъ броеше 300,000 члена (легионери и пионери), отъ които 70,000 млади момичета. Къмъ края на 1938 год. числото на членовѣтѣ било 750,000, отъ които 240,000 момичета. Това нарастване се дължи до известна степенъ и на сливането на организацията съ „грѣцкия корпусъ на разузнавачитѣ“ (скаутитѣ), който имаше голѣмъ брой привърженици.

Презъ лѣтото се устройваха станове за около по 20,000 младежи отъ двата пола. Организацията от-

рича атлетиката въ стремежа ѝ къмъ рекорди, а я практикува само за каляване на тѣлото. За една година, напр. сж организирани 1360 атлетически игри съ 200 хиляди участници — момчета и момичета; устроени сж 1630 излета съ 128 хиляди излетници. Въ цѣлата страна организацията разполага съ 500 голѣми стадиона. Ръководнитѣ фактори се стремятъ да развиятъ общественото чувство на младежа чрезъ доброволна работа по държавни и обществени имоти, и пр. Наредъ съ това се уреждаха и курсове за национална и морална култура. Организацията имаше собствена радиопредавателна станция, филми, здания, хорове, оркестри, театрални групи, санитарни отряди, пожарни команди и пр. Нейниятъ печатенъ органъ е списание „Младежъ“. На организацията на гръцката младежъ се възлагаха голѣми надежди.

ПАКЪ ПОСЛЕДНИ

Ние българитѣ последни се освободихме на Балканския полуостровъ. Това стана причина за доста крушения въ борбата за националното ни обединение. И въ ново време ние до известна степенъ сме едва ли не пакъ последни въ организиране на българската младежъ. Тоя пжтъ, обаче, ние можемъ твърдо да заявимъ, че крушения нѣма да има!

МЛАДЕЖЪТА ВЪ БЪЛГАРИЯ

ЖАРЪ НА ДУХЪ И МЛАДЕНЧЕСТВО • СТИХИЙНИ СИМВОЛИ • БАГАТУРИ, ЧЕРНОРИЗЕЦЪ ХРАБЪРЪ, ХАЙДУТИ • ТВОРЦИ НА БЪЛГАРСКОТО ВЪЗРАЖДАНЕ • ВРЕМЪ И ОТКЛОНЕНИЯ • НОВЪ ПОДЕМЪ • ПО РАЗЛИЧНИ ПЖТИЩА • НАЧАЛО НА МЛАДЕЖКА ОБЩЕСТВЕНОСТЪ • ТУРИЗЪМЪ • СПОРТЪ • РАЗУЗНАВАЧИ • СТУДЕНТСКО ДВИЖЕНИЕ • ЧЕРВЕНЪ КРЪСЪТЪ • ХРИСТИЯНСКИ ДРУЖЕСТВА • ПОЛИТИКО-ОБЩЕСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ • МЛАДЕЖЪТА ВЪ ОСВОБОДЕНИТЪ ЗЕМИ • ОБЩИ РОДОЛЮБИВИ СТРЕМЕЖИ

ЖАРЪ И ДУХЪ НА МЛАДЕНЧЕСТВО

Българският народъ се е отличавалъ почти презъ цѣлото си хилядилѣтно минало съ жаръ и духъ на младенчество. Кждето тоя жаръ и духъ не се чувствуватъ, тамъ владѣе надъ родната ни земя мракътъ на робството. Впрочемъ, и презъ времената на тежка робия пакъ действуватъ, пакъ се стремятъ младенчески сили къмъ свобода за народа ни и независимостъ за нашата държава.

Тѣзи ярки периоди на силенъ възходъ въ българската история могатъ да се обяснятъ съ злата ни сждба въ миналото. На Балкана сж идвали много народи, тукъ се кръстосватъ интереситѣ на великитѣ сили. Затуй краткиятъ периодъ на миръ и възходъ се смѣня съ войни и тежки времена на робство. Младенческитѣ, творческитѣ сили на народа ни сж бързали каточе да се изживѣятъ въ краткото междувремие на две мрачни епохи съ чудна, свѣтла пролѣтъ на възходъ. Защото скоро настѣпвала ранна есенъ за народа ни и сурова зима за битието му. Примѣри за такава пролѣтъ е напр. периодътъ на Испериха и Тервела, па и на самия Царъ Симсона Велики, въ Западна България — епохата на Самуила, презъ Второто ни царство — времето на Царъ Калояна и на Иванъ Асенъ II.

Не е ясно, обаче, дали тия периоди на възходъ се дължатъ изключително на младитѣ ни поколѣния, които се налагали по сили и духъ или това се дължало на младенческия поривъ, който вдъхновявалъ всички поколѣния къмъ свобода и творчество. Това ще има да установи историкътъ на младежта въ България. Днесъ е безспорно, обаче, едно: периодитѣ на възходъ въ нашето минало —

периодитѣ на Велика България — сж характерни съ младежки жаръ и духъ.

Не току-тъй ние българитѣ сме въ действителност старъ хилядолѣтенъ и сжщевременно младъ, собствено младенчески народъ. Зла сждба не ни е дала до сега време и възможност да се изживѣемъ исторически. Отъ дванадесетъ и толкова вѣка самостоятелно сжществуване до сега, къмъ седемъ вѣка ние стоимъ въ робство. Отъ тамъ и характерниятъ за насъ духъ на максимализъмъ, свойственъ на младежта — ала и на народитѣ, съ голѣмо минало и предъ които се очертава свѣтло бъдаще.

СТИХИЙНИ СИМВОЛИ

Младежта на България прилича по битието си на младитѣ поколѣния въ културнитѣ народи. Тя има своя митология — пѣсни, приказни химни за сила и хубостъ, свои символи или личби — космогонични, т. е. свѣтотворни, растителни, животновидни, божествени, човѣшки, исторични. Останки отъ тая прослава на младежко-българската стихия се намиратъ и днесъ въ нашия фолклоръ, както и въ оскъднитѣ ни исторически паметници.

Силното балкано-българско въображение е създадо още въ древността възторжени символи за младежъ и девица. Тия личби сж възникнали върху благодатната почва на великитѣ идеи за Любовь-Еросъ, свързани съ стародавнитѣ централно-балкански култове на Диониса. Каза се вече въ началото на тая книга, какъ древнитѣ балканци обяснявали появата на двата пола на земята и какъ силата на мъжкия или младежки полъ стихийно се стреми къмъ хубостта на женския полъ, за да се образува едно цѣло — Бракъ, Семейство — и се продължи изначалната Свѣтоборна дейностъ въ живота, историята и къмъ небесата. И днесъ въ народния ни фолклоръ има останка отъ тая стихийна представа за младежъ-

мжжъ. Това е слънцето. Великото дневно свѣтило, споредъ нашия народъ, е герой надъ героитѣ, юнакъ надъ юнаци. То преминава по небесата грамадно разстояние отъ изтокъ чакъ до западъ съ златна „сремъкчия“-колесница, теглена отъ „али-аждрахани“ — червени, вихрени жребци. Силата на слънцето, разправя народътъ ни, е грамадна, защото то яде като ламя. Слънчевата майка трѣбва да готви за божествения си синъ всѣки денъ по една „крава яловица и деветъ пещи квасенъ хлѣбъ“. Младежката сжщностъ на слънцето се подчертава въ народнитѣ ни схващания. То се ражда отъ тъмитѣ и мъглитѣ на зимата презъ месецъ декемврий. Тогава то се слави отъ нашитѣ коледари като „млада бога“. Коледаритѣ-младежи помагатъ на слънцето да порасне и се издигне въ небесата. Затова има народенъ обичай: „хвърляне на бѣлъ камъкъ“. Въ една наша народна пѣсенъ се възслави тоя свѣтотворенъ подвигъ на коледаритѣ-младежи. Тамъ е казано: „Събрали се триста момци, триста момци-коледари; събрали се на Витоша, да си мѣтатъ бѣли камъни отъ Витоша на Пирина!“ Тая необикновена народна пѣсенъ би трѣбвало да се закотви дълбоко въ паметта на всѣки български младежъ като священъ заветъ на дѣдитѣ ни. Тя оглася за възторжени подвизи — или за възторжени помисли, все едно — нѣвга въ нашата старина. Какви небесни възможности чертае тая пѣсенъ за българскитѣ младежки сили въ посока къмъ Пиринъ, къмъ югъ — посоката на вѣковната ни история. И сетне, народътъ ни гений сякашъ предугажда, че нѣвга въ подножието на Витоша ще се растила София, хубавата столица на Велика България...

Сжщо тѣй възторжена и старинна е народната представа за девица, за жена. Тсга е земята, която всичко привлича, отъ недрата на която се ражда всѣки животъ и по снагата на която се отправя на-

ционалната и човѣшка история. Народно-българската личба на земя-девица е „Мома Деница“ т. е. Венера, Афродита — богинята на хубостта. Слънцето-младеж и земята-„мома деница“ сж свързани съ космогонична или свѣтотворна любов-еросъ. Небе и земя сж арената на тая стихийна любов, която, споредъ народа ни, завършва съ „слънчевата женитба“ — съ бракъ между слънцето и земята. Отъ тая свѣтотворна любов се вдъхновява пролѣтътъ, всѣки цвѣтъ и всѣка младостъ. Отъ тоя свѣтотворенъ бракъ произхожда всѣки животъ на земята — на растения, животни и на човѣка. Любовта между слънцето и земята се повтаря всѣка година. Споредъ българския фолклоръ, младежкиятъ периодъ на тая любов се простира отъ Андреевъ день до Еньовъ день или по-точно до появата на първиятъ плодъ — ягоди, череша, ечемикъ.

Народната ни представа за слънце-младежъ създава и другъ образъ — „Змея огненъ, горенинъ и крилати“. Народнитѣ ни пѣсни пѣятъ за „змейове съ бѣли атове“ т. е. коне. Змеятъ има истинска огнена сила. Когато летѣлъ „гори безъ вѣтъръ лѣгали, поля безъ огънь пламвали!“ Митиченъ образъ за девица тукъ е „самодивата-змея“. Народътъ ни разправя и за „женидба на змея“, както и за тържествено шествие презъ тилилейскитѣ ни усои: начело язди на бѣлъ конъ змеятъ, а следъ него следватъ „самодиви, на сурь-елени, съ юзди люти змии, съ бичъ — пѣстъръ смокъ“.

Народната ни митология знае кжде се намира праначалото на сила и хубостъ. Това е „гургулъ изворъ“ или „самодивското кладенче“, нѣкжде въ планината, въ тилилейскитѣ усои. Щомъ като младежътъ пне отъ тоя магесенъ изворъ и добива юнашка сила, а девицата — чудна хубостъ.

Символъ на младежъ въ растителния свѣтъ, споредъ народа ни, е „стройниятъ яворъ“ или борътъ, а личба за девица е „калината родовита“, или бръш-

лянътъ. Знае се приказката, какъ влюбени, ала невѣнчани момъкъ и мома, следъ смъртта си се превърнали на яворъ и калина или бръшлянъ, и сплитатъ върховетѣ си въ знакъ на любовъ и въ гроба. Между цвѣтята, „босилекъ е за момци“, „карамфилъ или роза — за моми“. Чутовни символи сж и „зеленъ здравецъ“ „дърво дафина“, т. е. лавърътъ и др.

И въ царството на животнитѣ, народното ни творчество знае символи на младежка сила. Това е „сурь-еленътъ“. Известна е народната ни пѣсенъ какъ младъ юнакъ гони сурь-елена отъ гората долу въ полето „край рѣката“, дето моми платно бѣлятъ. И какъ момитѣ, за да го хванатъ, изграждатъ стена отъ платна, висока чакъ до небето. Ала „скочи елень, прескочи я“. Име „сурь-елень“ носи известниятъ ни войвода на чета преди Освобождението, Стефанъ Караджата — „караджа“ значи „елень“, или пѣкъ „сърна“. Символъ на девица тукъ е кошутата — красиво, напето животно, съ вити линии на тѣлото. Известенъ е героятъ отъ Априлското въстание презъ 1876 год. „Боримечката“ — въ романа „Подъ игото“ отъ Ив. Вазовъ. Борба на мжжъ съ мечка-стрѣвница се знае въ народнитѣ ни пѣсни, но и въ живота на планинското ни население. Величественъ символъ на човѣшка сила у насъ е лъвътъ — който е живѣлъ по нашитѣ мѣста напр. въ V. вѣкъ преди Христа. Главниятъ апостолъ на революцията ни преди Освобождението, Василь Ивановъ, добилъ прозвище „Василь Левски“, защото прескочилъ единъ грамаденъ ровъ въ Бѣлградъ, кждето участвувалъ въ легиона на Раковски. Лъвътъ е изобразенъ на монетитѣ на Царъ Ив. Шишмана, а като символъ за храбростта на българина се споменува въ Чипровското въстание, презъ XVII вѣкъ. Днесъ „царътъ на животнитѣ“ е гербъ на България и символъ на нашитѣ опълченци въ Паметника на Шипка. Личба на младежка сила у насъ още отъ старотракийски времена, е „вихра коня“, „коня-вих-

рогоня“. Въ Стара Тракия има цѣлъ култъ на „героя-конникъ“, чиито изображения се намиратъ сега по всички мѣста на Южна България. Знае се и Мадарскиятъ конникъ, който възславя героя — Царь Крумъ. И християнскиятъ храбрецъ Свети Георги, е немислимъ безъ бѣлъ, вихренъ конь. Между птицитѣ нашиятъ народъ възпѣва „сивъ соколъ“, като личба на младежъ и „Сива гургулица“ — като образъ на девица. Соколътъ билъ гербъ на старитѣ македонски царе, между които е и славниятъ Александъръ Великий. Климентъ Охридски нарича Св. Кирила, създателя на славянобългарската азбука, „соколъ“. И за Ботьова „соколътъ е юнашка птица“, която „се за братъ, за юнакъ“ — за Хаджи Димитра — „грижи“. Споредъ народнитѣ ни пѣсни, соколътъ често се вие „надъ цареви равни двори“ и трепва съ крило, за „да падне бѣла книга съ черно писмо царю на коляно“.

Явно е, че въ народната ни символика за младежка сила и моминска хубостъ, изъ областта на животинското царство, се смѣсва митология съ история. Това е знакъ за участие на младежката въ народния ни и държавенъ животъ и то като висша творческа сила. Младежътъ билъ войнъ-създателъ на история!

Въ праисторична Тракия въ връзка както изглежда съ култа на героя конникъ, собств. на коня, има символъ и за девица — героиня — конница. Това сж амазонкитѣ, чиято царица била Пентизилея. Тѣ се славѣли съ тѣлесни, бойни подвизи. За да владѣятъ по-добре дѣсницата си, тѣ отрѣзвали дѣсната си гръдь. И въ народното ни творчество има останки за девица-героиня, наречена „мома Винтеза“, т. е. „победоносна девица“. За нея се разправя, че предѣла съ „вратено колѣното борика“, а цѣлъ „камъкъ водениченъ“ билъ „пръстенъ на вратеното“ ѝ!

Жената у насъ, на Балкана, била значи, не само възплъщение на хубостъ, но и героиня, т. е. войнъ и

творецъ на животъ и история. Това се налагало между другото и отъ суровата история на нашата родна земя. Та у насъ, споредъ народното творчество, герои сж и децата. Възпѣватъ се подвизитѣ напр. на „Секула дегенце“, на „Дете голомеше“ и др. Даже една пословица открива народната ни мъдростъ за младежката — като върховно съсърдоточие на сила и хубостъ. Тая пословица гласи: „Най-малкото, ала най-силното“ — за момчето, „най-малкото, ала най-хубавото“ — за момичето. Дори и децата у насъ, значи, сж участници, ако не творци въ историчния животъ.

Народнитѣ ни символи за стихийна сила и хубостъ сж, между другото, изразъ за висшето самосъзнание и самочувствие на българския младежъ, както и на българската девица, въ нашето приказно и далечно минало. За такова висше схващане на момъка и момата има много данни въ народното ни творчество. Напр. отъ младежа или момъка се иска въ народнитѣ ни пѣсни да извърши подвигъ надъ подвизи — „слънце да надбѣга“ — за да бжде достоенъ за любовта на момата. Момъкътъ трѣбва да излѣзе пръвъ не само въ бѣгане, но и въ хвърляне на обредния „бѣлъ камъкъ“. „Де геди, момче загорче, то ми е камъкъ хвърлило, та ми всички надхвърли!“ — се пѣе въ една наша народна пѣсенъ. „Загорче“ тукъ значи не само „планинче“, но и „българче“ — Загора било името на България, напр. въ 14 в.. Състезания отъ тоя родъ, за момъка, се излагатъ въ пѣснитѣ и приказкитѣ ни почти за всѣка областъ отъ култа на тѣлото и духа. Навсѣкжде момъкътъ, или младежътъ трѣбва да излѣзе победителъ. Съ други думи: навредъ той трѣбва да покаже сила на слънце и змей — сила на тѣло и духъ. Слабакътъ се отхвърля и осмива навсѣкжде въ народното ни творчество. Сжщата висша представа, както се каза, има народътъ и за момата. Народнитѣ ни пѣсни пѣятъ само за „мома хубава“ — „тънка

и висока“, „бѣла и червена“. „Въ млѣко е Мара кжпана, съ парѣ ѣ уста рѣзани“. „Като стои — слънце грѣе“, — възпѣва се хубостѣта на българската мома въ друга пѣсенъ — „като върви, леки вѣтъръ лѣха, като дума — карамфилъ разлива!“ „Въ черкова да ме заведешъ“ — казва „момата хубава“ на момѣка — „попове щатъ ми онѣмѣ, а иконитѣ продума. Въ гората да ме заведешъ, сухо ще дърво листъ пусне, а суровото повѣхна!“ Тѣй могѣщо е обаянието на моминската красота! Иска се, обаче, отъ момата не само да има статична красота, но и динамична, т. е. творчество и то вълшебно. „Можешъ ли ми погача опече?“ — пита момѣкѣтъ момата. Ала „безъ сито да го пресѣнешъ, безъ вода да го замесишъ, безъ огънь да го опечешъ?“ Момата, хитра въ тайнитѣ на любовѣта, отговаря: „Презъ прѣсти ще пресѣя, съ плюнка ще го замеса, на гърди ще го опека!“ Иска се така сѣщо и то най-вече — мома работна и домакиня: „Запретни, Вело моме, бѣли ржкави, замеси бѣли погачи, наготви гостби сѣкакви, наточи вино червено!“ — пѣе народната ни пѣсенъ за охолство въ българския домъ. И свадбата, която вѣнчава младежа и девицата за творчество — лично, народо-държавно или историческо — и на свадбата се възславя, споредъ пѣснитѣ ни, стихийната сила и красота. Напр. момѣкѣтъ, който отива за невѣста презъ „деветъ рѣки, деветъ гори, презъ деветъ села, та въ десето“, трѣбва да извърши редица подвизи. Характерно е, че тукъ момѣкѣтъ се нарича „младъ войно“ и свадбеното шествие отъ пешаци, конници и „триста кочии“ има начело си знаме. Младежѣтъ у насъ, значи, е войнъ, войникъ, боенъ герой преди всичко — знакъ за неговата творческа роля въ нашата история. И спортнитѣ състезания на момѣка преди свадбата, споменати по-горе, биха могли да се смѣтатъ за военно или предвоенно обучение на младежѣта въ нѣвгашната ни държава. На свадбата се възславя въ народнитѣ ни пѣсни и основната

стихия на девицата — която става вече жена, домакиня, стопанка — именно вѣрността. Въ една наша пѣсенъ се разправя какъ момѣкѣтъ трѣбва да замине за „пуста чужбина“ и пита любимата си дали ще го забрави. Българската народна девица му дава тая клетва за вѣрность: „Забрави ща те, Стояне, || 'га бѣли Дунавъ пресѣхне, || и Черно море до него || да станатъ мѣтни оттоки || и ги съ лозе посадятъ || отъ лозе вино да стане || отъ вино люта ракия || да пия, клета, да пия || да пия да се напия, || тогава ща те забрави!...“ Едва ли има по-силна, по титанистична клетва за вѣрность отъ тая, що младата българка е дала. Такъвъ дълбокъ, стихийно дълбокъ е смисълѣтъ и на народнитѣ ни изрази „вѣрно либе“, „вѣрна вѣрнина“ — за жена домакиня и стопанка, която мжжѣтъ-българинъ често оставялъ съ месеци и години, за да ходи „по печала въ пуста чужбина“.

Вѣнчавката на момѣка, т. е. на младата мжжка сила, съ момата, или съ младата женска хубостъ, се възславя и следъ брачната нощъ. Това е вихрената ни народна игра — ржченицата, която обредно се играе на другия денъ на свадбата. Въ нея взиматъ участие мжжъ и жена — символизация на двата пола-половини, обединени вече за творчество въ живота и историята на българския народъ.

Ала народното ни творчество, въ което винаги се пазилъ споменѣтъ за величието на България, създадо и върховенъ образъ — синтезъ едва ли не на всички народни представи за сила и хубостъ. Това е дивниятъ народенъ всегерой Крали Марко. Какви ли подвизи не извършва той? Марко държи рекордъ по вдигане на тежести. „Като леко перо“ мѣта той боздугана си, що „малко тежи — шестотина оки!“ Силата на Крали Марка е тѣй исполинска, че той се наема да понесе дори самата майка-земя — както „младъ войно“ отнася „мома хубава“ — само да има кой да я дигне на гърба му. Единъ възторженъ, би се казало вселененъ, идеалъ за българ-

ската сила! Дивниятъ прилепчанинъ е майсторъ и въ хвърляне: ако потрѣбва, тежкиятъ боздуганъ отлита на „малко мѣсто (разстояние) два часа дълго!“ Вѣнецъ взима той и по стрелба, защото е войнъ, боенъ герой преди всичко. Боздугантъ му винаги олучва противника „между дветѣ очи“. Майсторъ е Марко е въ тѣлесната борба — въ атлетиката. Той хваща противника си, и го удря о земята, „та потъва деветъ кросна надълбоко!“ Народниятъ ни герой държи първенство и по скачане. Той рипва деветъ педи нависоко, деветъ лехи нашироко, а кога е нужно, скача отъ Пиринъ чакъ до Балкана. По особенъ начинъ Марко маха „сабя дамаския“ или „сабя дипленица, що се дипли дванайсетъ пжти“: обикновено „той се налѣво завърта и докато се надѣсно обърне, самъ си Марко остава“ — противникитѣ изпадатъ като снопове. Силата си юнашка, споредъ народнитѣ ни представи, той смуче отъ руйното вино, старо отъ три до седемдесетъ години. Чашата на дивния прилепчанинъ не е като всѣка, а „чаша ведреница“ — като ведро. Пръвъ е Марко и като конникъ. Той не язди, а лети. Ако иска, за единъ мигъ е чакъ въ земя „дендевирска“. Съ коня си „вихра Шарколия“, той наумява Александра Македонски съ Буцефала, тракийския герой-конникъ, както и Царь Крума на Мадарската скала. Побеждава чувтовниятъ прилепчанинъ и по водата. Лесно и бързо знае той да преплува „бѣлий Дунавъ“ и Черно море... Ала Крали Марко е герой не само съ тѣлесна сила, той е исполинъ и по духъ. Знае се, отъ народнитѣ ни пѣсни, какъ у него се явява свѣтоборната мисълъ да премѣри сили и съ самия „дѣдо Господь!“ Тукъ представитѣ и схващанията на българския народъ изглеждатъ сродни съ старо-елинскитѣ сказания за титанитѣ, които сжщо тѣй се борятъ съ върховния богъ Зевсъ, както и съ библейския митъ за вавилонското стълботворение...

Когато привършва юнашкитѣ си дѣла презъ деня, Крали Марко се оттегля въ кулитѣ си, „на високъ чардакъ“, да вечеря „съ вѣрно либе, млада Ангелина“ — „да вечеря и съ звезди раздумва!“

Не е ли това химнъ на стихийна сила и хубостъ?

БАГАТУРИ, ЧЕРНОРИЗЕЦЪ ХРАБЪРЪ, ХАЙДУТИ

За дейността на българската младежъ въ миналото има не само данни отъ приказно естество. Както вече се загатна, младитѣ ни поколѣния участвували въ една или друга форма и въ действителния историченъ животъ на народа и държавата ни. Само че за това нѣма достатъчно сведения или, ако има, не сж проучени отъ становище по-специално за младежъта. Въпрѣки тия слаби страни на нашата историография, и сега би могло да се набележатъ дѣла и исторични категории въ нашето минало, които иматъ доста признаци да сж извършени, или създадени отъ младежи или пъкъ се дължатъ на младенчески духъ, обладалъ по-възрастнитѣ поколѣния.

Нѣщо пжтеломно за младежъта въ Стара България има въ приказката за завещанието на ханъ Кубратъ. Както се разправя, той на смъртния си часъ събралъ синоветѣ си, показалъ имъ снопъ прѣчки и ги накаралъ да го счупятъ. Никой, разбира се, не можалъ да счупи снопа. Тогава той го развързалъ и счупилъ прѣчкитѣ една по една. А следъ туй имъ предалъ своя мждъръ заветъ: „Вие, драги синове, приличате на тия прѣчки. Ако се държите здраво единъ съ другъ, както сж прѣчкитѣ въ тоя снопъ, никой нѣма да може да ви победи. Щомъ се разедините, лесно ще станете плячка на другитѣ!“ При тия думи, ханъ Кубратъ мислилъ не толкова за личното благополучие на синоветѣ си, колкото за бъдащото на държавата. Нея искалъ той да предпази отъ разединение. И неговитѣ думи сж

заветъ за сплотеностъ на народа и единство въ държавата. Тоя държавотворенъ заветъ предаль той на синоветъ си — на младежта въ Стара България. Защото младитъ поколѣния сж най-здравитъ носители на велики идеи и национални завети. Младежта, смѣталъ Кубратъ, като най-сжщественъ чинителъ при разрешение на въпроса: да бжде или не българската държава. Нека се добави, че такава схващане имали и старитъ римляни, които завладѣли цѣлия тогавашенъ свѣтъ. Тѣхниятъ символъ за държавна и народна сплотеностъ билъ сжщо така снопъ прѣчки. А сжщиятъ е символъ и за Нова Италия. Тая велика идея за организирана общностъ, заедно съ личбата снопъ прѣчки, играла голѣма роля и въ Стара Германия. Тукъ, значи, се констатира единство на народодържавни схващания и символи между Стара България и дѣдитъ на Италия и Германия — дветъ сили, които спомогнаха за днешното национално обединение на българския народъ.

Младежка изглежда историчната институция на багатуритъ въ Стара България, напр. презъ времето на Омортага. Въ надписитъ на тоя ханъ се споменува „багатуръ“ като „свой човѣкъ“ „храненикъ“, ала изразява се и почитъ къмъ тия хора. Очевидно багатуритъ ще да сж били млади тѣлохранители на хана, негова конна гвардия, отборъ-българи, които извършвали подвизи, военни и държавни, за величието на тогавашна България. Тия багатури-конници ще да сж били обществено близки на аристократичното съсловие багаини, споменувани въ сжщитъ надписи. Багатури, багаини, сетнешнитъ турански бегове и бейове ще да сж видове аристокрация. Отъ друга страна руското „багатуръ“ въ смисълъ „герой“ дори „полубогъ“ е сродно съ старобългарското „багатуръ“. Има основание, значи, да се види въ багатура старобългарски герой-конникъ или рицаръ — въ смисълъ воененъ, аристокра-

тиченъ, дори въ мистиченъ смисълъ. Тия багатури, сигурно повечето младежи, сж върнитъ пазители на държавата, ако не истинскитъ държавотворци презъ девети вѣкъ, когато България отъ малка държавица се превръща на велика сила — на Велика България. Багатуритъ изглеждатъ сжщинското въплъщение на прабългарската бойна стихия, която надмогна войскитъ на могщата тогава източно-римска империя — Византия — и закрепилъ новоосновената ни държава въ Мизия, Тракия, Македония и пр.. Като величественъ багатуръ надъ багатуритъ, върши подвигъ следъ подвигъ напр. Царъ Крумъ, който полага основи за Стара, Велика България: победата му надъ императоръ Никифора, дѣлата му предъ Цариградъ и др. Духъ на рицарско-багатурска доблестъ се чувствува и въ неговитъ закони, които сж първото социално законодателство въ Европа. Геройство, доблестъ, равенство на прабългари и славяни въ Стара, Велика България, силна централна власт, социална справедливостъ — ето главнитъ белези на Крумовото царуване. Дали това въ по-голѣмата си частъ не е политико-социална платформа на българската младежъ отъ всички времена? Въ тоя смисълъ, младитъ ни поколѣния сж багатури.

При Симеона Велики, който е сжщо тѣй царъ-багатуръ, се споменава за гвардия. Начело на тая гвардия Симеонъ се явилъ предъ Цариградъ. Споредъ очевидцитъ, византийски лѣтописци, гвардейцитъ били облѣчени цѣли въ броня, а шлемоветъ, копията и сабитъ имъ били позлатени. Сигурно това сж били отборъ млади българи, вече въ бойна форма на сжщински рицари. Младежки жаръ и духъ се вижда въ цѣлото исторично дѣло на Царъ Самуила, Калояна и Ив. Асенъ II — господари на Велика България презъ Първото и Второто ни царство. Митиченъ багатуръ е и Крали Марко.

Ала младежът въ миналото ни имала и слаби страни — повечето обаче подъ влияние на възрастнитѣ поколѣния. Така още синоветѣ на Кубрата не послушали съвета на баща си, а раздѣлили държавата и потеглили на различни посоки. Двамата синове на Омортага, Нравота и Звеница, се отказали отъ вѣрата на баща си. Сжщото прави и Владимиръ, синъ на царь Бориса. Синоветѣ на Симеона водятъ междуособна война. Въ гибелни за България, лично-семеини борби изпадатъ и синоветѣ на Самуила и Арона. При синоветѣ-деца на Ив. Асена II българската държава едва ли не пропада съвършено.

Има обаче въ Стара, Велика България и друга исторична категория, кждето чудодействувалъ младежки духъ, или младенчески духъ у възрастни поколѣния. Това билъ сжщо тѣй отборъ-българинъ багатуръ, т. е. войнъ, ала се проявявалъ не на бойното поле, а въ областъта на духа, на културата. Неговото име може да бжде „Черноризецъ Храбъръ“. Знае се, че нашъ писателъ отъ 10. вѣкъ подъ това име написалъ важноо съчинение „За азбуката“, т. е. „Защита на славянобългарската азбука, изнамѣрена отъ Св. Св. Кирила и Методия“. Има сега основания да се мисли, че Черноризецъ Храбъръ, което значи „храбъръ духовникъ“, е псевдонимъ на самия Царь Симеона. Симеонъ се готвилъ за глава на тогавашната българска черква — царь трѣбвало да бжде братъ му Владимиръ. Следъ като Владимиръ, обаче, билъ сваленъ, заради отстъпничеството си отъ новата християнска вѣра, Симеонъ билъ прогласенъ за царь. Избирането му станало на народенъ съборъ, който обявилъ сжщо тѣй славянобългарския езикъ — езика на Кирила и Методия — за официаленъ въ тогавашната ни черква. Много естествено, че Царь Симеонъ е могълъ да напише съчинения въ защита на „азбуката“ или все едно, въ защита на славянобългарския езикъ, който ста

валъ вече черковно-държавенъ. Въ туй съчинение Черноризецъ Храбъръ води сжщинска словесна война съ византийцитѣ. Негова целъ е да докаже, че българскиятъ езикъ, възведенъ въ книжовенъ, т. е. културенъ, чрезъ дѣлото на Светитѣ Солунски брата, има исторично право да бжде четвърти езикъ на християнската черква — следъ еврейски, грѣцки и латински. Такава целъ е могълъ да си постави само Царь Симеонъ Великий, при когото България стига върха на държавното си величие и изживѣва „златния вѣкъ“ на своята славянобългарска книжнина. Черноризецъ Храбъръ, т. е. Царь Симеонъ, е значи въплъщение на славянобългарската културна стихия. Той е символъ на българско водачество, ако не месиянство, на Балкана, между славянскитѣ народи и въ Европа.

Тоя историченъ подвигъ на Черноризецъ Храбъръ, или на Симеона, има за основа свѣтоборството на българската младежъ — дали не оная младежъ, гвардията му предъ Цариградъ, съ бронитѣ, златнитѣ копия, шлемове, саби? На всѣки случай тогава, въ времето на Царь Симеона, на младитѣ поколѣния най-вече се разчита да затвърдятъ новата вѣра и „азбуката“ на Кирила и Методия, или все едно на Черноризеца Храбъръ. Затуй именно, въ съгласие съ Симеона, Климентъ Охридски отваря училище за „храбри черноризци“ т. е. разпалени културоносци — за български младежи и то не десетъ, двадесетъ, а за цѣли 3,500 български младежи. Тая младежъ трѣбвало да поеме дѣлото на Кирила и Методия, на Климента и Симеона, да го разнесе навредъ по широкитѣ предѣли на тогавашна Велика България и да го затвърди. И тая младежъ, като учители и духовници, извършила отлично възложената ѝ задача. Тя създаде сжщинския „златенъ вѣкъ“ на духовната ни култура, възприета сетне отъ сърби, румъни, руси и др.

Ако багатуритѣ на Крума и Омортага и гвардията на Симеона биха могли да се смѣтатъ за първа бойна организация на българската младежъ, училището на Климента Охридски е първата културна организация на сжщата тая младежъ. Основата и на дветѣ организации, обаче, е една и сжща: багатури — черноризци, т. е. творци на Велика България.

Отгласътъ отъ тия пжтеломни събития въ историята на българската младежъ се усѣща дълго време, както изглежда, макаръ понѣкога и съ отрицателни явления — напр. ученицитѣ на Патриархъ Евтимия, доста духовници презъ турското робство, а отъ друга страна последователитѣ на попъ Богомила, на Василия и „апостолитѣ“ му и пр.

Доста тъмна е историята на българската девица въ Стара България. Знае се напр. за сестрата на Царь Бориса — тя го била увещавала да покръсти България, и за дъщерята на Царь Самуила — възпѣва се любовта ѝ къмъ черногорския князь Иванъ Владимиръ. Дейно ще да е било участието на млади жени въ богомилското движение, което е създадо апокрифната идея за изначалното равенство между мъжа и жената.

Свѣтълъ образъ на девица-багатуръ има „Мара, бѣла българка“ — сестрата на Царь Иванъ Шишмана, дадена за жена на султанъ Мурада, за да се спаси България. Сигурно не една, не две били такива саможертвени девици, които ведно съ борцитѣ за народна честъ и вѣра, сж поднасяли своя животъ предъ олтаря на Родината. За сега, обаче, нѣма сведения за тѣхъ.

Багатури и храбри черноризци отхранвала родната ни земя, когато сме имали самостоятелна държава, или по-точно, когато сжществувала Велика България. Щомъ като народътъ ни падалъ въ черно робство, изчезвали такива герои на бойни подвизи и на духа. По-право не изчезвали, а добивали форма, полходна

на подчиненото околно положение на народа ни. Името на багатуритѣ презъ турското робство било „хайдутѣ“ — име най-любимо въ народнитѣ ни пѣсни. Хайдутитѣ се наричатъ отъ народа ни „момчета“ или „момци неженени“. Тѣ били, значи, младежи — и то „отборъ момци“, т. е. „юнаци въ снагата и герои въ сърдцето“. Тѣ пазили стария ни култъ на тѣлото и духа. На хайдушката поляна, тамъ горе въ горскитѣ усои се „мѣталъ бѣлъ камъкъ“ — споредъ обичая на жрецитѣ на слънцето, коледаритѣ, но и споредъ завета на бойнитѣ ни герои. Хайдутитѣ били пешаци и конници, т. е. сжщински рицари-багатури. „Хайдутинъ кжща не храни“. „Негова кжща — Стара планина, неговъ баща — тънка пушка, негова майка — остра сабя, негови братя — двое пищови, негови деца — дребни курщуми!“ Съ други думи, младежътъ-хайдутинъ се отричалъ отъ живота, за да се отдаде въ беззаветна служба на идеала — лично достойнство, народна честъ, социална правда. „Хайдутинъ си вѣка не жали“, т. е. той е готовъ да жертвува живота си за идеала. Хайдутитѣ иматъ знаме — тѣ, значи, сж символъ на национална и държавна общность. И наистина тѣ образуватъ „дружина вѣрна, сговорна“ начело съ войвода — вождъ по тѣлесна сила и по духъ. Вѣрность е първата имъ добродетель. Сговорность, т. е. единение и доброволно подчинение на войводата е другата имъ юнашка добродетель. Младежътъ се възвежда въ хайдутинъ чрезъ „вѣрна клетва“. Дружината представя, значи, рицарско-багатурски орденъ, или заклето общество, въ името на висшия идеалъ. Войводата заповѣдва, „момчетата“ слушатъ, т. е. изпълняватъ заповѣдта безусловно и геройски. Въ една народна пѣсенъ заловениятъ хайдутинъ, осжденъ вече на смъртъ, казва на палача: „отсѣчи ржцетѣ ми, кога не сж тънка пушка на око държали“, „отсѣчи главата ми, кога умъ нѣмала съ васъ да се разправи!“ Каква геройска изповѣдъ! Въ народнитѣ ни

пѣсни за хайдутини има и паметници за възслава на тия герои — паметници, които сякаш наумяват паметнитѣ стълбове и надписи на ханъ Омортага за неговитѣ багатури. Така заветътъ на хайдутинина е, кога умре — на глава му манастиръ да сградятъ, на сърдце му — градина китна, на крака му — чешма да изведатъ, до нея знаме да побиятъ...

Хайдутини ставали и българскитѣ девичици. Дори войводата надъ „отборъ момци“ не рѣдко била „мома хубава“ — напр. „бѣла Рада надъ триста мина отборъ момци, въ гжста гора лилякова“. Съюзъ на сила и хубостъ, въ името на народнитѣ идеали! Младежи и девичици се хвърляли рамо до рамо въ борбата за народни правдини. Единъ и сжщи духъ, една и сжща вѣра въ победата сж вдъхновявали младитѣ поколѣния отъ двата пола тогава. Пакъ доблестнитѣ български девойки бѣха, които по-късно извезаха въ безсънни нощи огненитѣ знамена съ „Свобода или смъртъ“, които се развѣха въ нашата най-славна възстаническа епоха.

Хайдутинътъ, въ мисия на герой, ималъ и другъ образъ — на „черноризецъ храбъръ“ т. е. на „черъ калугеръ въ бѣлъ манастиръ“ — тамъ „на трева детелина“, край гжстата гора въ планинитѣ. Хайдутитѣ отъ Рила били съседи на Рилския манастиръ, както Пиринъ планина се гордѣла съ Света гора. Често калугерътъ, т. е. младежътъ въ расо, замѣнялъ светото евангелие съ тънка пушка и „тръгвалъ по шумата“. Хайдутинътъ слизалъ „долу въ бѣлъ манастиръ“, да изкупи нѣкои грѣхове. И двамата неотстъпно пазили презъ тъмнитѣ времена на робството заветитѣ на стара Велика България: хайдутинътъ въ кръвта си, черноризецътъ — въ „бѣла книга, съ черно писмо“.

Трѣбва да се подчертае, че хайдушкитѣ дружини, начело съ войвода, били бойни организации на българската младежъ отъ двата пола презъ време на робството. Тѣ имали отлична дисциплина.

ТВОРЦИ НА БЪЛГАРСКОТО ВЪЗРАЖДЕНИЕ

ВЪЗРАЖДЕНИЕ — ПОДМЛАДЯВАНЕ

Историчнитѣ чинители, които създадоха великата епоха на нашето Възраждане (1762—1878 год.), сж много и отъ различно естество. Недостатъчно, обаче, е било изтъквано до сега едно обстоятелство. Възраждане значи възкръсение на народа отъ гроба на падението и унищожението. То означава онова чувствено време, когато падналиятъ народъ намира въ себе си нова жаръ и новъ духъ за историченъ възходъ. Възраждане е друга дума за подмладяване. Нови сили, обаче, това сж младежки сили. Жаръ и духъ за новъ историченъ животъ — не е ли това сжщината на всѣко младо поколѣние или на редица млади поколѣния?

И българското Възраждане трѣбва вече да се проучи отъ това становище, за да се види участието на нашата младежъ отъ двата пола въ цѣлия ни възродителенъ процесъ — отъ срѣдата на 18 в. до нашето освобождение. Сега биха могли да се теглятъ само нѣкои общи линии и да се посочатъ нѣкои характерни събития и лица.

За баща на българското Възраждане се смѣта великиятъ Отецъ Паисий. Той, обаче, е знаменитъ наследникъ на цѣлата редица отъ „храбри черноризци“, които пазили паметницитѣ и заветитѣ на писмената ни култура отъ 9. и 10. чакъ до 18 вѣкъ. Тая култура, както вече се изтъкна, се дължи на младенческия духъ, който вдъхновилъ създателитѣ на „Златния ни вѣкъ“, както и мнозина следъ тѣхъ. Но ако Паисий бѣше само пазителъ, той нѣмаше да стане така известенъ. Неговиятъ историченъ подвигъ се състои въ това, че той влива млада кръвъ въ помъртелитѣ жили на българския народъ тогава. Така той създава втора младостъ за България, исторична пролѣтъ, или както е прието да се казва, на-

чева Възражданието ни. Паисий е подмладител на българския народъ, като му вдъхналъ новъ духъ — национално съзнание, честъ, достойнство. „Ти българино, познай своя родъ и езикъ!“ — зове великиятъ свѣтогорець. „Родъ“ тука означава националното политическо минало на България — славната история на багатура Крумъ, Симеонъ, Калоянъ: Велика България. „Езикъ“ пъкъ е общо име за писмената култура на храбритѣ черноризци, както изобщо за българската цивилизация презъ великитѣ ни епохи. Чрезъ вълшебната сила на миналото Паисий иска да премахне гнета на жалното настояще и да подготви по-добро бъдаще. На кого той разчита въ тоя труденъ процесъ на събуждане, издигане и възраждане на българина? Едвали на старитѣ поколѣния. „Дървото се превива докато е младо“, казва народната ни пословица. Сетне, целта на Паисия е бъдащото, не толкова настоящето. А носители на бъдащото сж младитѣ поколѣния на народа. На тѣхъ най-вече ще да е разчиталъ той. „Ново, младо вино не се влива въ стари мѣхове“. Младиятъ новъ духъ на Паисия обхваналъ българската младежъ тогава. Тя става предимно, ако не изключително, носителъ и творецъ на нашето Възраждане. Младитѣ „лудитѣ глави“ будятъ, зоватъ и бунтуватъ народа ни. Старитѣ поколѣния били противъ това исторично движение, или пъкъ го подкрепяли наполовина. Данни за това има въ цѣлия ходъ на Възражданието.

пламененъ духъ

Първа и основна насока на нашето Възраждане било: усвояване на новъ пламененъ духъ — просвѣта. За огнище на тая просвѣта служило училището. Тамъ, както нѣкога при Климента Охридски, българската младежъ се подготвяла за новото си исторично послание: възраждане на стара, Велика България. Би могло да се каже, че въ училището се създадо първата културна организация

на българската младежъ презъ време на Възраждането. Имало дори наченки за млади водачи. Както е известно, тогава се употребявала взаимно-обучителната метода въ училищата. Споредъ нея, по-силнитѣ ученици помагали на учителя, като обучавали по-слабитѣ си другари — школовка за водачество, макаръ и само въ учебната областъ.

Трѣбва винаги да се подчертава, че отъ училищата на XIV вѣкъ излѣзе оная българска младежъ, която даде съ пламенното си родолюбие най-голъмъ тласкъ на нашето възраждане. Защото водачътъ на младитѣ ни поколѣния тогава, учителътъ, въодушевяваше младежитѣ и девицитѣ съ великитѣ ни завети за национална честъ и достойнство, за старославна Велика България. Доколко добре просвѣтнитятъ ни труженикъ познавалъ историчната истина, че само чрезъ младежъта се идвало до сжщинско възраждане, това личи у Петко Р. Славейковъ. Този нашъ деець се е заелъ съ написване на български любовни пѣсни, за да замѣни турскитѣ и грѣцкитѣ, съ които се забавлявали и тровили тогава нашитѣ момци и моми. Така българскиятъ езикъ и мисловностъ, собствено чувственостъ, изтласкали чуждото гибелно влияние отъ една областъ, тѣй съкровенна за младежъта. Дали и днесъ не е сждбоносно необходимъ другъ Петко Р. Славейковъ, който да спаси нашитѣ младежи и девици, ако не и цѣлия ни народъ, отъ напастъта на чуждитѣ западно-европейски шлагери, които тѣй сквернятъ и потискатъ българската народна пѣсенъ — въ слово и тонъ? ...

чрезъ черква къмъ народностъ

Втора насока въ нашето Възраждане била борбата за национална българска черква — заветътъ на Черноризеца Храбръ отъ X вѣкъ, който смѣталъ, както се изложи, националния ни славянобългарски езикъ достоенъ за четвърти свѣто-

венъ езикъ на славянската черква. И наистина, черковната ни борба противъ фанариотската патриаршия презъ миналото столѣтие имала за целъ: да се въведе българскиятъ езикъ въ нашитѣ църкви, да се назначаватъ българи за владици въ историчнитѣ ни земи — Мизия, Тракия, Македония, Добруджа и Поморавия — и накрая да се създаде наша национална черква, което се осъществи чрезъ учредявяване на българската Екзархия въ Цариградъ. Както е известно, чрезъ Екзархията българскиятъ народъ за пръвъ пжтъ презъ турското робство се почувствува национално обединенъ. Черковната ни борба, значи бѣше национална борба — единъ отъ пжтищата къмъ народностното ни Възраждане и къмъ обединена, Велика България.

Тая борба бѣше дѣло предимно на възрастнитѣ ни, дори на старитѣ ни поколѣния, които винаги искатъ да се действува — и действуватъ — „легално“, т. е. въ рамкитѣ на законитѣ, бавно и дори смирено. Ала въ началото и тая борба излѣзе отъ недрата на българската младежъ. Не другъ, а Петко Р. Славейковъ, още като младежъ, съчинилъ подигравателна пѣсенъ за гръцко-фенерския владика въ Търново и трѣбвало да лежи за нея въ затвора. А бащата на тая черковна борба, Неофитъ Хилендарски — или Бозвели, подигравателно фанариотско име — смѣтналъ за крайно необходимо тогава да напише и издаде „Славянобългарско детоводство“. Тая книга била единъ видъ национална идеология, предназначена за „Българското младенчество“ — както самъ Неофитъ пише — т. е. за българската младежъ тогава. Младитѣ ни поколѣния значи, трѣбвало да подематъ националната черковна борба и да я поведатъ съ жаръ и духъ, защото само тогава тая борба може да бжде увѣнчана съ успѣхъ. И тукъ младежта подпомагала дейно, съ всичкитѣ си сили, възродителното ни движение.

Трета насока отъ Възраждането на българския народъ била борбата за национална държава. Тая борба, както е известно, се водила съ оржжие. Отначало се дигали бунтове въ разни мѣста на нашата Родина, ала безуспѣшно. Презъ втората половина на XIX вѣкъ, обаче, борбата се промѣня. Това става по искане на Сава Раковски, бащата на политико-революционното ни движение. Раковски далъ следния планъ за освобождение на България отъ турско робство: ще се действува съ слово и мечъ. Борбата чрезъ слово трѣбва да се вдѣхнови отъ идеала за старославното величие на България, както зовѣлъ Паисий. Затуй самъ Раковски написва „Горски пжтникъ“ — поема за възслава на българскитѣ хайдутѣ, а сетне и пламенно-родолюбни съчинения за древнитѣ български царе и подвизи, за старинната ни култура, митология и пр.. Започва издаване и на революционни вестници въ чужбина. Накратко речено: Раковски искалъ да революционизира тогавашния български народъ чрезъ чутовния споменъ за царе-багатури, като и за горскитѣ царе — безстрашнитѣ хайдутѣ, що пазили въ усойтѣ идеала за националната ни честь и достоинство. Славнитѣ герои отъ миналото трѣбвало да извикатъ народа ни, робъ тогава, на новъ историченъ подвигъ, за политико-националното ни Възраждане. Зовѣтъ на Раковски за „Свобода или смъртъ!“ билъ чутъ отъ всички тогавашни поколѣния. Но като че ли само българската младежъ разбрала напълно великия несторъ на националната ни революция. Младежитѣ ни откликнали на бунтовния зовъ за борба противъ турцитѣ съ такъвъ жаръ и съ такава готовность да жертвуватъ живота си за политическата свобода на България, както само младежъ може да откликне и да се жертвува за свещенни национални идеали. Затуй въ безброй писма на младежи отъ всички крайща на

интереси. Българският национализъм се изчерпва у него едва ли не единствено с голъми фрази по вестници и „ура“ въ публични събрания. Което не спада въ обсега на суровъ личенъ материализъмъ нѣма за Ганя никакъвъ смисълъ. Падението на българина отъ следосвободителната ни епоха би могло да се изрази чрезъ съпоставката на Бай Ганя съ Левски. На една страна простакъ-егоистъ, съ ужъ европейско „лустро“, на друга — великъ българинъ, беззаветно преданъ къмъ священнитѣ завети на нашия народъ.

За жалъ, ганьовска бѣше до известна мѣра и голѣма частъ отъ младежъта ни по онова време. А доколкото не бѣше ганьовска — се отличаваше съ духъ на международностъ. Идеалитѣ на чуговното Възраждане изглеждаха забравени. „Линѣе нашето поколѣние“ — казваше за това Ив. Вазовъ. Линѣеше младото поколѣние преди всичко, ще добавимъ ние...

НОВЪ ПОДЕМЪ

Ала кръвта вода не става! — казва нашиятъ народъ, въ душата на когото винаги се гнѣзди свѣтлото начало за устремъ нагоре. Имаме и въ тая упадѣчна епоха за българския духъ струи за новъ животъ. И тия струи идѣха — то се знае — отъ благословенитѣ недра на нашата младежъ. Въ 1908 год. биде основанъ Юношеския Туристски Сѣюзъ. Още съ своитѣ първи стѣпки това младо движение си постави за целъ да откъсне младежъта отъ кафенетата и шумѣтъ на прашнитѣ градове и да ѝ посочи възродителния пѣтъ къмъ родната планина. Земелюбието и природолюбието бѣха основитѣ, върху които се изгради беззаветната обичъ къмъ опознатата вече Родина.

Интересно обстоятелство! Основателъ на туризма въ България не е другъ, а авторѣтъ на Бай Ганя — Алеко Константиновъ, който още въ 1889 год.

даде първия повикъ за организиранъ български туризъмъ. Неговото име продължава да живѣе въ названието на първото туристическо дружество въ България и най-голѣмата хижа на Витоша. Каточе Алеко, а съ него и българската младежъ, отвратени отъ ганьовщината въ живота на народа ни тогава, дирятъ лѣкъ за душитѣ си въ лоното на роднитѣ балкани, по висинитѣ на нашитѣ планини — тамъ, кждето вѣчно царува величието на българската природа, тамъ близо до слънцето и небесата! Това бѣше вѣренъ усѣтъ, сигурна стѣпка на сѣщинско—българското къмъ изцѣление. Величието на българската природа, на нашата родна земя, трѣбваше да помогне на народа ни и на нашата младежъ да намѣри себе си. Българскиятъ национализъмъ започна съ любовъ къмъ родната земя — съ земелюбие, за да пробуди по-сетне и стихията на родолюбието.

Впрочемъ пламъчето на българското родолюбие горѣше и по-рано. То даже се пазѣше, като свещенъ огънь отъ вихрената епоха на Възраждането — макаръ и само въ нѣкои срѣди на живота ни. Тия срѣди бѣха едва ли не само две: училището — Впрочемъ, малко заглушено отъ шумнитѣ лозунги на европеизма и международността — и казармата, войската. Войската въ освободена България бѣше спасила завета на нашия бранникъ отъ миналото. Нашиятъ войникъ тогава наследи опълченцитѣ на Шипка, възстаницитѣ на Сръдна гора, комититѣ-революционери на Левски, четницитѣ на Хаджи Димитра и Стефанъ Караджата, легионеритѣ на Раковски, както и могущия духъ на хайдутѣ, багатури и всички митични герои-витязи отъ нашата старина. Това чутовно наследство трѣбваше не само да се възприеме отъ войската на освободена България, но и да се отглеждатъ нови герои-войници. Съ други думи, да се възпитава нашата младежъ — защото войска значи преди всичко младежъ — въ духа на герой-

скитъ завети отъ миналото ни. Това се налагаше тогава поради исторични причини — отчасти вече споменати. Въ Санъ-Стефано биде създадена обединена България. На Берлинския конгресъ, обаче, тя бѣше разкъсана отъ Англия и Австрия. Историченъ дългъ се налагаше на българския народъ да се стреми къмъ национално обединение, къмъ събиране на историчнитѣ ни земи: Мизия, съ Добруджа и западнитѣ земи, Тракия съ Софийско и Македония — въ една държава. Идеалътъ и на малкото ни тогава княжество трѣбваше да бжде: Велика България! Тоя именно идеалъ нашето училище и казарма се заеха да внедрятъ въ българската младежъ. Благотворнитѣ последици отъ тая национална дейность бързо се явиха. Презъ 1885 год. българската войска — или почти все едно българската младежъ — извоюваха съ подвизитѣ си първия етапъ отъ нашето национално обединение: съединението на Северна България съ Южна. Трѣбва да се подчертае, че въ подготовката на Съединението игра роля и гимнастическата — повечето младежка — организация „Тракийски юнакъ“. Подъ формата на тѣлесни упражнения тая организация подготвяше членовѣ си, младежи и възрастни, за войници, които да воюватъ за националния идеалъ на Съединението. „Юнакъ“ следваше завета на юнацитѣ отъ миналото ни.

Тукъ му е мѣстото да отбележимъ, че Съюзътъ „Юнакъ“, върху който ние въ прегледа си за организациитѣ не се спираме, защото той не е чисто младежко движение, а главно такова на възрастни, оказва твърде благотворно влияние съ своитѣ гимнастически чети за учащитѣ се. Основанъ презъ 1898 год. съ своя девизъ: „Здрави и силни — дружно за Отецеството“, Съюзътъ на българскитѣ гимнастически дружества „Юнакъ“ обединява въ своитѣ редове граждани отъ всички обществени слоеве и професии и насочва тѣхнитѣ усилия къмъ ползотворна

служба за Отецеството. Юнашката организация има много подѣления и въ селата, което ѝ предава народностенъ обликъ. Просъществувалъ близо половинъ вѣкъ, Съюзътъ „Юнакъ“ върви вѣрно по своя пѣтъ, оставяйки хубави следи отъ изпълнение на своитѣ благородни стремежи.

Следъ като се осъществи първиятъ етапъ къмъ националното ни обединение, България пристъпи къмъ втория: присъединение на Македония и Бѣломорска Тракия къмъ майката-Родина. Знаятъ се националнитѣ ни борби въ тая насока. Тукъ обаче трѣбва да се подчертае участието на българската младежъ и въ това исторично дѣло. Подготовката въ Македония и Бѣломорска Тракия се извърши по плана на Раковски, Левски и Бенковски. Организатори бѣха офицерътъ Гоце Дѣлчевъ и учителътъ Даме Груевъ, а тѣхни помощници — „отборъ момци“, четници „комити“, т. е. младежи отъ поробена Македония и Бѣломорска Тракия и млади доброволци — ученици, студенти, занаятчии — отъ освободена България. Героичнитѣ борби и възстания тукъ създадоха новъ видъ националбългарски герои: „линденци“ въ Македония „преображенци“ въ Тракия. Имаше и девичи-героини: Екатерина Симитчева, а по-сетне Мара Бунева и др.

Епопеята на героичната ни младежъ продължи, както е известно, и презъ Балканската война, когато младитѣ ни поколѣния, наредъ съ възрастнитѣ, показаха чудеса отъ храбрость. Защото, българската младежъ искаше да бжде не само главенъ творецъ на нашето Възраждане но и членъ създателъ на националното ни обединение. Нейното „линѣне“ бѣше само краткотрайно отклонение. Идеалътъ на нашата младежъ винаги е билъ Велика България! Днесъ младитѣ повече отъ всѣкога твърдо заявяватъ своята жертвоготовность за величието на Родината!

ПО РАЗЛИЧНИ ПЖТИЩА

Вторият етап за националното обединение на България — присъединение на Македония, Тракия, Поморавия към майката-Родина излъже несполучливъ. Както Балканската война, тъй и Свѣтовната война — въ която ние взехме участие на страната на Германия — завършиха нещастно за насъ. Букурещкиятъ мировъ договоръ, а следъ него Ньойскиятъ диктатъ, разкъсаха общото ни отечество на части, унижиха народа ни, наложиха ни грамадни репарации и унищожиха войската. Настана ужасна епоха на българско падение въ всички области на нашия животъ...

Съкрушителенъ бѣше удара и за българската младежъ. Националнитѣ ѝ кумири изглеждаха сринати. И затова повтори се почти блуждението, което се яви у насъ следъ Берлинския конгресъ: подценяване, презиране дори, на националбългарското, култъ на чужбина, поклонничество къмъ великитѣ сили въ Европа, възбожаване на всеспасителния ужъ духъ на международностъ. Означава се епоха на силно външно влияние и върху нашата младежъ. Българската казарма не съществувахе почти, училището бѣше силно надзиравано отъ агенти на победителитѣ. Българската общественостъ гинѣше въ отрова на поражение.

Нашата младежъ чувствуваше ужасно силното унижение на България, особно въ годишнината на Ньойския диктатъ. На тоя позоренъ день студенти, ученици и други младежки искаха да дигнатъ високо гласъ на протестъ противъ жестокитѣ неправди на Ньойи. Ала за тая си родолюбна постъпка тѣ, по внушение на победителитѣ — велики сили и наши съседи — трѣбваше да бждатъ наказвани отъ властитѣ.

Но вѣчниятъ стремежъ на народа ни къмъ висша исторична проява не загина презъ тая позорна епоха, следъ Ньойи. Особно дейна се показва, разбира се, българската младежъ отъ двата пола. За да намѣри

спасение, тя трѣгна по различни пжтища. Въ тая не-сигурна областъ, обаче, новитѣ ни поколѣния по-паднаха тукъ-тамъ въ заблуда, тъй като заветитѣ на българското бѣха не тъй ценени, а силата на чуждото влияние — голѣма и изкустно организирана. Съ други думи, тогавашна България бѣше слаба, а чуждата пропаганда — страхотно могъща. Първото силно влияние дойде откъмъ Свѣтска Русия. Нейната социалреволюционна идеология потисна едва ли не всѣка проява на българския национализъмъ. Тогава у насъ се появи младежка организация въ комсомолски духъ, като подѣление на съответната партия. Като нѣкаква реакция, се организираха младежки групи при Земеделския съюзъ, който тогава управляваше България. Създадоха свои младежки подѣления тогава и всички останали партии у насъ. Българската младежъ се разкъса на множество малки партийни организации, съ различни схващания за народъ, държава и пр. Нѣщо повече. Тия младежки партии поведоха яростна борба помежду си. Така падението ни следъ Ньой доби още по-черни краски.

Следъ преврата на Мусолини въ Италия презъ 1922 год. у насъ се почувствува италианско влияние. То донесе началата на фашистската идеология. Последница отъ тия нови идейни повѣи бѣше родолюбната ни активна организация „Кубратъ“ — съ древно-българско име, която главно извърши преврата отъ 9. юний 1923 год. противъ Земеделския съюзъ. Въ настанения следъ това новъ режимъ въ България се появи и предимно младежката организация „Родна защита“. Нейниятъ политико-социаленъ свѣтогледъ бѣше въ основата си фашистки, съ влогове отъ наше национално естество. Скоро или едновременно съ тия сдружения, се явиха и други предимно родолюбиви младежки организации, които възвестиха началото на нашата млада общественостъ и изтъкнаха на преденъ планъ отечестволюбието на българската младежъ. Тѣ, обаче, вървѣха по различни пжтища.

НАЧАЛО НА МЛАДЕЖКА ОБЩЕСТВЕННОСТЪ

ТУРИЗЪМЪ

Въ младежката общественост на нашата страна като преден отредъ стои Юношеският Туристски Съюзъ. И ако нѣкога историкътъ потърси началото на тази общественост, той съ право ще се спре на годината 1908. Българската младеж, тогава въ идейна безяжтица и безплодно лутане, съ радостъ възприе новата туристическа идея, защото тя бѣше близка до нейния устремъ нагоре, къмъ лазура, къмъ красивото и вѣчното. И искрата на петтѣ русенски ученици — първи туристи, се разгоря въ буенъ пожаръ, който днесъ обгаря сърдцата на десетки хиляди български младежи. Тѣ, следвайки завета на любимеца Алеко Константиновъ, намѣриха въ Юношеския Туристски Съюзъ необходимото мѣсто за общуване съ природата, за облагодяване и възвисяване на човѣшкия духъ.

Така се роди първата младежка организация у насъ — ЮТС. Самиятъ фактъ, че тя просъществува цѣли 33 години, е достатъчно доказателство за нейната идейна и организационна мощъ, както и за необходимостта отъ нейното съществуване.

Явилъ се да обнови духовно родната младежъ и да създаде въ нея култъ къмъ природата, ЮТС си постави за целъ: да допълни тѣлесното, умствено и нравствено възпитание на младитѣ поколѣния; да ги възпитава въ новъ духъ на беззаветна — до самопожертвувателностъ — служба къмъ Царъ и Родина и да внедри въ сърдцата на своитѣ членове най-ценнитѣ добродетели, които сж необходимата

предпоставка за създаването на добри граждани. Въ тази си високо идейна и възпитателна школа, ЮТС има ценното съдействие на два голѣми чинители: природата и организационниятъ животъ на Съюза.

Въ благотворното влияние на природата едва ли би имало нѣкой да се съмнява. Това е доказана истина, която проповѣдватъ най-голѣмитѣ педагози и възпитатели презъ вѣковетѣ, та и до наши дни. Всрѣдъ непознатия чаръ и божествена хармония на дивния планински свѣтъ, всрѣдъ красотата и величавата необятност на природата, човѣкъ се чувствува воленъ и щастливъ, душа и тѣло се опрѣснятъ и той става по-крепкъ за борбата въ живота. Въ организацията на младитѣ туристи това благотворно влияние на природата е съчетано съ положителното въздействие, което оказва самиятъ организационенъ животъ. Нека не се забравя, че ЮТС се основа отъ младежи и въ продължение на 33 годишното си съществуване се е ръководилъ и пакъ се ръководи само отъ млади. Това е достатъчно да ни подсказже какво създава организацията у тѣзи млади хора: тя създава въ тѣхъ първото обществено чувство и най-ценната добродетель — другарството, взаимопомощъ, колегиалностъ, взаимопочитание, желание за съгласувана и задружна работа и пр. Младитѣ туристи днесъ съ право се гордѣятъ, че тѣзи, които преминаха презъ школата на ЮТС, заематъ едни отъ първитѣ мѣста въ нашата държава, общественостъ, култура и стопанство.

Наредъ съ духовното творчество, юношитѣ туристи насочватъ усилията си къмъ неспирния градежъ на едно друго дѣло, което придава на ЮТС облика на най-мощното младежко движение на Балканския полуостровъ. Това е материалното строителство по планини и градове.

Още първитѣ туристически дейци съзнаха, че за масовото разпространение на новата идея е необхо-

димо да се създадат удобства, които да улесняват общуването с природата. Във тази насока младите туристи работиха дълго време, влагайки цъфлата си енергия, ентузиазъм и жар. Във резултат на това, непристъпните до скоро планински чукари се осъяха с десетки хижи, градовете се украсиха с туристически домове, създадоха се лагери, спални, градини, паркове, маркировка, залесявания и пр. Съвсички тези материални дъла, погълнали над 20 милиона лева и предоставени на обществено ползване, младите туристи подчертават общественото значение на своето движение. Съвсички милиони е изграден паметник, който ще сочи на поколенията за един подвиг на родната младеж... Във зидовете на планинските строежи, за да бъдат трайни и неразрушими, вместо човешка сѣнка, се вгради духът на половин милион млади българи и българи, които — преминали през ЮТС — сж дали своята дань за неговото изграждане.

Днес 30,000 български младежи, във 100 клона и около 400 подготвителни чети, обединени под знамето на ЮТС, следват пътя към родните планини. Съюзът се ръководи от Централно настоятелство, избирани ежегодно на конгреса-съборъ през м. юлий. Идеологичен орган на ЮТС е хубавото младежко списание „Млад турист“, а за малките туристи от прогимназията, членуващи във подготвителните чети, се издава безплатното вестиче „Планинче“.

СПОРТЪ

3 V
Всрѣдъ организациите на българската младеж, които се родиха у насъ непосредствено следъ миналата Свѣтвна война, Българската национална спортна федерация заема едно отъ най-предните мѣста. Тя бѣ създадена въ едно време, когато идеята за нацията бѣ жестоко атакувана отъ много

страни и обезвъряването въ срѣдите на самата младеж бѣ насочвано умѣло отъ заинтересовани рушители, а наболялата народна душа бѣ жестоко засѣганата отъ безчовѣчните присѣди на „мирните сѣденици“, които — за обща радостъ — днесъ сж изъ основи сринати отъ силата на правото... Въ ония тревожни именно времена, учредителите на Българската национална спортна федерация сплотиха увлечената въ спорта българска младеж въ смисления девизъ „Чрезъ спорта за Родината“. И прѣснатите, сжществуващи до тогава спортни сдружения, заедно съ постоянно учредяващите се нови — заживѣха въ общия ритъмъ на истински организационен, спортно-технически и културно-просвѣтен български младежки животъ.

Много естествено бѣ, дѣлото на младите спортисти да се означа по онова време като много смѣло, защото тѣ наистина започнаха сами — безъ опитъ и провѣрени възможности — ръководени единствено отъ своята въра въ успѣха и отъ присѣщия на младежта ентузиазъмъ.

Сега, следъ изминатия близо двадесетъ годишенъ пътъ, ако се зададе въпросъ дали дѣлото е успѣло, ще трѣбва да се отговори съ многократно: да. Защото се постигна действително много и то въ всички насоки: въ организация, и въ технически напредъкъ, и въ резултатна пропаганда на спортната идея всрѣдъ обществото. Сега вече сж единици тези, които могатъ да твърдятъ, че спортътъ е престѣпно увлечение на българската младеж. Днесъ спортните клубове сж осѣяли изцѣло българската земя — изъ села и градове. Фугболътъ, напр., който е главниятъ спортъ, ръководенъ, контролиранъ и направляванъ отъ федерацията, може да се похвали, въпрѣки нѣкои неуспѣхи, и съ постижения, които сж издигали името на България и нейната младеж не веднажъ и въ страната ни, и въ чужбина.

Починът за учредяването на Българската национална спортна федерация принадлежи на бившата Софийска спортна лига, подкрепена от по-раншната Северо-българска спортна лига. По-късно тая лига, преименувана на федерация, заработи живо за усиляне на БНСФ. На 16 декември 1923 год. биде свиканъ учредителенъ конгресъ въ София. На него бѣха представени следнитѣ тогавашни групировки: Софийска спортна федерация, Северо-българска спортна лига — Варна, Русенски спортенъ сѣюзъ, Пловдивска спортна лига и Югоизточна спортна лига — Кюстендилъ.

Спортна България е раздѣлена на 15 спортни области: Балканска — Тръвна, Варненска — Варна, Видинска — Видинъ, Врачанска — Б. Слатина, Пловдивска — Пловдивъ, Плъвенска — Плъвенъ, Рилска — Дупница, Софийска — София, Старо-Загорска — Ст. Загора, Тунджанска — Ямболъ, Търновска — с. Павликени, Хасковска — Хасково, Черноморска — Бургасъ и Шуменска — Шуменъ.

Отъ основаването ѝ до сега, седалище на Българската спортна федерация е столица София, кждето е и мѣстожителството на членоветѣ отъ управителнитѣ тѣла.

Въ Федерацията членуватъ около 200 спортни клубове съ имена на велики българи-младежи: Левски, Ботьовъ, Раковски, Бенковски и пр. Тия клубове броятъ редовно картотекирани къмъ 20,000 членове. Всжщностъ, броятъ на членуващитѣ въ клубоветѣ спортисти надхвърля може би 50—60,000 души.

Най-популярнитѣ измежду модернитѣ спортове: футболътъ, атлетиката и игритѣ съ ржчна топка, сж въ обсѣга на грижитѣ на спортната федерация, която е дала техническа и финансова самостоятелностъ на тѣхнитѣ сѣюзи. Съ други думи, къмъ федерацията сжществуватъ самостоятелни сѣюзи за футболъ, за атлетика, за игритѣ съ ржчна топка и

юношески спортенъ сѣюзъ. Федерацията е общиятъ представителъ на тѣзи организации.

България е мѣрила сили не само съ своитѣ сѣседи. Нейниятѣ представителенъ тимъ е игралъ срещу тимоветѣ на: Австрия, Германия, Гърция, Ирландия, Испания, Италия, Летония, Полша, Румъния, Словакия, Турция, Унгария, Франция, Чехословашко, Югославия. Въ футбола, естествено е, че единъ въ края на изпитанието ще спечели. Така трѣбва да си обяснимъ, че не винаги именно ние сме били победителитѣ. Тукъ, обаче, сжществува и друго пояснение: сѣотношението на сжществувашитѣ условия у насъ и другаде предварително е сочело невъзможността да се печели. И все пакъ, коравиятъ български духъ и амбицията въ играчитѣ да представятъ достойно страната си, често сж давали решително отражение.

Както идеята за учредяването на Балкански футболенъ турниръ произхожда отъ българска страна — така и заслугата за създаването на балканскитѣ атлетически игри е пакъ на българскитѣ спортисти. Участието на българскитѣ атлети въ ежегоднитѣ състезания (които до 1934 год. се произвеждаха все въ Атина), винаги е предизвиквало истински интересъ — било поради отличното имъ държание, било поради това, че тѣ заслужено сж печелили и редица състезания. Може би паметенъ остава въ историята на тѣзи игри характерниятъ случай, че класическото състезание — хвърляне дискъ античенъ стилъ — се печелѣше редица години все отъ българинъ. Сжщи бѣха случаетѣ съ победитѣ на другъ българинъ надъ гръцкитѣ фаворити и успѣхитѣ на трети българинъ, който дълго време бѣ балкански първенецъ въ овчарски скокъ и коронованъ победителъ въ балканския десетобой.

Спортнитѣ игри волейболъ и баскетболъ, макаръ да сж рожба на по-новото спортно време у насъ, въ малкото си международни прояви доказаха, че стоятъ на голѣма висота. Така, въ 1935 година, въ

европейското баскетболно първенство в Женева, България се представи повече отъ задоволително, нареждайки се като най-добра балканска страна.

Наредъ съ футбола, атлетиката и игритъ съ ржчна топка, у насъ, естествено, сжществуватъ и други видове спортъ. Но, взети всички вкупомъ по броя на тѣхнитъ прояви, надали биха могли да достигнатъ поне половината отъ броя на произвежданитъ футболни състезания, напимъръ. Това е лесно обяснимо: и футболътъ, и атлетиката, и игритъ съ ржчна топка предаватъ отражението на модерния начинъ на тѣлесното възпитание. И още по-естествено е тѣзи игри да намиратъ най-широка приемственостъ въ българската младежъ.

Впрочемъ, ето единъ малкъ примѣръ и нѣколко груби цифри. Членуващитъ въ БНСФ 200 спортни клубове участвуватъ въ разни футболни първенства. Съ други думи, всѣки недѣленъ и празниченъ день повече отъ 2,000 младежи сж дейни участници въ спортни състезания. Освенъ това, сжщитъ клубове изнасятъ волейболни и баскетболни първенства и участвуватъ въ атлетически състезания. А това показва, че въ празниченъ день се изнасятъ изъ цѣлата страна стотици състезания, въ които спортуватъ състезателно хиляди младежи. И тѣзи цифри биха били много по-внушителни, ако сжществуваха поне малко по-благоприятни условия за спортуване — на първо мѣсто игрища и ако всичко не бѣ изоставено на частната инициатива, на грижитъ на самата спортуваща младежъ и на нейнитъ сжщо така млади ржководители.

Днитъ на народна радостъ, обаче, които изживяваме въ последно време, подсказватъ много убедително, че спортното възпитание на българската младежъ ще се постави на по-здрави основи и грижата на държавната власть ще се почувствува много по-осезателно. Тогава нашата младежъ ще покаже вече истински на какво е способна. Тя тогава

ще стане неоспоримо първа. Защото нейнитъ вродени ценни качества и добродетели ще се отразятъ напълно. И въ преустроенитъ Балкани младежъта на България ще представя вече достойно великото си отечество въ спортното съревнование съ европейскитъ и други представители.

МЛАДЕЖКИ ЧЕРВЕНЪ КРЪСТЪ

Червениятъ кръстъ у насъ е създаденъ презъ 1885 година, когато България се присъедини къмъ Женевската конвенция. Още въ самото начало, наредъ съ възрастнитъ, сж работили и младежи отъ горнитъ класове на гимназията. Участието на младежитъ като доброволци въ болницитъ и подкрепителнитъ станции презъ сръбско-българската война може да се счита като начало на идеята за създаване младежка секция при Червения кръстъ. Официално, обаче, Българскиятъ младежки червенъ кръстъ бѣ основанъ презъ м. декемврий 1921 година.

Днесъ Младежкиятъ червенъ кръстъ въ цѣлъ свѣтъ обединява около 20 милиона членове, разпредѣлени на 87,165 групи. Обединяващо звено е секцията при Лигата на Червениятъ кръстове въ Женева. Всѣко национално сдружение си има напълно автономно управление, начело съ управително тѣло и дирекция.

Младежкиятъ червенъ кръстъ у насъ е най-многочисленото ученическо и младежко сдружение. Къмъ края на 1939 година той брой 394,687 членове, разпредѣлени въ 3,758 отряда, които всѣка година показватъ увеличение.

Главнитъ задачи на Б. М. Ч. К. сж: организационно подтѣгане на отредитъ, за да се създадатъ образцови младежки сдружения; разпространяване червено-кръстната идея всрѣдъ младежъта; подпомагане училищнитъ власти въ учебно-възпитателната

имъ работа и разпространяване на здравна просвѣта и хигиена; подготвяне на всички български младежи въ случаи на голѣми бедствия и война да бждатъ въ помощъ на Родината си; утвърдяване у младежта готовността за взаимопомощъ и жертви за ближния си, да се приучатъ къмъ послушание, изпълнителностъ, уважение, граждански дългъ; създаване любовъ къмъ труда и привикване чрезъ собствения трудъ да се творятъ духовни и материални блага за себе си и за ближния; поддържане международни връзки съ огледъ къмъ най-доброто представяне и пропаганда на българщината въ чужбина. Девизътъ на М. Ч. К. е: „Азъ служа“!

За постигане на своитѣ цели М. Ч. К. използва най-различни срѣдства: печатни издания, филми, пиеси, раздаване отличия, уреждане аптеки, курсове за бърза помощъ, отреди за най-различни цели, устройване станове-школи, самарянски курсове, трапезарии, общежития, спални, селски трудови станове, летящи отреди за първа помощъ, размѣна лѣтовници, междушколска кореспонденция, размѣна съ чужбина и пр.

Въ миналото, пъкъ и сега, особено голѣмо внимание се е обръщало на благотворителната, здравната и здравно-просвѣтната дейностъ, която се е проявявала по най-различни начини: подпомогане бедни другари по най-разнообразенъ начинъ, помощи на бедни семейства, инвалиди, сиропиталища, болни хора; провеждане хигиената въ училищата и здравеопазването, снабдяване отредитѣ съ аптечни материали, уреждане курсове и пр.

Като подѣление на Червения кръстъ, М. Ч. К. съгласува своята дейностъ при изпълнение на особенитѣ му задачи въ случаи на голѣми народни бедствия: епидемии, наводнения, пожари, земетресения и др., или въ време на война. Въ връзка съ това М. Ч. К. отъ две години насамъ урежда курсове по: подготовка на отреди за първа помощъ при

обществени бедствия или война, противовъздушна и химическа защита на населението, подготовка на самарянки, курсове по майчинство и детство и др.

Напоследъкъ добри резултати даватъ станъ-школитѣ на М. Ч. К., а сжщо така и селскитѣ трудови станове за опознаване и обикване труда на българския селянинъ.

Презъ есенята на 1937 год. и лѣтото 1938 год. отредитѣ отъ срѣднитѣ училища въ страната участвуваха въ голѣмитѣ Царски маневри, като уредиха по всички желѣзопѣтни гари подкрепителни спирки и съ голѣма преданостъ и любовъ даваха помощъ на нуждающитѣ се български войници.

РАЗУЗНАВАЧИ (СКАУТСТВО)

Разузнаваческата организация въ свѣта е създадена презъ 1906 година отъ лордъ Баденъ Пауелъ и въ скоро време бързо се разрастна. Въ България първитѣ разузнавачески отреди, които поставятъ началото на организацията, сж основани презъ 1923 година — моменти на тежка морална криза, когато въ страната ни нахлуваше бацилтътъ на отрицателство и анархизъмъ, които рушеха всѣко родолюбие. Въ тѣзи тежки години разузнаваческитѣ отреди бѣха огнища на здраво национално възпитание. Тѣ закърмиха и много самоотвержени дейци, които по-късно се проявиха въ различнитѣ младежки организации.

Разузнавачеството е рожба на новото време. Младиятъ разузнавачъ трѣбва да бжде всестранно подготвенъ, за да може да се справя съ всички изненади на живота. Разузнаваческото обучение, наредъ съ спортнитѣ и гимнастически игри, представя единъ дългъ пѣтъ на подготовка за служба на ближния, обществото, Родината—въ мирно и военно време; морална и тѣлесна подготовка за саможертва въ помощъ на ближния и защита на общественитѣ и народностни интереси Въ връзка съ това се дава под-

готовка за първа помощ, сигнализация, пионерство, телефонно, телеграфно и радиотелеграфно дѣло, топография и пр.

Девизът на организацията е: „Бъди готов!“ Разузнаваческият закон, който задължава младежа-разузнавачъ ежедневно да извърши своето „всѣкидневно добро дѣло“, сочи готовността да се служи неотмѣнно за общото благо. Отрядитѣ пъкъ и патрулитѣ трѣбва да извършват „колективни добри дѣла“. Разузнаваческият лагери каляватъ духа на младежа и му даватъ възможностъ да се подготви за всички незгоди.

Разузнавачътъ не може да служи на чужди влияния, нито да става проводникъ на пораженски домогвания. Всѣки новъ членъ при приемането си полага разузнаваческа клетва и обещава предъ другаритѣ си и личната си честъ, да бжде вѣренъ на Бога, България и Царя.

Разузнавачитѣ иматъ своя форма съ отличителни емблеми. Членоветѣ се разпредѣлятъ въ различни групи споредъ възрастта, а общо въ всѣки градъ се образува по единъ отредъ. Организацията има печатанъ органъ „Разузнавачъ“. Освенъ националнитѣ събори (жемборета), уреждатъ се редовно и международни жемборета.

Разузнаваческата организация, наричана още скаутска, въ първитѣ години на основаването си у насъ бързо се разрастна въ цѣлата страна и разви голѣма и ползотворна дейностъ. Въ почти всички наши градове се образуваха многочислени разузнавачески отреди, които указаха благотворно въздействие върху младежъта. Съ течение на времето, обаче, интересътъ къмъ скаутската идея започна да намалява и днесъ, само въ нѣколко градове и главно въ София, съществуватъ по-голѣми разузнавачески отряди.

СТУДЕНТСКО ДВИЖЕНИЕ

Ако се проследи студентското движение у насъ, ще стане явно, че неговата история е съпроводена съ присъщата на младежката душа динамичностъ и борба. Борба за защита на истинскитѣ студентски интереси и за повече академичностъ въ студентската общественостъ; борба въ защита на българскитѣ вѣчни и неотменими отъ никаква сѣдба национални идеали. Българското студентство има едно вѣрую — любовта, неподкупната и всеотдайна любовъ къмъ Царя и Отечеството и една мисълъ — величието на българската нация.

Заченки на студентско движение у насъ има доста отдавна. Още презъ първитѣ години на съществуването на нашия Университетъ се сформироваха различни студентски кръжоци, корпорации, идейни групи и пр. Не липсваха моменти, когато тази разпокъсаностъ се отразяваше твърде пагубно на студентската общественостъ. Въ 1926 година, въ времето на голѣмо униение всрѣдъ нашия народъ следъ злополучния край на Свѣтовната война, се поставиха основитѣ на Българскиятъ националенъ студентски съюзъ. Нашето родолюбиво студентство издигна високо националното знаме и прокламира своята ревизионистична борба. Въ 1932 год. на своя конгресъ въ Русе българскитѣ студенти символично отправиха взоръ къмъ „Златна Добруджа“, която Майката-Родина вече съ радостъ приюти подъ своето крило. Презъ 1933 година на студентския конгресъ въ Пловдивъ, тържествено и пламенно слово призова българитѣ на югъ, къмъ лазурния Егейски брѣгъ. Днесъ вече българския трибагреникъ гордо се вѣе надъ Бѣло море и на западъ задъ Вардара до „Охрида синъ“. На състоялия се международенъ студентски конгресъ въ София презъ 1936 година, българскитѣ студенти високо и смѣло изразиха смисъла на своята ревизионистична борба. Тѣзи нѣколко дати показватъ, че българското сту-

дентство никога не се е отказвало отъ нашитѣ национални идеали. А въ историческиятъ „Ньойски акции“, които ще бждатъ тжженъ, но борчески споменъ за бунта на единъ народъ противъ жестокитѣ неправди на Версайлската система, студенството всѣкога бѣше предниятъ отредъ.

Българскиятъ националенъ студентски съюзъ е върховната организация на всички български студенти у насъ и въ чужбина. Изпълнителниятъ комитетъ на съюза се избира ежегодно отъ конгреса. Върховниятъ контролъ, обаче, принадлежи на Висшъ съюзеиъ съветъ отъ 30 члена, който се събира два пжти годишно на сесия и дава насоки за бждащата дейность.

БНСС има въ чужбина около 25 клонове — български студентски д-ва въ различнитѣ европейски университетски градове. Въ България негови клонове сж: Общостудентската организация „Хр. Ботевъ“ при Софийския университетъ, Общостудентската организация „Василъ Левски“ при Държавното висше училище за финансови и административни науки (бившия Свободенъ университетъ) и студентскитѣ д-ва при Търговскитѣ академии нъ Варна и Свищовъ. Освенъ това колективни членове на БНСС сж и нѣколко идейни студентски организации, а сжщо така и всички градски студентски корпорации, които сж подъ непосредствения надзоръ на съюза.

Конгреситѣ на БНСС се уреждатъ ежегодно презъ лѣтото въ исторически градове. Взематъ се и резолюции по националнитѣ въпроси. Всѣка година на Димитровденъ се устройва голѣмо символично поклонение на Шипка.

Наредъ съ своята идейна и организационна дейность, БНСС отбеляза успѣхи и въ материалното строителство. Въ центъра на София се издигна великолепенъ петъ етаженъ студентски домъ, а край Берковица, въ гнжитѣ на Балкана, се намира голѣ-

мата лѣтна почивна станция на съюза, кждето всѣко лѣто отиватъ да лѣтуватъ стотици студенти. По настоящемъ БНСС подгатвя строежа на нѣколко областни студентски домове въ по-голѣмитѣ градове.

Своята пропагандна дейность БНСС провежда чрезъ студентски и общограждански събрания, конгреси, позиви, издания, съюзния седмиченъ органъ „Студентска борба“, литературни четения и пр.

ХРИСТИЯНСКИ ДРУЖЕСТВА

Една благотворна роля въ духовното и религиозно-нравствено укрепване на младежъта играятъ и Православнитѣ християнски дружества. Тѣ съществуватъ главно въ училищата и работятъ съ прѣкото съдействие на църковнитѣ власти.

Цельта на християнскитѣ дружества е: да укрепятъ въ своитѣ членове вѣрата въ Бога и да вдѣхнатъ обичъ и привързаность къмъ Българската народна православна църква и Отечеството. Подбуждане членоветѣ къмъ трудолюбие и напредъкъ въ занятието имъ и приучване на сжщитѣ къмъ съзнателно и добросъвѣстно отнасяне къмъ всички задължения. Развиване у членоветѣ християнско милосърдие къмъ ближнитѣ и насочване къмъ морална и материална взаимопомощъ.

У насъ съществуватъ четири вида християнски дружества: детски, ученически, юношески и студентски. Подъ напжтствието на своитѣ духовни ръководители, тѣхнитѣ членове развиватъ една добра социално-благотворителна дейность. Въ миналото съществуваше Съюзъ на православната християнска младежъ въ България, който съчетаваше всички инициативи въ това направление. По настоящемъ дружествата останаха да съществуватъ самостоятелно при различни учебни заведения и на мѣста развиватъ похвална дейность. Между другото всѣко лѣто се устройватъ въ манастиритѣ лѣтовища.

ПОЛИТИКО-ОБЩЕСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ

МЛАДЕЖКИ НАЦИОНАЛНИ ЛЕГИОНИ

Преди няколко години, като реакция на разпространяващия се, кжде по-слабо, кжде по-силно марксистически идеи у насъ, се появи въ България младото борческо движение Съюзъ на младежкитѣ национални легиони — С. М. Н. Л. Тоя Съюзъ, въ името на една борба за новъ редъ, призова около себе си младитѣ национални сили въ България. За да стане по-ясна идейната сжщност на това политико-обществено младо-българско движение, трѣбва да се предаде неговата програма, публикувана въ издадената отъ Водачеството брошура презъ 1933 година: „Нашата програма и нашето движение“.

Споредъ тази програма СБНЛ се бори за :

Постигане заветнитѣ идеали на нашитѣ дѣди, чрезъ осжществяване на националното единство (духовно и материално) и обединението на всички българи подъ скиптъра на българскитѣ царе. Насаждане чувство на любовъ къмъ народа и отечеството и издигането имъ като идеалъ надъ идеалитѣ. Укрепване религията на нашитѣ дѣди всрѣдъ младежъта. Унищожаване на Ньойския диктатъ, международнитѣ неправди и хищническата експлоатация надъ победенитѣ народи. Въвеждане наборна армия и въоръжаване на държавата. Възпитание на българската младежъ въ духа на славнитѣ традиции на нашето героично минало и даване бойно възпитание и подготовка на подрастващото поколѣние. Изгонване на държавнитѣ служители, които подравятъ държавнитѣ устои и убиватъ националния духъ. Премахване учебния баластъ, реорганизиране на училището. Материална издръжка за усъвършенствуване отъ страна на държавата на всички способни и даровити български чада. Жреци на културнитѣ и просвѣтни институти могатъ да

бждатъ само тѣзи, които сж родени българи. Ограничаване безразборното копиране отъ чуждото. Разтурване и забраняване на всички тайни и явни организации и групировки, които убиватъ националния духъ и традиции и насаждатъ международни идеи. Забраняване на всѣкаква литература, разрушаваща моралнитѣ устои и семейни добродетели. Печатътъ да служи на държавнитѣ и национални интереси.

Въ политическия и общественъ животъ СБНЛ се бори за :

Преустройство на демократично-буржуазния парламентъ и превръщането му въ компетентенъ представителъ на съсловията. Народното представителство само за роденитѣ българи. Премахване излишнитѣ институции въ държавната машина и приспособяването ѝ къмъ новитѣ условия. Отговорност, дисциплина и иерархия всрѣдъ носителитѣ на държавната власт. Стабилизирано, компетентно и безпартийно чиновничество. Премахване на изборнитѣ самоуправителни тѣла и прехвърляне функциитѣ имъ върху компетентно съвещателни органи, посочени отъ синдикатитѣ на респективнитѣ съсловия. Изгонване на всички чужденци, които отнематъ хлѣба на българина. Борба за миръ между съсловията, социална правда и класово сътрудничество, които могатъ да се постигнатъ само чрезъ: а) Ефикасна защита на земеделския стопанинъ: стопански планъ, урегулирани цени, евтинъ кредитъ, културно повдигане на селото; б) Защита на българския трудъ: чисто професионални синдикати, колективни договори, работнически пенсии, оползотворяване свободното време, забрана стачкитѣ; в) Премахване паразитната индустрия и основна ревизия на закона за насърчение мѣстната индустрия; г) Преустройство на банковото дѣло; д) Защита на кооперативното дѣло, борба срещу спекулантитѣ съ кооперативнитѣ принципи.

Дошло да задоволи духовната жажда на младежъта преди десетина години за динамична дей-

ность и борба въ полето на политико-обществеността, движението на младежкитѣ национални легиони бързо се разрастна и къмъ 1933 година наброяваше около 20,000 членове. Въ борбата съ проникващитѣ тогава всрѣдъ младежъта отрицателски идеи, легионитѣ иматъ голѣма заслуга, защото дадоха единъ решителенъ отпоръ. По-късно официалната властъ взема отрицателно становище спрямо СБНЛ, но той пакъ просъществува, докато въ последнитѣ години, вследствие разногласия въ главното водачество, движението значително намалѣ.

младежки съюзъ „Отецъ Паисий“

Друга една политико-обществена организация на младежъта е Българскиятъ младежки съюзъ „Отецъ Паисий“, основанъ презъ 1933 год. отъ група родолюбиви български младежи. Съюзътъ взема членоветѣ си, въ по-голѣмата си частъ, отъ учащитѣ се срѣдношколници. Управлява се отъ Срѣдищна управа съ Главенъ челникъ и челници на различнитѣ отдѣли. Подѣленията въ различнитѣ селища се наричатъ единици.

Идеологичната сжщностъ на Българския младежки съюзъ „Отецъ Паисий“ е предадена въ неговия Идеенъ законникъ, който въ основнитѣ си линии възвестява:

Българската народностъ е духовна и биологична общностъ, изградена въ многовѣковна борба върху жертвитѣ и идеалитѣ на миналото, настоящето и бъдащето. Тя е вѣчна, съ начало и безъ край. Българскиятъ народъ е живиятъ изразъ на българската народностъ. Той е единно и неразривно цѣло, споено чрезъ народното единство и всебългарската воля за развитие и възходъ на българщината.

Българската държава е върховна и единствена организация на живота и идеалитѣ на българския народъ. Българската държава трѣбва да бжде мо-

нархична — тронътъ е исторически свързанъ съ българщината. Царътъ е изразъ на националнитѣ идеали, знаме на народния героизъмъ, символъ на всебългарското единство. Обединението на българския народъ и земя въ границитѣ на българската държава е върховна задача на настоящитѣ и бъдащи поколения. Границитѣ на България сж очертани отъ кръвта на народнитѣ поколения и никой смъртенъ не може да ги измѣня.

Вншната политика цели осъществяването на народнитѣ идеали. Българското обединение не приключва борбата за мощна и велика България, Велика България — това е народностно обединение, духовно и политически самобитна, военно мощна, социално единна и стопански самостоятелна държава. Самобитна култура, самобитностъ въ свѣтогледа, духа, нравствеността. Българското семейство е изворъ на възпитание и огнище на народна и лична нравственостъ. Всенародната просвѣта и православна вѣра трѣбва да бждатъ крепители и сторонници на бълг. самобитностъ. Училище въ български духъ за български нужди. Православна черква, обновена и вѣрна на своето минало. Интелигенцията освободена отъ обезличаващото въздействие на Запада, трѣбва да бжде свързана съ народа не само по кръвь, но и по духъ и дѣла. Единство между селянина и гражданина.

Българската държава да бжде изградена въз основа на народно единство, отговорностъ и свобода. Народното единство е пръвъ двигателъ на духовния, политически, стопански и социаленъ възходъ на българщината. Свобода не значи анархия — нейнитѣ граници сж очертани отъ всебългарския интересъ.

Всѣки българинъ, излъченъ отъ народното единство, имащъ довѣрието на българския народъ, може да бжде водачъ и ръководителъ на българскитѣ сждбини. За своитѣ дѣла той носи отговорностъ не

само предъ Богъ и история, но и предъ своитѣ съвременници. Тази отговорностъ е преди всичко лична. Българската войска е срѣдище за подготовка на българския боенъ народъ и всѣки българинъ е длъженъ да мине презъ нея.

2 Политико-държавния пътъ на България трѣбва да бжде: отъ демокрация, изградена върху основата на лична отговорностъ, развита до степенъ на отговорно водачество, къмъ народно единство. Въ границитѣ на България нѣма причини за съсловни и класови борби. Социалниятъ въпросъ не е само въпросъ за хлѣбъ, но и за духовно издигане на народа и всестранно преуспѣване. Народное единство — социално единство. Трудътъ и капиталътъ сж преди всичко обществени блага. Трудътъ — на селянина, работника, интелектуалеца — е национална необходимостъ, лично право и обществено задължение. Който не работи е врагъ на българщината. Хлѣбъ на българина! Земята на тозъ, който я обработва! Развитие на промишлеността. Търговия безъ спекула и преустроена национална кооперация.

Съ тази си идеология Българскиятъ младежки съюзъ „Отець Паисий“ успѣ да създаде около себе си здравъ центъръ отъ млади българи, които макаръ и не многочислени, но съ твърдостъ и постоянство провеждатъ своитѣ предназначения, изпълнени не рѣдко съ борчески духъ. Напоследъкъ младитѣ Паисиевци постигнаха значителни успѣхи при изпращането на трудови ядра по селата за подпомагане нуждающитѣ се селски стопанства и установяване здрава връзка между селото и града.

РАТНИЦИ НА БЪЛГАРЩИНАТА

Въ последнитѣ нѣколко години у насъ, предимно въ Столицата, се основа ново политико-обществено движение, наречено Ратници за напредъка на българщината, идеитѣ на което се понесоха най-

вече отъ млади и борчески настроени българи. Ето и самото вѣрую въ ратницитѣ за напредъка на българщината, изложено въ тѣхната идейна платформа:

Българската нация е етнична, духовна, стопанска и политическа цѣлостъ, която има свой животъ и свое предопредѣление. Нейнитѣ интереси не се съпадатъ винаги съ преходнитѣ интереси на личнитѣ и сборнитѣ елементи, които я съставятъ. Българската държава е организационна съвокупностъ, която има за задача да изрази жизненитѣ стремежи на нацията. 1

Царятъ на българитѣ е вѣрниятъ тълкувателъ на стремежитѣ на нацията и върховенъ представителъ и Глава на държавата. Българскиятъ националенъ идеалъ обхваща териториалния, етничния, духовния и социалния идеалъ на нацията. Националната самобитностъ на българина и връзката му съ земята сж единствена вѣрна основа за всѣко българско строителство. Отецеството е преди всичко една голѣма солидарностъ, жизненитѣ и историческитѣ стремежи на нацията, както и съвременитѣ ѝ задачи и интереситѣ на нейното бждаще. 2

Българската източно-православна црква е организиранитѣ изразъ на религиозното отношение на българската нация. Нейнитѣ врагове сж врагове и на общобългарската солидарностъ. 3

Отечестволюбието предполага стремежъ къмъ социална справедливостъ, която осигурява физическата, интелектуалната и моралната сила на нацията. Възродената българска държава нѣма предпочитание за една или друга социална категория, а разпорежда съ социалнитѣ категории и съсловията отъ онази висота, отъ която се вижда миналото и бждащето на нацията. 4

Работникъ е всѣки български гражданинъ, който се труди и работи за материалното и духовно благосъстояние на нацията. Негови врагове сж: спекуланта и марксиста, демагога и бездѣлника. Трудътъ, любовта къмъ българската земя и неотклонното 5

ратуване за напредъка на българщината сж националенъ и мораленъ дългъ на всѣки българинъ.

Борбата за териториалния, народностния, духовния и социаленъ идеалъ на нацията, изключва компромиситѣ съ идеитѣ и честъта, иска проникателностъ, планомѣрностъ и целестремителностъ и може да се води само отъ организирани и жѣртвоготови борци.

Движението на ратниците отначало отбеляза значително развитие, но не успѣ да се наложи като една широко обществена групировка и остана да съществува съ центъръ въ София и откъслечно тукъ-тамъ. Напоследъкъ властѣта взема отрицателно становище къмъ ратничеството и го забрани.

МЛАДЕЖЪТА ВЪ НОВООСВОБОДЕНИТѢ ЗЕМИ

Трѣбва да се спомене и борбата на българската младежъ въ Македония, най-вече студенството, противъ сръбската насилнишка властъ. Тази властъ, чрезъ прословутия Скопски студентски процесъ предаде на сждъ доблестнитѣ синове на българска Македония, само заради това, че въ своето повишено национално самосъзнание се чувствуваха винаги българи. Тиранитѣ целѣха, чрезъ осждането на македонскитѣ студенти, да сразятъ смъртно самата Македония. Но не успѣха! Въ шумния Скопски процесъ изникнаха имената на нови герои на българска Македония: Димче Чкатровъ, Димитъръ Гюзелевъ, Харалампи Фукаровъ, Благой Моневъ, Борисъ Свѣтневъ, Тома Петровъ, Тодоръ Христовъ, Страхилъ Ивановъ и др. — всичко около 30 души българи-студенти.

Въ Скопския студентски процесъ има единъ фактъ, който доказва братскитѣ и сърдечни връзки, отъ много отдавна съществуващи между хърватския народъ и българитѣ. Тукъ, като защитникъ на студентитѣ отъ Македония, се яви Д-ръ Анте Павеличъ, сегашниятъ Водачъ на независимо Хърватско. Въ своята защитна речъ той казалъ: „Всички по-

добни нѣща нашата младежъ върши отъ чисто национални, а не егоистични подбуди. Младежъта е винаги идеалистична и никога платена. Македонската младежъ може да се сравни съ оная хърватска младежъ, която винаги се е борила и извършила великото дѣло за запазване на своя матеренъ езикъ“. Спирайки се на Илинденското въстание, Д-ръ Павеличъ завършилъ съ следнитѣ паметни слова: „Отъ деветъ години насамъ презъ този сждъ сж минали 60,000 македонци. Днесъ предъ васъ стои сърдцето и умѣтъ на Македония. Ако вие ѝ отнемете тѣзи младежи, то цѣла Македония ще обвинете въ черно и въ нея още по-малко ще има миръ и спокойствие. Пуснете ги, защото тѣ сж нуждни на Македония, пъкъ ако щете и на цѣлото югославянство“.

Скопскиятъ процесъ завърши съ жестоки присъди. Тогава се яви македонската героиня Мара Бунева, която на 13 януарий 1928 год., въ центъра на Скопие, застреля главния джелатъ на македонскитѣ студенти и се самоуби, съ последни думи на уста: „Азъ обичамъ своето Отечество!“

Не по-малко борческа бѣ и българската младежъ въ Добруджа. Сплотена тайно въ своята младежка организация „Стефанъ Караджа“, тази младежъ презъ всичкото време на робията поддържаше националния духъ и развихрѣше твърдата вѣра въ възкресението на българската правда. Тукъ трѣбва да се споменатъ имената на Любенъ Станчевъ, Яни Калиакренски и много други млади родолюбци, които бѣха чести посетители на румънскитѣ затвори, затуй защото заявяваха че и тѣ, като всички въ Добруджа, сж българи.

Младитѣ отъ Тракия и Поморавия сжщо дадоха своята данъ въ общия стремежъ къмъ всебългарско обединение. Тѣ — младитѣ поколѣния отъ доскоро поробенитѣ земи — всички живѣяха съ своята българска националностъ и младежкитѣ имъ сърдца горѣха въ вѣрата за скорошното възкресение на правдата. Днешното Обединение е най-голѣмия имъ празникъ.

На тазгодишния великъ празникъ на духовно единение — Св. Св. Кирилъ и Методий, младежъта отъ освободенитѣ земи извърши единъ голѣмъ символъ актъ: когато до скоро поробенитѣ млади българи маршируваха предъ своя Царь, тѣ спрѣха и хиляднитѣ младежки колони замрѣха по мѣстата си. Излезе левентъ-момъкъ, поднесе на Негово Величество свещена прѣстъ отъ Македония, Тракия, Добруджа и Моравско и положи клетвата на освободенитѣ млади българи: вѣчна служба и саможертва за българския Царь Борисъ III — Освободителъ и за Велика България.

ЖИВЕЦЪТЪ НА БЪЛГАРСКАТА ИСТОРИЯ

До тукъ се направи бѣгълъ прегледъ на живота, идеитѣ, дѣлата и подвизитѣ, които младитѣ ни поколѣния сж извършили въ миналото — далечно и близко — както всичко почти отъ младенческо естество. Изложиха се накратко и ония организации, водачи и членове на които сж младежи отъ двата пола. Въ цѣлата тая дейность — митично-приказна, народностна, държавотворна, възродителна, културно-тѣлесна, културно-мисловна, вѣрова, организаторска, пропагандна и пр. — въ цѣлата тая многообразна дейность личи важната роля, която играе нашата младежъ въ цѣлостния ни животъ. Тая дейность има несъмнено и слаби страни — други сигурно ще ги изтъкнатъ по-добре отъ насъ. Но едно е ясно и несъмнено: младитѣ ни поколѣния отъ двата пола сж били творческата сила, буйната „луда“ почти кръвь, пламенния духъ, национална съвестъ — съ една дума: живецътъ, чудодейниятъ елексиръ на българската история, на България до сега. Защото тѣ всички бѣха обладани отъ общи родолюбиви стремежи, които пулсираха тѣхната дейность.

— — — —

ВЕЛИКОБЪЛГАРСКА МЛАДЕЖЪ

ПРЕДПОСТАВКИ: ЗАЩО „ВЕЛИКА БЪЛГАРИЯ“? • ПРИМѢРЪТЪ НА ЧУЖБИНА • НАЧЕНКИ ВЪ МИНАЛОТО • КЪМЪ ЕДИННА МЛАДЕЖЪ: ИНСПЕКТОРАТЪ ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ • ЗАКОНЪ ЗА ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ • ПЛАНЪТЪ НА Д-РЪ ДИМЪ • ЗАКОНЪ ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ НА МЛАДЕЖЪТА • БРАННИКЪ • НАСОКИ И ЗАДАЧИ: ЕДИННО МЛАДЕЖКО ДВИЖЕНИЕ • ЗНАНИЕ, ВОЛЯ, ПРАКТИКА • ВИСШЪ МОРАЛЪ • НАЦИОНАЛНА ИДЕОЛОГИЯ • НОВЪ БЪЛГАРИНЪ

ПРЕДПОСТАВКИ

ЗАЩО „ВЕЛИКА БЪЛГАРИЯ“?

Нѣкои хора у насъ — не само пораженци и чужди агенти, но и черногледци-скептици въ всѣко начинание, ще запитатъ: „Има ли смисълъ и реални основания да се говори, у насъ за велико-българска младежъ и изобщо за великобългаризъмъ? Ние сме дребенъ народецъ, съ малка, слаба държава, безъ своя култура. Нашитѣ възможности сж ограничени, обикновено — български. Не бива да се взема такъвъ високъ мѣрникъ — великобългарски — защото ще станемъ за смѣхъ“.

Забележки и възражения отъ тоя родъ не сж нови. Тѣ датиратъ отъ времето, когато България е паднала и е стояла подъ робство — византийско, презъ 11. и 12. в., турско робство, отъ 14. до 19. в., разкъсване на Санъ стефанска България презъ 1878 год. и националния ни погромъ въ 1918 год. Така е мислилъ и мисли само робътъ-българинъ, чиято паметъ е слаба. Тѣй учатъ особно следъ 1878 год., както и следъ 1918 год. пораженцитѣ, чуждитѣ агенти, българо-продажници на чужда пропаганда и чужденци у насъ.

Робътъ-българинъ не вѣрва въ величието на България. Той е разгроменъ отъ падането на неговата държава и взима тоя историченъ повратъ като окончателенъ ударъ на сѣдбата върху националното му битие. „Свърши се тя вече нашата!“ — казва обикновено робътъ въ трагичния часъ, обзетъ отъ апокалиптиченъ ужасъ. Такъвъ човѣкъ е често пжти наистина непоправимъ. Той не може да се използва за исторична градивность. Той може най-много да бжде волъ на тѣлесна работа — и то подъ който

и да е господарь. Такива хорица сж неисторични — тѣ сж само биологични. Примѣръ за това сж циганитѣ.

Има ли нѣкой български младежь или девица да завижда на тия „скотове“, както ги нарича Ботювъ? На такива роби трѣбва да се обясни следното: Въ историята има робство, но има и освобождение. Има падение, но и възраждане. Затова никога не бива да угасва у насъ вѣрата въ звездата на България! Ако отдѣлния човѣкъ умира, народътъ сжществува вѣчно. Националниятъ духъ е свидетелство за истинския, историчния, за творческия българинъ. Остани винаги българинъ съ гордо съзнание и вѣрвай въ националния ни възходъ!

Сжщо такава прѣчка по пѣтя къмъ нашето величие е пораженецътъ-българинъ. Той е пакъ робъ, но съ друго модерно име. Разликата е най-вече тая, че пораженецътъ е повечето интелгентъ, образованъ. И отъ робската си душевностъ той създава устни или писмени, художествени или научни творения, съ които трови ума и сърдцето на другитѣ ни сънародници. Такива пораженци се навѣдиха у насъ следъ 1878 год., а най-вече следъ 1918 год. Дългъ е на Млада България да нанесе имената имъ въ списъци и да ги обнародва, за да ги знае всѣки, особно потомството, и да се пази отъ отровата имъ, поднасяна често пѣти заедно съ медъ. Пораженецътъ напр. разправя винаги, че България е „петно“ на картата, че другитѣ народи сж по-голѣми и по-добри отъ насъ. Чуждата кокошка, споредъ него, снася по-голѣмо яйце. Нашето го не бива за нищо! Тия модерни роби по духъ, забравятъ следното: Въ историята е както въ планинскитѣ усои: не се вижда гората отъ дърветата. Съвременникътъ обикновено потѣва въ дреболиитѣ на времето си и не вижда величието му — величие на възходъ, или на падение, защото и въ падението има величие, само че

трагично. Пораженецътъ е дребенъ робъ, дребнавъ човѣчець — той не гледа на събитията отъ висше становище: като мислителъ надъ народната си сждба, като философъ на историята. Сжщински висше е становището само на оня, който дейно се стреми къмъ националенъ възходъ, въпрѣки всичко. Творческиятъ устремъ нагоре е тукъ доказателство за истинския, историчния българинъ. Такъвъ е Паисий, Левски, Ботювъ и всички наши възрожденци.

Най-гадни и опасни сж българитѣ — продажници на чуждата пропаганда, както и чужденцитѣ — вредители. Тѣ майсторски подценяватъ българското и хвалятъ предимството спрямо собствения си народъ. Нѣщо повече. Тѣ използватъ всѣки удобенъ случай, за да рушатъ или скверниятъ личности и паметници, които сж символи на национална гордостъ и величие. За тѣхъ е велика — въ политическо, стопанско, културно и пр. отношение — само държавата, която имъ плаща. Съ тия изчадия — продажници, вредители и шпиони — нѣма какво много да се разправяме. За тѣхъ има само едно: отстранение отъ родната ни земя, по най-бързъ и подходенъ начинъ!

„Но“, ще възразятъ черногледцитѣ — скептици, „не ни занимавайте съ ония, които отричатъ Велика България поради незнание, заблуда или интересъ. Изложете ни реалнитѣ основания за такава необикновена България“.

Това е вѣрно. Основитѣ на великобългарския свѣтогледъ трѣбва да сж известни сега на всѣки българинъ. Тия основи сж вече изложени на друго мѣсто¹⁾. Тукъ ще се очертае най-сжщественото:

Ние не сме били въ миналото „дребенъ народецъ“. Нашитѣ дѣди-славяни се разселили, споредъ

¹⁾ Вж. д-ръ Н. Шейгановъ: „Великобългарски свѣтогледъ“, София, 1940 год.

историчнитѣ данни, въ днешна Ромъния, Седмиградско, въ Унгария до къмъ Буда-Пеща, както и по всички краища между Черно море, Мраморно, Бѣло море, Адриатическо, Черна гора, рѣка Колубара и пр. А нашитѣ дѣди-прабългари населявали и частъ отъ Южна Русия. Това билъ, значи, голѣмъ, великъ народъ. Ако франция и Англия ставатъ отъ 16 и 17 в. насамъ велики сили, то сжщо такава велика сила е била Бълггария на Царь Бориса и Симеона. Самъ Папата въ 9 в. сравнява тогавашна Бълггария съ Галия, т. е. Франция и съ Британия. А въ най-ново време съ своята трудова повинность не станаме ли образецъ на цѣлия свѣтъ? Ние, наследнитѣ на Бориса и Симеона, не само можемъ, но трѣбва да имаме идолъ на Велика Бълггария. Такъвъ идолъ трѣбва да вдѣхновява преди всичко бълггарската младежь отъ всички времена. Нищо не значи тукъ нито слабата паметъ на роба-българинъ, нито възраженията на пораженцитѣ и продажницитѣ ни. Презъ 10. в. Бълггария се сдобива съ втори императоръ въ Европа и съ първи националенъ патриархъ. Презъ сжщото време нашата Родина се превърна на огнище за общославянска култура, както и малко по-сетне — огнище на богомилството, което се разпространява отъ Мала-Азия до Атлантическия океанъ. Не сж ли това широки, свѣтовни основи за Велика Бълггария, която има такъвъ огроменъ дѣлъ въ свѣтската и религиозна цивилизация на Европа? Защо ние, днешнитѣ наследници на тия исторични титани, да не се упиваме отъ идеала на Велика Бълггария? Защо нашата младежь да не разпалва стихийно националната си гордостъ при спомена за тия свѣтовно-исторични дѣла? Защото робътъ-българинъ билъ забравилъ за тия дѣла ли? Или защото пораженецътъ не може, или не иска, да признае и обхване всичката грандиозность на тия наши епохи?

Или пъкъ защото продажникътъ или агентътъ на чуждата пропаганда има пѣклени интереси да потиска спомена за Велика Бълггария и по тоя начинъ да подготвя заробването на народа ни отъ оная държава, която му плаща.

Бълггарската младежь трѣбва да плюе въ лицето на робитѣ, пораженцитѣ и продажницитѣ, които искатъ да осквернятъ свещения ликъ на Велика Бълггария. Нашата младежь има исторични основания, за да бжде винаги великобълггарска. На нейното знаме трѣбва всѣкога да сияятъ заветитѣ на Царь Бориса и Симеона. Великобълггарско да е винаги нейното национално вѣрую!..

Нека повторимъ, за да се запомни и разбере отъ всички. Велика Бълггария значи Крумова, Борисова, Симеонова Бълггария, сетне Екзархийската Бълггария отъ 1870—72 год. и Санъ-стефанската Бълггария отъ 1878 год. — макаръ че последнитѣ не включватъ изцѣло всичкитѣ наши краища. Велика Бълггария на всѣки случай, означава националното обединение на всички бълггари и събиране въ една наша държава на всичкитѣ ни исторични земи подъ скиптѣра на бълггарския Царь. Но Велика Бълггария е велика не само по земя, по територия — разбира се, споредъ наша, балканска мѣрка. Велика Бълггария и по духъ може да стане и дори въ това би се състояло истинското ѣ величие.

Най-сетне, има ли нѣкой у насъ да не е още чулъ и разбралъ, че благодарение победитѣ на Нова Германия въ последно време отново възкръсна на Балкана Велика Бълггария на Царь Бориса и Симеона? Каква е — и каква може да бжде — младежьта на обединената ни държава, ако не великобълггарска?

Има, впрочемъ, и други съображения, които ще се изложатъ по-нататѣкъ.

ПРИМЪРЪТЪ НА ЧУЖБИНА

Нашитъ пораженци, изглежда, не знаятъ, че историята почти на всички народи се движи подъ знака на величието — идеалътъ за възхода я води. Едвали не всѣки народъ въ Европа и другаде се смѣта, поне презъ известна епоха, за великъ, дори за единственъ на земята. Стара Елада напр., се имаше за велико огнище на култура — другитѣ народи бѣха за нея „варвари“, т. е. некултурни. Държавниятъ глава на Персия има титла „Царъ на царетѣ“ — на земята. Старииятъ Египетъ и Римъ се смѣтаха за богоизбрани народи, а владетелитѣ имъ имаха култъ на божества. За такъвъ богоизбранъ народъ се има и до сега даже и малкиятъ еврейски народъ — той дори се мисли за по-висша раса отъ другитѣ народи и затова избѣгва да смѣсва кръвта си съ тѣхъ!? Стопанската мощъ на еврейтѣ, до известна степенъ, владѣеше доскоро надъ цѣла Европа. Еврейската младежъ има винаги великоеврейски или ционистиченъ характеръ. Испанцитѣ се водятъ отъ идеалъ за Велика Испания — на два материка, както и италианцитѣ — за Велика Италия, тождествена съ древния, Великъ Римъ. Франция е велика за всѣки французинъ отъ времето на Людовика XIV насамъ, особно съ епохата на първата революция и на Наполеона. Великобритания е не само идеалъ, но и географско название. Полша се смѣташе отъ народа ѝ за велика и то въ месиянски смисълъ. Германия е била велика, и днесъ Хитлеръ отново създаде на Третия Великъ Райхъ!

Всички наши съседни народи се смѣтатъ за велики, като сж нагодили и националнитѣ си идеологии въ тоя смисълъ. Гърцитѣ иматъ идеалъ за Велика Елада, която се покрива както съ Древна Елада на Перикла, тѣй и съ срѣдвѣковна Византия. Велика Сърбия обхваща, споредъ идеолозитѣ ѝ, почти цѣлия Балкански полуостровъ. Велика Ромъния има сжщо тѣй пространни земи и едри цели, както и Ве-

лика Турция — въ нова Турция сжществува дори национал-месиянско течение.

Младежътъ въ всички тия държави, включително и у нашитѣ съседи, се възпитава въ великонародностенъ и великодържавенъ духъ.

Бележитъ за насъ и поучителенъ е примѣрътъ на Германия. Нейната младежъ има идеалъ за Велика Германия, особено отъ времето на Наполеона насамъ. Тая младежъ, почти единствена измежду другитѣ поколѣния на народа, се бори най-пламенно за осжществяване на обединена Германия. Бисмаркъ отчасти осжществи вѣковния идеалъ, като създаде Втория Райхъ. Едва въ наше време, както вече се подчерта, Хитлеръ, съ помощта най-вече на организираната германска младежъ, довърши германското обединение, външно и вътрешно, като създаде Третия Райхъ. Така великогерманската младежъ, може да се каже, че осжществи идеала за Велика Германия.

И България бѣше разкъсана, както Германия, напр. следъ Берлинския конгресъ и следъ Ньойи. И ние дълго време се стремимъ къмъ осжществение идеала на Велика България. И у насъ най-дейна исторична сила къмъ тоя идеалъ винаги е била нашата младежъ — великобългарската младежъ. И България сега има Трето царство, както Германия — Трети Райхъ.

Много естествено, че и сега, въ епохата на месиянския национализъмъ, създаденъ най-вече чрезъ организираната младежъ, ние българитѣ ще използваме въ най-широка мѣра, наредъ съ другото, примѣра на Велика България.

Великобългарската младежъ ще се поучава отъ дѣлото на великогерманската младежъ.

Трѣбва да се отстрани едно заблуждение, което води къмъ погрѣшни насоки. Ние българитѣ сме преди всичко българи и ще останемъ българи на

вѣчни времена. Ние сме се поучавали въ миналото и сме заимствували нѣкои нѣща, особено изъ областта на културата, изкуствата, техниката и пр. Ще продължаваме и за въ бъдеще да диримъ поука отъ всичко хубаво въ чужбина. Ще продължаваме и да заимствуваме отъ другитѣ народи всичко, което смѣтаме, че ще ни бжде полезно. Ние, обаче, сме решително противъ всичко чуждо, което заплашва сщчината, ядрото на националното ни битие. Ние сме били и ще бждемъ винаги врагове на всѣки народъ и държава, които искатъ да унищожатъ независимостта на българската държава, свободата на нашия народъ, както и творческитѣ прояви на самобитната чисто балканобългарска култура, вѣра и пр. И нашата младежъ отъ всички времена, особно пъкъ великобългарската младежъ, е бранила и вѣчно ще брани всички светини на България. Тя ще използва примѣра на чуждата организирана младежъ, на чужбина изобщо, ала само съ единствената целъ: да възпламени и окрили великобългарския си духъ, да разпали балканската си кръвъ и да укрепи тѣлото си за служба творчество и саможертва предъ олтаря на Родината. Нашата младежъ нѣма никога да се разбългари, т. е. да се денационализира!

НАЧЕНКИ ВЪ МИНАЛОТО

Не за пръвъ пътъ сега се излиза съ лозунга за великобългарска младежъ. Както мнозина знаятъ — и както вече изложихме — идеята и практиката на тая младежъ сж толкова стари, колкото и епохата на Царь Крума, Омортага, Бориса и Симеона. А въ известна смисълъ великобългаризмътъ има коренитѣ си дълбоко въ мистичната древностъ, когато сж създадени отъ нашия народъ стихийнитѣ символи за сила и красота. Великобългарската младежъ е била творецъ и съпътникъ на

Велика България въ миналото. Нѣщо повече. Велики младежи действували и презъ време на свободна и поробена България. Дори въ епохи на тъмно робство най-вече се проявявало дѣлото на частъ отъ великобългарската младежъ. Напр. тъкмо презъ Византийското робство, религиозниятъ водачъ Василий, най-геройски се жертвува за своята идея — той билъ изгоренъ живъ отъ византийцитѣ, защото не се отрекълъ отъ учението си. Сетне, кой презъ черното турско робство е създакъ геройския култъ на Крали Марка? Несъмнено младежи, или възрастни, съ великъ български духъ.

Имало дори, както се каза, видъ организации на великобългарската младежъ, напр. общността на Крумовитѣ и Омортагови багатури, гвардията на Симеона, просвѣтно-християнската или черноризна организация на Климента Охридски — къмъ 3,500 души, хайдушкитѣ чети — отъ седемъ до седемдесетъ и седемъ, ала и до триста „отборъ момци, училищнитѣ дружини презъ време на Възраждането, занаятчиитѣ отъ „Хамбаря“ въ Цариградъ, подъ началството на Неофита Хилендарски, или Бозвели, легионътъ на Раковски въ Бѣлградъ — къмъ хиляда момци, общонародната революционна организация на Левски, опълченцитѣ на Шишка, юнашкитѣ дружини на Съединението, македоно-одринскитѣ четници, съюзъ на младежитѣ туристи, на спортисти и други нови родолюбни организации. Нѣкои отъ тия общности не сж били организирани, както днесъ. Това обаче е второстепенно. Важното е, че духътъ на тия младежки сдружения, групи и пр. е билъ великобългарски: тѣхниятъ идеалъ е билъ единна и могща България! Въ тоя смисълъ, багатури, черноризци, хайдути, черковни борци, възстаници, комити, юнаци, четници и пр. сж апостоли на Велика България и предходци на днешната великобългарска

младежъ. Заветитѣ, които всички тия младежки общности, дружини и пр. сж оставили, идеалитѣ, за които сж се борили и вдъхновявали, всичко това съставя днесъ свещенни скрижали за великобългарскитѣ младежи и девиси. Защото духътъ на младежъта ни отъ миналото продължава да живѣе у днешнитѣ млади поколения. Въ това се състои вѣковната низа на приемственостъ, на национална традиция, която е главно условие, за да се твори родна история, особно родна култура. Доказателство за това е редицата вече изброени наши национални организации, отъ Ньойи насамъ — за укрепване на тѣлото, подигане народното съзнание, за борба противъ Ньойи и пр. Не сж ли това дѣлани камъни за сградата на Велика България?

Наченки за великобългарска дейностъ на младежъта ни въ миналото — далечно и близко — имало значи, и то доста. Сега обаче, когато чрезъ младата и победоносна войска на Третия Райхъ нашиятъ народъ се обедини национално, е потрѣбна работа и форма въ голѣмъ размѣръ. Досегашнитѣ наченки трѣбва вече да се превърнатъ въ широка и стройна система отъ организация, дѣла и подвизи за величието на България.

КЪМЪ ЕДИННА МЛАДЕЖЪ

ИНСПЕКТОРАТЪ ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ

Въ Германия, Съветска Русия и Италия, а следъ това и въ други европейски държави, включително и у нашитѣ съседи, чрезъ организиране на младежъта — както вече се изложи — се образува младежка общественостъ, отчасти или напълно. Тая общественостъ се явява като нова исторична сила въ живота на народитѣ. Образуване на младежката общественостъ стана по два начина: отгоре, съ законъ отъ държавата и отъ долу, чрезъ починъ на народа. Въ първия случай възникнаха държавни

организации на младежъта, напр. въ Русия, Италия и въ много други европейски държави. Въ втория случай се създаде народна организация на младежъта, която организация на края стана пакъ държавна. Това бѣше въ Германия.

У насъ, по редица исторични причини, създаване на единна младежка организация стана чрезъ държавата и то на етапи, въ единъ доста дълъгъ периодъ отъ време. Действуваше се самостоятелно, но и по образецъ на Германия най-вече, кждето реакцията противъ мировия диктатъ отъ Версайлъ започна както вече се изложи, съ култъ на тѣлото.

Единъ прегледъ върху законодателството по тѣлесното възпитание у насъ ни показва, че гимнастиката като учебенъ предметъ се въвежда за пръвъ пжтъ съ „Инструкцията за управлението на държавнитѣ учебни заведения въ Княжеството“ отъ 1 януарий 1881 година. Нѣколко години по-късно гимнастиката се затвърдява и на училището се поставя целъ „да развива и тѣлото на децата“. Законътъ за народното просвѣщение отъ 1892 година въвежда въ дветѣ отдѣления на детскитѣ училища играта, а въ основнитѣ и срѣднитѣ учебни заведения — гимнастиката. Съ течение на времето ежегодно въ учебнитѣ програми се подчертава все повече значението на гимнастиката, но все пакъ преподаването се извършвало безъ особнитѣ за целта ръководства.

Първъ сериозенъ починъ да се активизира и постави на солидни начала тѣлесното възпитание у насъ се прави отъ министра на просвѣтата презъ 1921 година, съ Закона за народното просвѣщение. Тогава за пръвъ пжтъ се предвижда Главенъ инспекторъ по тѣлесно възпитание при Министерството на народното просвѣщение. По липса на подходящо лице или пъкъ по други причини, назначаването на предвидения главенъ инспекторъ, обаче, не стана. Малко по-късно —

презъ 1924 година — при разискванията въ Народното събрание по бюджета на просвѣтното министерство единъ народенъ представителъ повдига въпроса за назначаването на инспектора по тѣлесно възпитание и подкрепя предложението си съ едно голѣмо изложение за значението на тѣлесната култура и възпитание.

Чакъ презъ 1925 година министърътъ на народното просвѣщение назначава първия главенъ инспекторъ по тѣлесно възпитание, съ двама инспектори-помощници и по този начинъ, презъ месецъ августъ сжщата година, вече окончателно се сформирова Инспектората по тѣлесно възпитание при Министерството на просвѣтата, който отъ 1926 година до сега редовно фигурира въ бюджета на Министерството, като въ последнитѣ години се разшири въ специално отдѣление за тѣлесно и държавно-гражданско възпитание.

ЗАКОНЪ ЗА ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА МЛАДЕЖЪ

Решителната крачка напредъ въ тѣлесната култура на България се направи съ създаването на Закона за физическото възпитание на българската младежъ. Тукъ има голѣма заслуга службата за тѣлесно възпитание при Министерството на просвѣтата. Една комисия отъ тази служба и административния съветъ при просвѣтното министерство, подпомогнати отъ съдействието на вещи лица по въпроса, изработиха презъ 1930 год. окончателния проектъ на Закона за физическо възпитание на българската младежъ. Свиканиятъ на 1 декемврий 1930 година Висшъ учебенъ съветъ отъ тогавашния министъръ на народното просвѣщение се произнесе благоприятно върху законопроекта и го възприе въ окончателния му видъ.

Народното събрание прие закона на 18 февруарий 1931 година и той бѣ публикуванъ въ Държавенъ вестникъ бр. 273 отъ 10 мартъ сжщата година въ следния видъ:

ЗАКОНЪ за физическото възпитание на българската младежъ

ГЛАВА I. Общи положения

Чл. 1. Целта на физическото възпитание е да развие и укрепи тѣлеснитѣ и морал. и сили и да насади здравни навици въ българската младежъ.

Чл. 2. За постигане на тия цели то си служи съ методични тѣлесни упражнения, народни игри, спортъ, беседи и поучения, съ уреждане трапезарии, лѣтовища, излети и др.

Чл. 3. Физическото възпитание е задължително за всички български младежи и девизи до 21-годишна възраст включително. То се води по задължителна програма, изработена отъ Министерството на народното просвѣщение.

Забележка. Освобождаватъ се отъ задължително физическо възпитание болнитѣ, неджгавитѣ и омженитѣ жени.

Чл. 4. То се дава:

- а) въ всички учебни заведения: народни и частни общообразователни и специални, нисши, сръдни и висши;
- б) въ извънучилищнитѣ организации, които работятъ въ областта на физическото възпитание. Тѣ сж длъжни да иматъ утвърдени устави отъ Министерството на народното просвѣщение и да приематъ и прилагатъ общодържавната програма за физическото възпитание.

Забележка. Утвърдяване на уставитѣ трѣбва да стане най-късно шестъ месеци отъ публикуване настоящия законъ.

ГЛАВА II. Физическото възпитание въ учебнитѣ заведения

Чл. 5. Въ всички сръдни (пълни и непълни, частни и държавни) учебни заведения въ Царството се опредѣлятъ:

а) два пъти седмично по единъ часъ за системно обучение по физическо възпитание;

б) въ останалитѣ четири дни по 25 до 30 минути за общи групови свободни упражнения и игри на открито и

в) по единъ день на месеца презъ зимния сезонъ и по два дни на месеца презъ останалитѣ сезони за излети.

Студентитѣ отъ университета и висшитѣ учебни заведения задължително членуватъ къмъ студентскитѣ спортни организации, съ два пъти седмично по единъ часъ, за редовно обучение по физическо възпитание.

Чл. 6. Физическото възпитание се възлага на учители и учителки, които иматъ специална подготовка, добила въ институти въ страната или въ чужбина. Тѣ ставатъ редовни, като издържатъ държавенъ изпитъ, следъ едногодишенъ стажъ.

Заваренитѣ отъ настоящия законъ редовни учители и учителки по физическо възпитание запазватъ правата си, следъ като минатъ единъ задължителенъ курсъ, уреденъ отъ Министерството на народното просвѣщение.

Чл. 7. Учителитѣ по физическо възпитание въ всички срѣдни училища (пълни и непълни) държавни или частни, общообразователни или специални, по всички ведомства въ Царството, се назначаватъ отъ съответния министъръ, по представление на службата за физическо възпитание при Министерството на народното просвѣщение.

Чл. 8. Въ основнитѣ училища за физическо възпитание се определя:

I. Въ първоначалнитѣ училища:

а) по половинъ часъ всѣки день за игри и

б) по 4 часа седмично за екскурзии въ природата, работилницитѣ, фабрицитѣ и пр., съгласно чл. 34 отъ Закона за народното просвѣщение.

II. Въ прогимназиитѣ:

а) единъ пътъ седмично за специални системни обучения по физическо възпитание;

б) въ останалитѣ 5 дни по половинъ часъ за общи групови упражнения на открито и игри:

в) по 4 часа седмично за екскурзии въ природата, работилницитѣ, фабрицитѣ и пр., съгласно забележката къмъ чл. 43 отъ Закона за народното просвѣщение.

Чл. 9. Въ прогимназии съ 6 и повече паралелки физическото възпитание се възлага на учители и учителки, които иматъ специална подготовка.

Чл. 10. Учителитѣ по физическо възпитание сж длъжни да работятъ и извънъ училището въ организациитѣ за физическо възпитание, като имъ се зачита срещу това отъ 2 до 4 часа седмично, като редовни часове.

ГЛАВА III. Физ. възпитание извънъ училището

Чл. 11. Физическото възпитание на извънучилищната младежъ отъ двата пола се дава въ мѣстнитѣ организации за физическо възпитание.

Чл. 12. Всѣко учреждение и предприятие, частно или обществено, е длъжно да се погрижи за физическото възпитание на персонала си.

Забележка. Управленията на фабрики и работилници, дето сж настанени на работа 100 и повече работници или работнички, сж длъжни да уредятъ игрища, салони и душове за физическо възпитание. Фабрики и работилници съ по-малкъ брой работници се групиратъ за устройване на общи игрища и салони за сжщата целъ. Всички фабрики и работилници, докато построятъ потрѣбнитѣ салони и игрища сж длъжни да пратятъ работницитѣ си на упражнения въ игрищата и салонитѣ на мѣстнитѣ организации, като имъ плащатъ на всѣки работникъ такса 36 лева годишно.

Ония отъ тѣхъ, които не изпращатъ работницитѣ си, докато построятъ свои игрища и салони въ мѣстнитѣ организации, плащатъ глоба 100 лева на всѣки работникъ и работничка.

Подробности по приложното изпълнение на горната забележка ще легнатъ въ правилника за приложение на закона.

Чл. 13. Всички организации, които се грижатъ за физическото възпитание на извънучилищната младежъ, сж длъжни, следъ като приложатъ общата програма за физическо възпитание на Министерството на народното

просвъщение, да работят по свои програми, одобрени отъ сжщото и подъ негова контрола.

Всички еднородни дружества за физическо възпитание сж длъжни да членуватъ къмъ съответния върховенъ съюзъ (федерация), какъвто може да има само единъ за всъки родъ.

Чл. 14. Младежи надъ 15 годишна възраст, членували непрекъснато 5 години въ организации за физическо възпитание, добиватъ облекчение при отбиване на гражданскитъ тегоби, следъ като издържатъ установенъ изпитъ.

Чл. 15. Ученицитъ и ученичкитъ могатъ да членуватъ само въ организации за физическо възпитание, образувани при училището, като секция на мѣстнитъ организации. Учителъ-лѣкарътъ (респ. училищниятъ лѣкаръ), учителътъ по физическо възпитание и класниятъ наставникъ опредѣлятъ съ какъвъ видъ спортъ и въ какъвъ размѣръ могатъ да се занимаватъ ученицитъ. Тѣ освобождаватъ и неджгавитъ отъ физическо обучение.

ГЛАВА IV. Организация и управление на физическото възпитание

Чл. 16. Службата за физическото възпитание при Министерството на народното просвъщение ржководи и контролира физическото възпитание въ училищата и въ извънучилищнитъ организации за физическо възпитание.

При тая служба се създава медицинска станция за научно изследване на физическото възпитание.

Чл. 17. При Министерството на народното просвъщение се урежда Върховенъ съветъ за физическо възпитание въ съставъ: главенъ секретаръ, председателъ на учебния комитетъ, началницитъ на отдѣленията за основнитъ и срѣдни училища, главниятъ инспекторъ по физическо възпитание, главниятъ инспекторъ-лѣкаръ, професоритъ по хигиена и физиология въ университета, представители на Св. Синодъ, Щаба на армията и Министерствата на търговията, промишленостъта и труда, на земледѣлието и държавнитъ имоти и на общественитъ сгради,

пжтищата и благоустройството, директорътъ на трудовата повинностъ, директорътъ на народното здраве, началникътъ на отдѣлението за социални грижи при Министерството на вътрешнитъ работи и народното здраве и представители на организациитъ, съюзитъ или федерациитъ за физическо възпитание. Този съставъ може да се допълни въ случай на нужда съ лица-специалисти.

Председателъ на съвета е главниятъ секретаръ; съветътъ се свиква отъ Министра на народното просвъщение единъ пжтъ на годината и когато стане нужда.

Върховниятъ съветъ дава мнения:

а) по създаване единна насока на физическото възпитание въ цѣлата страна, въ всички училищни и извънучилищни организации, съгласно съ научнитъ изисквания и съ националнитъ особености и традиции на българския народъ;

б) по изработване и одобрение програмитъ по физическо възпитание за училищата и организациитъ за физическото възпитание;

в) по изработване и публикуване инструкциитъ, ржководства и съчинения за учители и ржководители по физическото възпитание.

Чл. 18. Работата на училищнитъ лѣкари относно физическото възпитание на младежъта се ржководи и контролира отъ Министерството на народното просвъщение.

Чл. 19. Въ всѣка градска и селска община се образува мѣстенъ съветъ за физическо възпитание въ съставъ: за градоветъ: градскиятъ кметъ — за председателъ, и за членове: председателътъ на училищното настоятелство, училищнитъ лѣкари (или градскиятъ), началникътъ на гарнизона или неговъ представителъ, директоритъ на срѣднитъ учебни заведения, по единъ учителъ по физическо възпитание отъ мжжкитъ и девически гимназии, по единъ представителъ на всѣка еднородна организация, съюзъ или федерация, инспекторъ на труда и представителъ на родителско-учителски комитети, а

за селата: кметътъ за председателъ, и членове: учителитъ по физическо възпитание, директорътъ на про-

гимназията, главният учител, лекарят (фелдшерът), председателят на народното училищно настоятелство и представители на местните организации за физическо развитие.

Тъзи съвети сж длъжни:

а) да организират младежта въ дружества за физическо възпитание;

б) да подготвят списъци на всички подлежащи на задължително физическо възпитание младежи от двата пола;

в) да избират и да посочват общински или държавни мѣста за игрища, да се грижат за тяхното уреждане съгласно специалния правилникъ, изработенъ отъ Министерството на народното просвѣщение;

г) да се грижат за постройка на гимнастически салони и за обзавеждането имъ съ уреди, инструменти и пособия и гдето позволяватъ условията да уреждатъ и плавални.

д) да опредѣлятъ общински или държавни мѣста за планински хижи и туристически и разузнавачески домове, като се грижатъ за постройката и обзавеждането имъ, както и за откриване и подреждане на ученически спални и трапезарии;

е) да изнамиратъ материални срѣдства за подпомагане организациитѣ за физическо развитие.

Чл. 20. Болнитѣ и неджгавитѣ могатъ да се освобождаватъ отъ комисия въ съставъ: лекаръ, учител по физическо възпитание и представител на организациитѣ за физическо възпитание.

ГЛАВА V. Игрища

Чл. 21. Всѣка община е длъжна да отдѣли отъ мерата си или да отчужди отъ частни имоти необходимитѣ мѣста за игрища, салони, туристически домове, хижи и за плавални въ размѣръ отъ 10 до 15 декара за население до 20,000 жители, а за такива съ повече отъ 20,000 жители по 3 кв. метра на жителъ.

Отдѣленитѣ и отчуждени мѣста ставатъ собственост на съответнитѣ организации за физическо възпитание, а респективната община е длъжна да издаде нотариаленъ актъ за собственост. Тия актове се освобождаватъ отъ всѣкакви мита, такси и берии.

Отпуснатитѣ мѣста за игрища, салони, плавални, туристически домове и хижи, както и постройкитѣ и приспособленията въ тяхъ сж неотчуждаеми по закона за благоустройството, нито могатъ да се залагатъ отъ собственицитѣ имъ или да се продаватъ на публиченъ търгъ по реда на принудителното изпълнение.

Съ влизане въ сила на настоящия законъ всички сжществуващи въ страната игрища, хижи и туристически домове, дадени за временно ползуване, подарени и пр. на организации за физическо възпитание отъ държавата или отъ общинитѣ, ставатъ собственост на тѣзи организации.

Чл. 22. Въ едно населено мѣсто не може да има повече отъ единъ стадиумъ за публични игри и състезания. Останалитѣ сж обикновени игрища, обзаведени по специаленъ правилникъ, изработенъ отъ Министерството на народното просвѣщение.

Изключение за броя на стадиумитѣ се допуска само по разрешение на Министерството на народното просвѣщение.

Чл. 23. Организациитѣ, съюзитѣ и федерациитѣ за физическо възпитание, както и подѣленията имъ съ утвърдени устави по настоящия законъ сж юридически лица. Тѣ се освобождаватъ отъ всѣкакви данъци, такси и берии.

ГЛАВА VI. Срѣдства

Чл. 24. Срѣдствата на организациитѣ за физическо възпитание се събиратъ отъ:

- а) членски вноски;
- б) приходи отъ игри и състезания;
- в) такситѣ отъ фабрикитѣ и работилницитѣ, съгласно забележката къмъ чл. 12;
- г) помощи отъ държавата, окржитѣ и общинитѣ и

д) дарения, завещания и др.

Чл. 25. При Министерството на народното просвѣщение се образува фондъ за физическо възпитание на българската младежъ. Капиталътъ на фонда се образува отъ:

а) помощи отъ общинитѣ и окръжнитѣ постоянни комисии;

б) по 50 ст. върху всѣки входенъ билетъ на училищнитѣ и читалищни кинематографи;

в) помощъ отъ държавата;

г) по 1 левъ върху всѣки входенъ билетъ за разнитѣ игри и състезавия, уреждани отъ гимнастическитѣ и спортни организации;

д) отъ глобитѣ, съгласно чл. 12.

Тоя фондъ се влага въ Българската земледѣлска банка на името на Министерството на народното просвѣщение и служи за целитѣ на физическото възпитание. Срѣдствата му се разпредѣлятъ ежегодно между организациитѣ за физическо възпитание и мѣстнитѣ съвети отъ Министерството на народното просвѣщение по бюджетъ, изработенъ отъ последното и утвърденъ отъ Министра на народното просвѣщение.

Чл. 26. За прилагане на настоящия законъ Министерството на народното просвѣщение изработва подробенъ правилникъ.

Законътъ за физическото възпитание въ първоначалния си видъ не е напълно свършенъ, но все пакъ, като сравнително ранна решителна стѣпка въ законодателството по тѣлесното възпитание, той прави честь на нашата страна. Въ него има много навременни и умѣстни постановления и принципи, които ако бѣха приложени, щѣха да изиграятъ решителна роля въ напредъка на нашето тѣлесно възпитание. При все че отначало на закона се отдаде голѣмо значение и важностъ и се изработи и съответния правилникъ, този законъ, по непонятни причини, въ голѣмата си частъ остана, обаче и до днесъ неприложенъ. Организациитѣ за тѣлесно възпитание,

които посрещнаха неговото появяване съ възторгъ, не можаха да се възползуватъ напълно отъ облагоитѣ, които той имъ дава, защото на закона не се даде повсемѣстно и цѣлостно провеждане. Напоследъкъ, отъ нѣколко години насамъ, даже не се свикваше и предвиждания отъ закона Върховенъ съветъ за физическо възпитание, който сжщо би могълъ да играе голѣма роля.

Знамение на времето ни и познаване националнитѣ потребности на България тогава е фактътъ, че законодателътъ не се е поколебалъ, чрезъ чл. 3 отъ закона да направи тѣлесното възпитание задължително за всички младежи и девиси до 21 годишна възраст. То се дава отъ организациитѣ по физическо възпитание, които наредъ съ учебнитѣ заведения, сж призовани да играятъ въ тази областъ една голѣма роля. Върху тѣхъ лежеше до голѣма степенъ провеждането на цѣлия законъ, защото бѣха чинителитѣ, които щѣха да работятъ надъ бъдещата младежъ. Както вече се отбеляза, този тѣй важенъ законъ не можа да изиграе очакваната благотворна и живителна роля, защото при все че формално сжществуваше като законодателенъ актъ, той остана неприложенъ въ неговитѣ основни постановления. Отрадното, обаче е, че ръководителитѣ на тѣлесното възпитание при Министерството, всѣкога имаха желание за пълното приложение на закона и внасяне нѣщо ново въ него. Ала освенъ незначителнитѣ му допълвания на три пѣти, нѣщо сжществено и въ тази насока не можа да се направи.

ПЛАНЪТЪ Д-РЪ КАРЛЪ ДИМЪ

Презъ 1937 година Министерството на народното просвѣщение покани известния голѣмъ германски капацитетъ по тѣлесното възпитание Д-ръ Карлъ Димъ, да проучи българскитѣ условия и тѣлесното

възпитание у насъ и да изработи единъ планъ за неговото цѣлостно преустройство и провеждане.

Като завършекъ на своята работа, Д-ръ Димъ изработи единъ обширенъ Организационенъ планъ за тѣлесното възпитание въ България, който е много подробенъ и голѣмъ, поради което ние ще предадемъ накратко по-важнитѣ му положения:

Д-ръ Димъ започва съ кратки предисловни думи: „Могъщитѣ усилия на България да настигне въ шесть десетилѣтия свободенъ животъ културния напредъкъ, който другитѣ страни сж придобили за сжщо толкова столѣтия държавно преустройство, ще изпълнятъ съ удивление всѣки чужденецъ. Три сили се проявяватъ особено внушително: ударната сила на войската, възходътъ на стопанството и грижитѣ за възпитанието, чрезъ което България отглежда своята младежъ. Тѣзи три сили гарантиратъ възхода на българския народъ. Азъ схванахъ задачата си въ изработването на планъ за едно правилно тѣлесно-възпитание, което, като съставка на цѣлостното възпитание, да служи на тѣзи три сили“.

Започвайки съ тѣлесното възпитание въ училищата, Д-ръ Димъ изтъква, че когато се приближавалъ къмъ българскитѣ селца, той виждалъ отдалечъ да изпъква внушителната сграда на училището всрѣдъ малкитѣ къщурки. Това той почувствувалъ като символъ, защото докато въ други държави изпъква замъкъ или църквата, тукъ училищната сграда се явявала центъръ и доказателство, че българскиятъ народъ върши всичко за своята младежъ. За тѣлесното възпитание, обаче, било малко направено. Д-ръ Димъ взима за пробенъ камъкъ тѣлесното възпитание и установява, че българското училище принадлежи къмъ интелектуалистичнитѣ. Това се е отразило зле на държавитѣ, които сж поддържали такива училища. Затова всички страни искатъ вече да засилятъ общественото чувство на

гражданина и да запазятъ тѣлесно-умствено-душевното равновесие. Споредъ примѣра на Германия, тѣлесното обучение би трѣбвало да стои наравно съ научното образование.

Следъ като присѣтствувалъ на Царскитѣ маневри при Попово, Д-ръ Димъ изтъква какво значение би имала за българската войска една младежъ, напълно школувана още презъ ранната си възраст. Тази армия, казва той, къмъ която е насочена цѣлата любовъ на народа, заслужава да има най-добра школа за предвоенна подготовка. Основниятъ камъкъ трѣбва да бжде положенъ отъ училището. Никой български ученикъ и ученичка не бива да расте безъ всѣкидневния часъ по тѣлесно обучение.

Като втора точка отъ своя планъ Д-ръ Димъ посочва създаването на Държавенъ младежки съюзъ, който ще служи за мостъ между момента, когато се напуска прогимназията и се влиза въ войската или трудовата повинность. Тоя съюзъ ще даде възможность да се приложи и българскиятъ законъ за физическо възпитание. Въ този Държавенъ младежки съюзъ ще се обхванатъ младежитѣ и девицитѣ на възраст отъ 15 до 19 годишна възраст — крѣгло 600,000 души. Тѣ ще се обучаватъ редовно два пѣти седмично привечеръ и единъ недѣленъ день въ месеца. Тукъ ще влѣзе и гимназиалната младежъ, която ще бжде годна да заеме под-водаческитѣ длѣжности. Младежъта ще бжде разпредѣлена на групи отъ по 100 души, обединени въ дружини, околии и области. Момичетата образуватъ отдѣлни стотици. Тѣлесно негоднитѣ ще се употребяватъ за помощни служби — никакво освобождаване нѣма да има. Обучението ще съдържа преди всичко тѣлесни упражнения, съгласно програмата, опазване народния битъ, държавно-гражданско възпитание и пр. Характерътъ на обучението трѣбва да бжде съобразенъ съ младежката душа — нищо, което да напомня училищния прахъ или играене на вой-

ници. Подготвяне за гражданския дългъ. Запазване селския характеръ, където го има. Облекло просто, но гиздаво и младежко. Постъпване и членуване бесплатно. Взима се малка такса за изплащане униформата. За беднитѣ плаща общината. Опитътъ на първитѣ години ще покаже дали е умѣстно обхващането и на възраст отъ 10 до 14 години.

Като своя трета точка Д-ръ Димъ сочи създаването на Българския спортенъ сюзъ. Съ 20 годишната възраст престава задължителната повинность за тѣлесно възпитание и на нейно мѣсто идва моралниятъ дългъ за запазване тѣлесната годность. Понеже бждащитѣ войни ще бждатъ насочени срещу цѣлия народъ, тѣ трѣбва да бждатъ и водени отъ цѣлия народъ. Всѣки по отдѣлно, билъ той младъ или старъ, мжжъ или жена, трѣбва да се запази годенъ за тази върховна задача. Тукъ идва на помощъ организацията на Българскиятъ спортенъ сюзъ, който споредъ Д-ръ Димъ трѣбва да се създаде. Правейки прегледъ на различнитѣ организации, които все се стремятъ да обгърнатъ гимназиалната младежъ, а най-широкото поле за дейность — младежъта, напуснала училището — не взематъ подъ внимание, Д-ръ Димъ отбелязва, че твърде добри постижения иматъ туристическитѣ сюзии.

За да се създаде голѣмо единно българско спортно движение, за въ бждаще трѣбва да цари само една система за тѣлесно възпитание, която, въ съответни форми, ще се прилага въ училище, въ младежки сюзъ, въ войска, трудова повинность и спортни сюзии. Особено се препоръчва въ войската и трудова повинность да се застъпватъ подходящи спортни упражненния. Отъ опита, който има германската войска и германската трудова повинность, следва, че въвеждането на спорта въ тѣхъ може да се препоръча настоятелно и заради самитѣ войници и трудоваци. Съ своята трудова повинность България е станала образецъ на цѣлия

свѣтъ. Тъкмо Германия е използвала този образецъ, подчертава Д-ръ Димъ и казва, че може би германцитѣ ще могатъ да се отблагодарятъ за това, ако българитѣ почерпятъ поука отъ тѣхния опитъ за ползата отъ занимателното спортуване презъ време на военната и трудова служба.

Следъ като се спира по-нататкъ върху строежа на мѣста за тѣлесно възпитание, на подготовката за водачи, на петгодишенъ планъ и пр., Д-ръ Карлъ Димъ заключава съ следното резюме:

„Предлагамъ:

1. Засилване на училищното тѣлесно възпитание до всѣкидневенъ часъ, съ съответно намаление на часоветѣ по теоритическитѣ предмети. Взимане предвидъ бележката по тѣлесно възпитание при изпититѣ. Трисеместрова спортна повинность за всички студенти.

2. Учредяване на Държавенъ младежки сюзъ по законодателенъ редъ, който сюзъ да е задължителенъ за всички момчета и момичета отъ 15 до 19 годишна възраст. Да се има предъ видъ разширяването на тази повинность и за възраститѣ отъ 10—14 години. Редовно упражняване два пѣти по два часа седмично привечеръ и презъ единъ недѣленъ день въ месеца. За отклонение — парични глоби и затворъ. Униформиране.

3. Обединение на всички български гимнастически и спортни сюзии — посрѣдствомъ доброволенъ актъ — въ единъ Главенъ спортенъ сюзъ съ технически поддѣления. Основаване на нови дружества, първоначално въ всички населени мѣста съ повече отъ 1,000 жители (на брой около 2,000). Първа цель — 100,000 редовно упражняващи мжже и жени на възраст отъ 20—40 години. Въвеждане на единна основна програма за телесно обучение, която, съ съответни измѣнения, ще важи и за училища, държавна младежъ, войска, трудова повинность и дружества. Редомъ съ това — развиване на програма, пригледена

за жени. Дружествената дейност построена и върху народната култура (цѣлостно осмисляне на свободното време). Възпитаване къмъ редовни членски вноски.

4. Строежъ на гимнастически салони—по 280 кв. м. единиятъ, въ всѣко населено мѣсто съ повече отъ 1,000 жители. По единъ салонъ за всѣки нови 5,000 жители, респективно по единъ за всѣки деветъ училищни паралелки. За училищата — игрални дворове отъ 2,000 кв. м. за всѣки деветъ паралелки, доколкото училището не граничи съ спортни игрища.

Устройство на спортни игрища въ размѣръ по 3 кв. м. използваема площъ за упражняване на глава отъ населението (Населени мѣста до 2,000 жители—15 декара, общини до 5,000 жители — 25 декара, до 10,000 — 30 декара и т. н.). Грижливо отводнени, изравнени и снабдени съ необходима настилка за упражняване (трева или сгурия съ керемиденъ прахъ). Строежъ на плавателни басейни, където има вода. Строежъ на националенъ стадионъ въ София.

Еднообразно и комплектно обзавеждане на гимнастически салони и спортни игрища съ пособия по тѣлесно възпитание. Създаване на държавенъ фондъ за пособия. Ръководната служба трѣбва да разполага съ всичкитѣ спортни съоръжения.

5. Разширение на ръководното отдѣление при Министерството на просвѣщението, съ огледъ да се въведе всѣкидневния часъ по тѣлесно обучение. Други задачи на отдѣлението: подготовка на учителитѣ за тѣлесно възпитание, на младежитѣ и дружественитѣ ръководители; ръководство на строежа на игрища и салони, стопанисвания на пособията, разпредѣление на срѣдствата, лѣкарски надзоръ и пропаганда. Диктаторски пълномощия.

Назначаване за водачи на „Крумовата младежъ“ и Главния спортенъ сѣюзъ за времето на преустройството. Възлагане на диктаторски права. Създаване на единна програма.

Обучение и назначаване на необходимия персоналъ — 900 младежки офицери, 15,000 неплатени младежки четници, 100 инспектори и пътуващи учители, 10,000 неплатени дружествени ръководители, нѣколко специални тренъори.

6. Разпредѣление на цѣлата работа на етапи въ единъ петгодишенъ планъ. Деньтъ, въ който ще започне прилагането на тоя планъ, да съвпадне съ единъ националенъ празникъ (24 май 1938 г.), който ще се чествува въ всички общини въ единъ и сѣщи часъ и съ една и сѣща програма.

7. Постигане на взаимодействие между всички служби и учреждения за косвено поощряване; премахване на митата върху всички спортни пособия, по-голѣми намаления при пътувания за спортъ и излети; премахване на транспортни такси за строители материали за игрищата и пр.“

Като приложение на своя планъ Д-ръ Димъ дава подробни упътвания за „Крумовата младежъ“—така нарича той единната ни младежка организация — за организиране на спортнитѣ ни дружества и на главния спортенъ сѣюзъ, за постижения и дружествени прояви, упътвания за дейностъ, специално за женския спортъ, необходимия водачески съставъ, спортенъ сѣюзъ „Българско юначество“, устройване на новитѣ организации, изпитване по постижения, спортни прояви и други дейности, ежегоденъ и петгодишенъ планъ, подробни насоки за уреждане гимнастически салони, училищни дворове, хижи, спортни игрища, плавни басейни, облѣкло и пр.

ЗАКОНЪ ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ НА МЛАДЕЖЪТА

Следъ тия етапи и подготовки, престъжли се найсетне къмъ изработване закона за организиране на младитѣ ни поколения отъ двата пола. Министеръ-председателтъ г. Проф. Филовъ внесе въ Народното събрание законопроекта, който бѣ приетъ и публикуванъ съ Царски указъ въ следния видъ:

УКАЗЪ

№ 3

НИЕ БОРИСЪ III

Съ Божия милостъ и народната воля
ЦАРЬ НА БЪЛГАРИТЪ

Обявяваме на всички Наши поданици, че XXV-то обикновено Народно събрание, презъ втората си редовна сесия, въ 37-то заседание отъ 29 декемврий 1940 година, гласува и прие,

Ние утвърдихме и утвърждаваме следния

ЗАКОНЪ

за организиране на българската младежъ

ГЛАВА I. Наименования, цель и срѣдства

Чл. 1. Създава се организация на българската младежъ подъ име „Бранникъ“.

Чл. 2. Цельта на организацията е да възпита и обучи българската младежъ за вѣрна служба на Царя, Родината, държавата и народностнитѣ ни стремежи, като:

а) укрепява и засилва у младежъта чувството на честъ, вѣрностъ, родолюбие и народностна гордостъ и създава у нея едномислие и български свѣтогледъ;

б) укрепява и засилва у младежъта съзнанието за дългъ къмъ службата, която изпълнява, дългъ къмъ ближния и семейството и върховния дългъ къмъ народа и къмъ държавата;

в) укрепява и засилва у младежъта съзнанието, че всички вещества и духовни блага, които тя притежава, ги дължи преди всичко на народа си и на българската държава и че съ тѣзи свои блага тя трѣбва да имъ служи;

г) укрепява и засилва у младежъта любовта и преданността къмъ българската държава и я учи да се бори срещу всѣкакви чужди и разрушителни учения,

влияния и домогвания, отслабващи държавата и увреждащи народностнитѣ ни стремежи;

д) приучва младежъта къмъ скроменъ животъ и къмъ сурово, доблестно и смѣло изпълнение за дълга и развива у нея религиозния духъ и вѣрата въ Бога;

е) подпомага правилното тѣлесно развитие, покачването на тѣлесната издържливостъ и обучава младежъта въ здравни навици и особени сръчности;

ж) дава предварителна подготовка на младежъта съ огледъ на службата въ войската;

з) съдействува за самообразованието и културното развитие на младежъта;

и) въ особеностъ на девицитѣ — създава съзнателна българка, вдъхновена отъ призванието си за бжеца майка и гражданка.

Чл. 3. За постигане на означената въ чл. 2 цель организацията си служи: съ тѣлесни упражнения, спортъ, строево и предказармено обучение, полски занимания, народни и други игри, музика, битови прояви, физически трудъ, сръчности, санитарии, пжтуване, стануване, самодееенъ организационенъ животъ, младежка обществена дейностъ, специална дейностъ за девици, беседи и др.

Чл. 4. Организацията „Бранникъ“:

а) ръководи и надзирава работата съ младежъта въ смисъла на посоченитѣ по-горе насоки въ всички училища (държавни — освенъ училищата на М-вото на войната — общински, обществени, частни и пр.) и въ всички младежки организации отъ каквѣто и да било характеръ и които сж създадени за каквато и да било цель;

б) проучва и се произнася по въпроситѣ, свързани съ възпитанието и обучението на младежъта въ смисъла на тоя законъ.

Чл. 5. Организацията работи въ съдействие съ всички съответни държавни, общински и обществени органи и институти.

Чл. 6. Въ организацията „Бранник“ членуват доброволно всички незадомени младежи българи отъ двата пола на възраст отъ 10 до 21 година.

Министерскиятъ съветъ може да постанови членуванетоъ въ „Бранник“ да бжде задължително за известни мѣста, възраст, групи и др.

Студентитѣ и др. учащи се, неотбили военната си служба и незадомени, могатъ да членуватъ въ организацията до 30 годишна възраст.

Чл. 7. Никой младежъ не може да членува въ организация, неодобрена отъ организацията на българската младежъ, създадена по тоя законъ.

Чл. 8. Членуванетоъ въ организацията „Бранник“ е прѣко и непрѣко.

Прѣкото членуване се извършва въ създадени отъ „Бранник“ училищни и извънучилищни дружини.

Чл. 9. Дейността на извънучилищнитѣ дружини се ръководи и надзирава направо отъ организацията „Бранник“.

Дейността на училищнитѣ дружини се ръководи и надзирава отъ организацията „Бранник“ чрезъ службата за тѣлесно възпитание въ Министерството на народното просвѣщение и на съответнитѣ служби въ другитѣ министерства, имащи училища, съ изключение на Министерството на войната.

Дружинитѣ на организацията „Бранник“ сж устроени и обзаведени по такъвъ начинъ, че въ тѣхъ да може да се проведатъ всички задачи и цѣлата програма на организацията.

Чл. 10. Въ нѣкои мѣста, въ зависимостъ отъ обстоятелствата и условията, и по решение на управата на организацията, дружинитѣ на „Бранник“ могатъ да бждатъ смѣсени за училищна и извънучилищна младежъ. Такива смѣсени дружини работятъ по особенъ правилникъ.

Чл. 11. Непрѣко членуване става чрезъ членуване въ нѣкоя организация, приета за колективенъ членъ на организацията „Бранник“.

Чл. 12. За колективенъ членъ на организацията „Бранник“, може да бжде приета всѣка организация, работяща съ младежи отъ 10 до 21 годишна възраст или учащи се до 30 години, която провежда изцѣло задачитѣ на организацията „Бранник“ и изпълнява нейната програма чрезъ нейни органи или чрезъ органи, одобрени отъ нея:

Чл. 13. Приемането на колективенъ членъ въ „Бранник“, става чрезъ обосновано писмено искане, представено въ управата на „Бранник“, съ решение на главния щабъ, одобрено отъ главния ръководителъ на организацията.

Чл. 14. Заниманията на прѣкитѣ и непрѣкитѣ членове въ организацията се водятъ два пжти седмично въ опредѣлени часове и единъ пжтъ месечно цѣлодневно. Тѣзи занимания се водятъ съ учащитѣ се въ извънучебно време, а за извънучилищната младежъ — въ извънработно време. Цѣлодневнитѣ занимания не могатъ да увреждатъ надницитѣ и заплатитѣ на извънучилищната младежъ.

Програмитѣ въ учебнитѣ заведения се приспособяватъ така, че да оставятъ за занятия въ „Бранник“ или въ колективнитѣ членове по два свободни полудни въ седмицата.

Чл. 15. Младежитѣ, които участвуватъ въ организацията „Бранник“ и въ колективнитѣ ѣ членове, иматъ следнитѣ предимства:

I. За редовнитѣ членове:

а) бесплатни медицински прегледи и бесплатно лѣкуване на всички вреди и болести, добити презъ време на членуванетоъ въ организацията;

б) вписване на редовното членуване въ всички видове учебни и др. свидетелства;

в) предпочитане при назначаване на държавна, общинска и обществена служба;

г) предпочитане при получаване на държавни, общински и обществени стипендии,

II. За отличилитъ се редовни членове, освенъ предимствата за редовнитъ членове:

- а) предпочитане при постъпване въ всички видове учебни заведения;
- б) предпочитане при постъпване въ военни школи;
- в) вписване на отличията въ всички издавани на младежа свидетелства;
- г) облекчение въ военната служба.

III. Грижи за настаняване на работа за ония членове на организацията, които сж бедни и сж участвували най-малко две години въ организацията, или сж били въ нея само една година, но сж се отличили презъ това време, а сжщо така и за завършилитъ успѣшно членуването си въ организацията.

ГЛАВА II. Устройство

Чл. 16. Организацията „Бранникъ“ е юридическо лице и е непосредствено подчинена на Министъръ-Председателя.

Начело на организацията стои главенъ ржководителъ.

Чл. 17. При организацията се образува главенъ щабъ, който проучва и се произнася по текущи дѣла, провежда цѣлата служба на организацията и извършва надзора надъ цѣлата българска младежъ, подъ ржководство на главния ржководителъ.

Чл. 18. Главниятъ щабъ е съставенъ отъ началницитъ на службитъ при организацията, началника на службата за тѣлесно възпитание въ Министерството на народното просвѣщение, представителъ на учебния отдѣлъ при Щаба на войската и отъ двама представители на колективнитъ членове, които членове ще бждатъ посочени отъ главния щабъ, и единъ представителъ на организираната софийска младежъ.

Чл. 19. При организацията се създава още и висшъ съветъ, съставенъ отъ членоветъ на главния щабъ, представители на министерствата, имащи училища (освенъ Министерството на народното просвѣщение, което има свой представителъ въ състава на главния щабъ), отъ

представители на организации, работящи съ младежи, които организации ще бждатъ посочени отъ главния щабъ и отъ вещи лица, назначени отъ главния ржководителъ и отъ Министерския съветъ. Въ състава на съвета могатъ да бждатъ поканени и лица, посочени само отъ главния ржководителъ на организацията.

Висшиятъ съветъ се председателствува отъ главния ржководителъ на организацията.

Висшиятъ съветъ е съвещателно тѣло и се занимава съ проучвания, които му се възлагатъ отъ Министерския съветъ или отъ организацията „Бранникъ“ и дава мнение по поставени му по сжщия редъ въпроси.

Чл. 20. Организацията има следнитъ служби:

- а) отдѣление организационно;
- б) отдѣление учебно;
- в) отдѣление за колективнитъ членове, за организацията, работящи съ младежи и за тѣлесно възпитание и спортъ.
- г) отдѣление счетоводно-домакинско;
- д) отдѣление здравно.

Устройството и работата на отдѣлнитъ служби се уреждатъ съ нароченъ правилникъ, изработенъ отъ управата на организацията, одобренъ отъ Министерския съветъ и утвърденъ съ указъ.

Чл. 21. Главниятъ ржководителъ на организацията се назначава съ указъ по представление на Министерския съветъ, взето въз основа на докладъ на Министъръ-председателя. Той е подчиненъ направо на Министъръ-председателя и има общото ржководство по организиране на българската младежъ; нему е подчиненъ цѣлиятъ личенъ съставъ и всички служби на организацията „Бранникъ“ и му е повѣрена грижата по изпълнението и приложението на тоя законъ.

Чл. 22. Подробното устройство на организацията „Бранникъ“ и на подѣленията на униформата, иерархията, отличията, дисциплинарнитъ задължения на членоветъ, отчетността, програмитъ за работа въ отдѣлнитъ насоки на дейность, общитъ програми и други се опредѣлятъ въ особени правилници.

Тъзи правилници се изработват от управата на организацията, одобряват се от Министерския съвет и се утвърждават с указ.

Чл. 23. Наредданията за дейността на „Бранник“ въ учебните заведения при различните министерства, издавани от управата на организацията „Бранник“, се изпращат от главния ръководител до съответното министерство чрез Министер-Председателя.

Чл. 24. Младежки организации, въ каквато и да било форма и съ каквато и да било цел, създадени при други министерства и ведомства, освен при Министерството на войната, се ръководят и надзират, въ цялата им дейност, от управата на организацията „Бранник“.

Чл. 25. Никой съюз и сдружение нѣмат право да образуват младежки организации или младежки секции, безъ разрешение на управата на организацията „Бранник“. Всички тѣзи организации се контролират от нея.

Управителните тѣла на всички колективни членове, както и на всички други младежки секции при други организации и т. н. се утвърждават от Министер-Председателя.

Чл. 26. Всяка организация, работяща съ младежи, е длъжна да възприеме въ програмата си и да проведе начинъ на работа и занятия, предложени ѝ от управата на организацията „Бранник“.

Чл. 27. Въ изграждането и поддържането на организацията „Бранник“ сж длъжни да сътрудничат всички български граждани, държавни и общински учреждения и власти, както и всички професионални и други обществени организации.

Чл. 28. Всички детски и младежки игрища, обществени, трапезарии, станове, лѣтовища, уреждани по частенъ и общественъ починъ, се намиратъ подъ надзора на организацията „Бранник“, и сж длъжни да се съобразяватъ съ установената от управата на организацията възпитателна програма, като назначаватъ съответни подготвени ръководители.

Чл. 29. Чиновниците при организацията, школата и щатните ръководители от подѣленията на „Бранник“ сж държавни служители и се назначават и уволняват от Министер-Председателя по докладъ на главния ръководител на организацията „Бранник“. Сжщитѣ се наказват дисциплинарно от главния ръководител на организацията „Бранник“ по докладъ на главния щабъ.

Чл. 30. Държавните служители и служителитѣ въ общинскитѣ и автономни учреждения, на които съгласно закона, правилникитѣ и наредбитѣ, бждатъ възложени от главния ръководител на организацията постоянни или временни задачи въ връзка съ приложението на закона за организиране на българската младеж, сж длъжни да изпълняватъ така възложенитѣ имъ длъжности и задачи като нераздѣлна частъ отъ редовната имъ служебна дейност.

Часоветѣ за обучение и възпитание въ организацията „Бранник“ за тѣзи служители и учители се признаватъ за редовно служебно време и редовни часове.

Чл. 31. Чиновникитѣ въ организацията „Бранник“, школата и щатните ръководители на организацията участвуватъ въ пенсионния фондъ наравно съ всички държавни чиновници.

Чиновникитѣ на организацията „Бранник“, школата и щатните ръководители на организацията могатъ да запазятъ участието си въ посмъртната и спомагателна каса при Министерството на народното просвѣщение.

ГЛАВА III. Ръководители

Чл. 32. Обучението и възпитанието на младежитѣ въ организацията „Бранник“, както и ръководенето и надзора на занятията и работата въ колективнитѣ членове и други организации на младежта се повѣрва на ръководители, минали специална за целта школа и издържали установенъ от управата на „Бранник“ изпитъ.

Чл. 33. За подготвяне на ръководители въ школата могатъ да бждатъ приети и се предпочитатъ лица съ проявени качества и дейностъ въ сжществуващитѣ при

влизането на този законъ въ сила младежки организации, лица, проявили се въ сжщия смисълъ въ самата организация „Бранникъ“ или въ нѣкои отъ колективнитѣ членове на „Бранникъ“, лица отъ запаса на войската или отъ войската и учители предимно по тѣлесно възпитане.

Чл. 34. Школата за ржководители се създава при организацията „Бранникъ“ съ съдействието на Министерството на народното просвѣщение, Министерството на войната и Университета.

Програмата за работа и бюджетътъ на школата, както и необходимитѣ правилници се изработватъ отъ управата на организацията „Бранникъ“ по установения редъ.

ГЛАВА IV. Материална издръжка

Чл. 35. Организацията „Бранникъ“ се издържа отъ:

- а) суми, предвидени въ държавния бюджетъ;
- б) суми, предвидени въ бюджетитѣ на общинитѣ;
- в) такси отъ членски карти и значки; тѣзи такси сж задължителни за всички членове на организацията „Бранникъ“, съ изключение на беднитѣ.

Забележка. Правото на бедностъ се установява отъ общинитѣ.

г) по 1 левъ на тонъ вжглища отъ държавнитѣ и частни каменно-вжглени мини;

д) такситѣ получени по чл. 12 отъ закона за физическото възпитание на българската младежъ:

е) постъпления отъ организационни начинания и публични прояви;

ж) отъ частни дарения, завещания, помощи и др.

Чл. 36. Бюджетътъ на организацията „Бранникъ“ се съставя отъ главния щабъ и се утвърждава отъ Министерския съветъ по докладъ на Министъръ-председателя.

Чл. 37. Упражнението на бюджета, контролата и отчетността на организацията „Бранникъ“ и на нейнитѣ подѣления се извършватъ съгласно съ особенъ правилникъ, утвърденъ отъ Министерския съветъ по докладъ на Министра на финанситѣ, а окончателното отчитане става предъ комисия, състояща се отъ единъ представител на Върховната смѣтна палата, единъ представител на Ми-

нистерството на финанситѣ и началника на бюджетно-контролното отдѣление въ Министерството на народното просвѣщение. Тази комисия, следъ преглеждане на смѣткитѣ, представя своя докладъ, чрезъ главния ржководителъ на „Бранникъ“, на Министъръ-председателя за одобрение отъ Министерския съветъ.

Чл. 38. Организацията „Бранникъ“ и нейнитѣ подѣления и колективни членове се ползватъ безвъзмездно отъ всички открити и покрити обществени мѣста и сгради, които се намиратъ въ собственостъ или сж предадени за използване отъ училища, читалища, организации за тѣлесно възпитание или други подобни, но съ огледъ да не се вреди на тѣхното непосредствено предназначение. Редътъ за ползуването имъ се установява отъ управата на „Бранникъ“.

Организацията „Бранникъ“ има всички права на организация за тѣлесно възпитание.

Чл. 39. Всѣка община е длъжна да отдѣли отъ мерата си или да отчужди отъ частни имоти за организацията „Бранникъ“ необходимитѣ мѣста за игрища, салони, туристически домове, хижи, плавални и други и да ги устрои.

Чл. 40. Имотитѣ и книгата на организацията „Бранникъ“, и нейнитѣ подѣления, както и колективнитѣ членове се освобождаватъ отъ всѣкакви държавни и общински данъци, акцизи, такси, гербъ, берии и мита.

ГЛАВА V. Наказателни разпореждания

Чл. 41. Който по какввто и да било начинъ прѣчи на дейността на организацията „Бранникъ“ се наказва съ глоба отъ 100 до 3,000 лева.

Чл. 42. Който при задължителностъ на членуването, безъ законни причини, се отклони отъ дружинитѣ на „Бранникъ“ или на нѣкои отъ колективнитѣ му членове се наказва съ глоба отъ 100 до 1,000 лева.

Чл. 43. Глобитѣ по предходнитѣ членове се налагатъ отъ главния ржководителъ на „Бранникъ“ съ наказателно постановление, възъ основа на актъ, съставенъ отъ оргнитѣ на „Бранникъ“. Наказателнитѣ постановления, съ

които се налагат глоби повече отъ 500 лева, подлежатъ на обжалване по реда на глава V, книга VI, отъ закона за наказателното сѣдопроизводство.

Глобитѣ, наложени по този законъ се събиратъ отъ държавния бирникъ, съгласно закона за събиране на прѣжитѣ данѣци.

Глобитѣ, наложени на малолѣтни се събиратъ отъ родителитѣ имъ.

ГЛАВА VI. Допълнителни разпоредения

Чл. 44. Прилагането на този законъ за разнитѣ селища, възрасти, полъ и категории, става на етапи, обявявани съ постановление на Министерския съветъ по докладъ на главния ръководител на организацията „Бранникъ“ и то следъ привършване на подготовителнитѣ работи.

Чл. 45. Този законъ отмѣня всички закони и правилници, които му противоречатъ.

БРАННИКЪ

Съ горниятъ законодателенъ актъ се трасирва окончателно пътя къмъ обединението на младитѣ ни поколения. Младежта на България поема вече своя drumъ на истинско родинослужене и творчески възходъ.

Самиятъ законъ, предшествуванъ отъ редица други проекти, възбуди голѣмъ интересъ и напълно оправдана загриженостъ, както отъ страна на народното представителство, така и всрѣдъ общественото мнение и различнитѣ организации. Отъ трибуната на Народното събрание, при приемането на закона, изнесоха най-компетентно и държавническо разбиране на младежкия проблемъ младитѣ народни представители г. г. Лазаръ Поповъ и Иванъ Батембергски, които съ откровени и вдъхновени слова изложиха своето вѣрую на дългогодишни деятели въ нашата млада общественостъ. При разглеждането на този тъй важенъ въпросъ, било въ комисииѣ, било

при другъ поводъ, вземаха участие и познатитѣ дейци въ тази областъ народнитѣ представители г. г. Д-ръ Б. Ковачевски, Д-ръ Н. Минковъ и др. Много отраденъ фактъ е и това, че за пръвъ Главенъ ръководител на българската младежъ е назначенъ съ Царски Указъ познатиятъ деятель на младежката ни общественостъ г. Д-ръ Стефанъ Клечковъ, който въ качеството си на председател на студентския сѣюзъ, а напоследъкъ Областенъ директоръ въ Стара Загора и Пловдивъ, остави дълбоки следи. Всичко това ни радва, защото то показва, че ние още въ първитѣ си стѣпки, не сме чужди на могщия принципъ: „Младежта трѣбва да се ръководи отъ младежъ!“ — възвестенъ и приложенъ съ изненадващи резултати отъ Водача на германския народъ Адолфъ Хитлеръ. Ние искаме да вѣрваме, че и у насъ вече уреждането на младитѣ ще намѣри своя вѣренъ път. Това ще трѣбва да стане, защото ни зоватъ два главни чинители: примѣрътъ на чужбина и нескритото желание на нашата младежъ да бѣде истински обединена за творческо родинослужене. Хубавото име „Бранникъ“ ще трѣбва да стане символъ на чиличенъ по духъ и тѣло български младежъ, творецъ на нови блага и свѣтълъ възходъ и вѣченъ бранителъ на вѣчна Велика България!..

Излишно е да правимъ тълкувание на различнитѣ законоположения, защото самиятъ законъ изтъква своитѣ добри страни. Независимо отъ това, както вече другаде се подчерта,¹⁾ не е толкова важно въ какъвъ общественъ институтъ и по кой технически начинъ ще бѣде организирана младежта. Исторически важно, обаче, е едно: тѣзи, които ще се нагърбятъ съ тази високо отговорна задача, трѣбва да притежаватъ изключителни качества; трѣбва да се

¹⁾ Вж.: Найденов Памукчиевъ: „Организиране на младежта“. София, 1939 год.

чувствуватъ близко до младежката душа и най-важното — да могатъ да я разбиратъ; тѣ трѣбва да иматъ неоспорванъ авторитетъ, тъй много необходимъ за дисциплината; когато сж били въ юношеството си сърдцата имъ да сж обгарѣли въ кристално родолюбие и още въ раннитѣ години на своя животъ да сж дали, чрезъ нѣкоя младежка организация, своята дължима творческа данъ за Родината. Нека се има предъ видъ едно: че младежътъ не признава рамки и отжпкани пжтища. Тя е склонна да посреща съ отворени обятия всичко ново, но... и бързо да го захвърля въ праха на забвението, щомъ като то влезе въ непримиримъ конфликтъ съ нейнитѣ идеали и роднитѣ традиции. Има хора, които не вѣрватъ на младитѣ. Тѣ сж свикнали да ги виждатъ въ прототипа на безцелно скитащи се младежи, за които киното, улицата, кафенето, танцитѣ, тютюна и вострастения спортъ и пр. сж нераздѣлни спжтници. Не отричаме, че има такива, обаче сме въ състояние да заявимъ, че българската младежъ, въ своята цѣлостъ, има идеали! И то свѣтли идеали! Тѣзи идеали трѣбва да бждатъ канавата, върху която да се изгради стройната организация на великобългарската младежъ. Младежъ всеотдайно родинолюбива, стихийно творческа и безкористно обществена!

Българската общественостъ вече приюти въ себе си най-младата, най-скжпа и свидна организация — „Бранникъ“. Тя отпочна своята дейностъ съ една високо родолюбива, бихме казали сждбовно-историческа проява — пренасянето на свещения огънь. „Бранникъ“, съ своитѣ колективни членове — юношитѣ туристи и младитѣ червенокръстци, донесе отъ славния Преславъ свещения огънь въ Царския дворецъ, разнесе го и огрѣ съ него Македония, Тракия, Западнитѣ крайнини и Добруджа — това бѣ единъ могщъ символъ за вѣчно единение на българския народъ.

Паметни ще останатъ произнесенитѣ по този случай думи отъ Негово Величество Царя, при предаване кандилата на младитѣ огненосци:

„Съ благоговение приемамъ свещения огънь, запаленъ въ старопрестолния нашъ Преславъ и съ благоговение го предавамъ на васъ, млади българи, за го разнесете по всички краища на новоосвободенитѣ български земи. Неговиятъ пламъкъ, свѣтилъ презъ вѣкове въ Преславъ, Търново и въ Светата Рилска обителъ, нека въ деня на Св. Св. Кирила и Методия се отрази съ новъ блъсъкъ въ водитѣ на Дунава, Вардара и Нишава, на Охридското езеро и Бълото море.

Нека този огънь, символъ на духовното единство на цѣлокупния български народъ, да освѣтли душитѣ, да стопли сърдцата и да обедини около Божествения си пламъкъ всички българи, въ името на нашитѣ скжпи завети и светини, вѣковни копнежи и съкровени идеали.

Тази Божествена искра, която презъ хилядолѣтието на нашата история, всрѣдъ величие и слава, въ борби и покрусии, никога не загасна, създаде и кали несломимия български духъ и неговия полетъ къмъ свобода и напредѣкъ.

Нека този Божественъ огънь отново освѣти и съгрѣе цѣлата наша свободна свещена земя. Нека възпламени душитѣ и сърдцата, за да изградимъ тая земя благоденствуваща и мощна.

Да живѣе и пребжде свободна и обединена България!“

НАСОКИ И ЗАДАЧИ

ЕДИННО МЛАДЕЖКО ДВИЖЕНИЕ

Като вече се изложи, създаването на младежка организация у насъ, а заедно съ това и на признатата вече младежка общественост, стана отгоре — отъ държавата, чрезъ нѣколко закона. Основата, обаче, бѣше положена отъ самата младежъ, чрезъ създаденитѣ отъ нея организации. Младежъта на обединена България е, значи, държавна.

Редица причини отъ историченъ характеръ налагатъ, обаче, тая младежъ, или младежка общественостъ, да добие естествения си видъ, както въ миналото, т. е. да стане истинско чадо на народа—както напр. легионеритѣ на Раковски, хайдутитѣ, епичнитѣ юнаци, култътъ на Крали Марка и пр. Съ други думи: исторична необходимостъ е да стане тая младежъ и народна, подобно на германската Хитлерова младежъ и нейната дейностъ да започне и отдолу. Отъ тия съображения се е движилъ и законодателятъ и затова е предвидѣлъ организирането на младитѣ ни поколѣния, въ училищата и вънъ отъ тѣхъ, да се проведе постепенно и сетне членуванетоъ за сега да не е задължително, а доброволно.

Нѣма съмнение, че само чрезъ народната ни организирана младежъ ще може да се създаде, както въ Германия, истинско младежко движение. А то пъкъ следъ като развие широка дейностъ изотдолу, ще изиграе, сигурно, исторична роля въ обединена днесъ България: ще влѣе, както презъ Възраждането ни, нова струя, нова кръвь и духъ въ живота на народа ни и ще насочи тоя животъ къмъ цѣлостенъ възходъ.

Първа насока за държавната ни младежка организация е, значи, да се превърне тя на народна организация, да почне широка и мислена работа отдолу и да се превърне въ могъщо младежко движение, което да създаде ново великобългарско Възраждане.

ПЪТЪТЪ КЪМЪ ВЪЗХОДА

Пътътъ, който има да премине държавната ни организация на младежъта — училищна и извънучилищна, градска и селска—е труденъ и дълъгъ. Потрѣбна е на първо време, па и сетне, помощта на държавата и широката подкрепа на народа. Тоя пътъ води презъ много области. Първата е областта на тѣлесното възпитание. Отъ досега изложеното е ясно въ какво се състои тоя въпросъ. Да подчертаемъ сжщественото: робството подъ турцитѣ, неуредици отъ социаленъ и културенъ характеръ, постановленията на Ньойи и пр., сж изтозили тѣлото на народа ни. Това установяватъ преди всичко наборнитѣ комисии. Тѣ напр. отъ редица години вече не намиратъ достатъченъ брой младежи годни за военна служба. Има и други доказателства, които показватъ упадъка на народа ни въ тѣлесно отношение. Ние имаме вече дори израждане въ нѣкои мѣста и обществени слоеве. Нужно е да се състави часъ по-скоро планъ за възстановяване на народнобългарската тѣлесностъ. Тоя въпросъ не може да получи разрешение отъ досегашна малка унижена и разкъсана България. Той ще трѣбва да се реши бързо и задоволително отъ днешна обединена България. Нека се знае, че само въ здраво тѣло има здравъ духъ! Каква Велика България може да се очаква отъ неджгави, хилави, болнави и изродени поколѣния? Погледнете германскитѣ войници! Всички сж здрави, червендалести, пълни съ тѣлесни сили жизнерадостъ.

Тукъ спада и въпросътъ за голѣмия дѣлъ на нашето семейство при градежа на новата ни държава: увеличение на раждаемостта, отглеждане на децата, намаление на тѣхната смъртностъ, подпомагане на селското семейство, което е великото жрело на народната ни тѣлесностъ и пр. Тия задачи чакатъ държавно разрешение и всенародно бързо и ударно провеждане.

ЗНАНИЕ, ВОЛЯ, ПРАКТИКА

Втора областъ, или насока, къмъ която трѣбва да се насочатъ усилията на Нова България, е умственото възпитание на младитѣ ни поколѣния, или тѣхното образование. По тоя въпросъ ония, що водятъ младежта на обединения ни народъ, трѣбва да иматъ строго опредѣленъ планъ. Насъ ни е потребно образование, за да вървимъ въ тактъ съ свѣтовната история. Но на Нова България не е толкова необходимо отвлѣчено знание, а младежи съ силна воля, характеръ, любовъ къмъ трудъ, работа и творчество, младежи преди всичко съ цѣлостна българщина. Особно голѣма е задачата на държавата и народътъ спрямо извънучилищната младежъ, сетне къмъ селскитѣ младежи и девизи. Потрѣбенъ е държавенъ планъ за общо образование и за професионално-промишлени занаятчийски училища, земедѣлски и пр. Практическата подготовка—въ нашето време на машината—да заеме за сега предно мѣсто, а не отвлѣчената умозрителностъ. Ще ни бжде исторически необходимо да отложимъ нѣщо отъ културата на висшия интелектуализъмъ въ интересъ на строителството отъ вещественъ, стопански и пр. характеръ. Не последенъ е въпросътъ за образователната и практическа подготовка на нашата девица. Нова България има нужда преди всичко отъ майки и съпруги, вѣрни на старитѣ ни семейни традиции.

ВИШЪ МОРАЛЪ

Трета задача за обединения ни народъ е нравственото възпитание на младитѣ ни поколѣния — особно вънъ отъ училищата. Трѣбва на всѣка цена да се подигне моралниятъ уровень на младежта ни, разнебитена отъ историчнитѣ ни крушения и социални неуредици. Началата на висшата нравственостъ е нужно да заематъ тронното си мѣсто въ младежката душевностъ и да водятъ младежа и девицата къмъ дѣла, полезни въ държавно, народно и обществено отношение. Интереситѣ на общността да сж на първо мѣсто, личното благо—на последно! Идеали трѣбва да има младежта на обединена България — на тѣхъ да служи, за тѣхъ да се жертвува! Историчнитѣ идеали на България, предъ която сега вече се откриватъ нови кръгзори за дейностъ и възходъ! Само високо нравствениятъ младежъ и девица ще се отдадатъ въ истинска и преданна служба на Велика България.

НАЦИОНАЛНО СЪЗНАНИЕ

На четвърто мѣсто—не, на първо мѣсто!—стои националбългарското възпитание на младежта ни отъ двата пола. Нека се запомни! Националното възпитание трѣбва да бжде за насъ—млади, възрастни и стари — основа за всѣко друго възпитание. По тоя въпросъ ние, за жалъ, още не сме на ясно. У насъ въ най-добрия случай е имало — и има — народностенъ инстинктъ. Той служи за знакъ на българщината. Но това е най-нисшата степенъ на народностното. Тоя инстинктъ води само къмъ племе, къмъ племенна принадлежностъ. Иматъ го и циганитѣ, па въ известенъ смисълъ и животнитѣ, напр. мравки, пчели и пр. Той, значи, не е исторична сила, а биологична. Втората степенъ на народностното е националното съзнание. Него ние добиваме отъ време на време, напр. презъ

епохата на нашето Възраждане. Националното съзнание е вече творческа сила въ историята. То води не само до племе, а по-високо — до народъ. Историчнитъ ни крушения, обаче, често пакъ задушаватъ националното ни съзнание и ние пакъ слизаеме въ низинитъ на народностния инстинктъ. Понеже това съзнание е исторически ценно, то държавата ни до сега се стареа да го държи будно — чрезъ училища, казарма, печатъ и пр. Такава е ролята на нашето Българознание въ учебнитъ ни заведения, т. е. на български езикъ, българската история и родната география.

НАЦИОНАЛНА ИДЕОЛОГИЯ

Нашата младежъ трѣбва да пази свещения трепетъ на народностния инстинктъ. За нея е историченъ дългъ да се проникне дълбоко и отъ национално съзнание. Но само съ тоя инстинктъ и съ това съзнание, нашата младежъ нѣма да стане великобългарска. За тая висша степенъ на народностната ни стихия е потрѣбно и нѣщо друго — националбългарска идеология, или великобългарски свѣтогледъ. Ако народностниятъ инстинктъ води до племе, а националното съзнание до народъ, то националната идеология възвежда до горната исторична общностъ — до нацията. Такива нации, т. е. народности въ висша смисълъ, сж до сега напр. Германия, Италия, Франция.

Най-висша задача на днешна обединена България е да стане нация, или все едно: Велика България. Само младежъта, която исторически ще създаде тая висша България и ще я брани, може да се нарече великобългарска младежъ. Задача, насока за днешнитъ млади поколения е да се стремятъ къмъ тоя великъ, ала достижимъ идеалъ. Въ тия тѣхни върховни стремежи тѣ трѣбва да иматъ щедра помощъ отъ държавата и всестранна подкрепа отъ народа. Защото само тѣ, младитъ отъ

двата пола, ще могатъ да влѣзатъ въ обетованата земя на Велика България. На днешнитъ възрастни и стари поколения е сждено да видятъ осъществень само идеалътъ на обединена България.

Великобългарската младежъ е, значи, национал-идеологична. Тя изповѣдва вѣруето на великобългарския свѣтогледъ. Въ какво се състои тая идеология, какви сж началата на тоя свѣтогледъ — това донѣкъде е известно по аналогия отъ другитъ национални идеологии. Ала нашата национална идеология има — трѣбва да има! — и нѣщо изключително българско.

Тукъ, по технически причини, ще се набележатъ само нѣкои отъ началата на свѣтогледа ни¹⁾.

Първиятъ постулатъ на националната ни идеология съставятъ висшитъ схващания за нашата родна земя или за историчнитъ ни земи: свѣтовно-историчното положение на тая земя между стария Изтокъ и Западна Европа, геополитичната ѝ роля презъ хилядолѣтията, бъдещата ѝ мисия като звено между три материка и пр. Сетне: ролята на тая земя като наша майка-Родина нейнитъ богатства, стопански възможности, красоти и пр. Основа на великобългаризма е земелюбието!

Второ начало на свѣтогледа ни съставя българскиятъ народъ, национално обединенъ: сжщностъ и предназначение на етничната ни стихия, философия на нашето минало, диагноза на настоящето, национална биология и евгеника, т. е. облагородяване на тѣлесната ни проблема за социална солидарностъ и стопански преобразования, отношение къмъ чуждитъ народности острови у насъ и къмъ другитъ народи и пр. Трѣбва да се подчертае, че младежъта на западноевропейскитъ нации изучава родното минало главно въ две насоки: великитъ постижения и

¹⁾ Вж.: Д-ръ Н. Шейтановъ: „Великобългарски свѣтогледъ“, часть I. София, 1940 год. Ст. II. и III. ч.

паденията. Това става с цел да се поддържа националната гордост—прѣко, чрезъ родното величие и косвено, чрезъ презрение къмъ негоднитѣ въ родната история. Такова становище трѣбва да иматъ и учебницитѣ по българска история, чрезъ които ще се произвежда национал-идеологичното възпитание на нашата младежъ.

Народолюбието е национална основа на великобългаризма!

Трети постулатъ въ националната ни идеология е държавата. Великобългарската младежъ трѣбва да е твърдо убедена, че бъдещата ни нация — Велика България, е преди всичко държава, т. е. исторично създание на народъ и земя. Тая младежъ е политическа въ висша смисълъ на тая дума, иначе речено: тя е държавотворна и държаво-брана. Върхъ на тая политическа мъдростъ съставя култътъ къмъ Държавния глава — днесъ Негово Величество Борисъ III, Царъ на всички българи. Държавниятъ глава е висшъ символъ на националното ни единство. Трѣбва да се запомни, че политическата ни зрѣлостъ най-сетне ще ни въведе до Велика България! Въ тая насока трѣбва държава, народъ, а преди всичко младежътъ ни да положи върховни усилия, защото поради дългото ни робство у насъ на държавата ни се гледа като на нѣщо чуждо и потисническо.

Държаволюбието е творческа основа на великобългаризма!

Преданостъ къмъ държава, народъ и родна земя означава отданостъ и къмъ войската, която изхожда отъ народа—главно отъ народната младежъ — брани родната земя, крепи държавата и я води къмъ величие. Великобългарска е оная младежъ, която има духъ и дѣсница на бранникъ, на герой-воинъ, въ военно и мирно време. Защото нашата история ни учи, че мирътъ на Балкана винаги е крат-

котраенъ и врагътъ дебне България презъ всѣко време и отъ всички страни!

Военнолюбието е хайдушка добродетель на великобългаризма!

Освенъ тия начала на националната ни идеология, за младежътъ е важенъ постулатътъ за родна култура—на духа и на тѣлото. Известна е проблематиката въ тая областъ: самобитна българска култура и чужда—византийска, западноевропейска и пр. Великобългарско е схващането, че културата представя идеологична опора на държавата. Затова дългъ е на отговорнитѣ чинители да насочватъ културната ни политика въ тая посока. По такъвъ начинъ народниятъ ни културенъ гений съществува ще помага за строежа на нашата нация и ще осигурява нейното исторично безсмъртие.

Културолюбие е вълшебна струна въ великобългаризма!

Най-висша форма на култура, за националния ни свѣтогледъ, е вѣрата Истински великобългарска е оная младежъ, която е изпълнена съ огъня на вѣрата. Такива сж били голѣмитѣ строители на историчното ни величие. Хр. Ботьовъ напр., гениалниятъ младенецъ се възправя предъ насъ като стародавенъ жрецъ съ величественото си стихотворение „Моята молитва“. Нѣщо сжщо тѣй жреческо иматъ думитѣ на Пенча Славейковъ, въ „Кървава пѣсенъ“, когато той излага титанизма на млади и възрастни въ Сръдногорското възстание: „Богъ и България“ се казва тамъ, „единство въ двойна плътъ!“ Това единство е аксиома за истинската великобългарска младежъ, защото тя вѣрва въ великия Богъ на България — въ Бога на Велика България. И тая съкровенна вѣра въ свѣтлата звезда на нашата Родина вдъхновява творческата ни младежъ да гради историчното величие на нашия народъ—днесъ, утре и въ вѣчни времена:

НОВЪ БЪЛГАРИНЪ

Ние можемъ да имаме установени планове за тѣлесното, умствено, практическо и нравствено възпитание на нашата младежъ. Може да пробуждаме национално съзнание въ нея. И националната ни идеология да ни сочи пътя къмъ величественя храмъ на нацията. Но, всичко това още не е достатъчно, за да строимъ съ успѣхъ историчното си бждаще въ едра мѣра. Трѣбва и нѣщо друго, което органически да обединява всички тия съставки — трѣбва човѣкъ-синтезъ, новъ българинъ, или по-точно великобългаринъ. Тоя великобългаринъ ще трѣбва да има тѣло здраво, калено и облагородено, духъ — огънь, воля — желѣзна, моралъ — висшъ, вѣра — вдѣхновенна. Да се окрилява не само отъ насъзнание, но и великобългарска идеология. Да бжде творецъ, бранникъ, герой . . .

За това организирането на младежъта ще има за целъ да създаде отъ младитѣ български поколѣния едни духовно превъзпитани, здрави тѣломъ и напълно хармонично развити граждани на страната. Тѣ трѣбва да бждатъ творци на културенъ възходъ, но сжщевременно да сж закърмени съ спартански духъ и да могатъ мечъ въ ржката си да въртятъ. При това положение, смѣтаме ние, цѣлата работа би се разпадала главно въ два голѣми дѣла: дѣжавно-гражданско възпитание и всестранно тѣлесно възпитание и подготовка.

Организирането на младитѣ поколѣния е може би най-трудната задача, която днешното време съ една повелителна настойчивостъ ни поднесе за разрешение. Предвидъ на това, че всеобщата младежка организация, ще включва въ себе си грамадната частъ отъ учащитѣ се, лесно е да разберемъ, че въ тази насока голѣма роля ще бжде призовано да играе българското учителство. И задачата му тукъ ще бжде много по-трудна, отъ колкото въ учили-

щето. Учителътъ ще бжде единъ отъ главнитѣ чинители за създаването на новия българинъ.

Създаване на такъвъ новъ, висшъ родъ българинъ и българка, на великобългарски поколѣния, на цѣлъ възроденъ народъ — това е огроменъ проблемъ за бждащата ни история. Но нашето минало ни учи, че ние сме разрешавали вече такива проблеми. Царъ Крумъ напр. очерта съ мечъ си почти всички исторични земи на Велика България. Царъ Борисъ създаде християнската култура на тая България. А Симеонъ Великий ни изведе до върха, до „златния вѣкъ“ на политическото ни и културно величие. Сега пъкъ ни предстои да създадемъ великобългарски народъ, който да превърне обединената ни вече Родина въ сжщинска нация и да я запази дълги вѣкове.

Разрешаването на тая голѣма и належаща задача трѣбва да започне още днесъ и то отъ нашата младежъ! Защото тая младежъ е живата основа на бждащата ни нация.

Нека се запомни, че безъ велика младежъ, нѣма Велика България!

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговоръ	7
Предисловъ	11

ПРОБЛЕМЪТЪ ЗА МЛАДЕЖЪТА

Праизворъ на живота	18
Култъ на хубостъ и сила	18
За вѣра и Родина	19
Бранникъ и майка	21
Висша нравственостъ	22
Рицаръ и дама	22
Вѣчната антетиза: млади и стари	23
Семейство и училище	25
Новъ чинитель	26

ОРГАНИЗИРАНЕ НА МЛАДЕЖЪТА

Сжщностъ	29
Съветска Русия	30
Нова Италия:	
Въ защита на държавата	31
Балила	33
Велика Германия:	
Нацията вдъхновява	36
Речитѣ на Хитлеръ къмъ младежъта	37
Водачество на Хитлеровата младежъ	51
Организиране и законъ	67
Месиянски национализъмъ	76
Отгласъ въ другитѣ страни:	
Унгария	78
Швейцария	80
Франция	80
Бивша Полша	81
Бивша Чехославия	82
Финландия	83

Отгласъ въ нашитѣ съседи :

Румъния	83
Турция	85
Бивша Югославия	88
Гърция	90
Накъ последни	92

МЛАДЕЖЪТА ВЪ БЪЛГАРИЯ

Жаръ и духъ на младенчество	95
Стихийни символи	96
Багатури, Черноризецъ Храбъръ, Хайдути	105
Творци на българското възраждане:	
Възраждане — подмладяване	113
Пламененъ духъ	114
Чрезъ черква къмъ народность	115
„Свобода или смъртъ!“	117
Временни отклонения	120
Новъ подеъмъ	122
По различни пжтища	126
Начало на младежка обществность :	
Туризмъ	128
Спортъ	130
Младежки червенъ кръстъ	135
Разузнавачи	137
Студентско движение	139
Християнски дружества	141
Политико-обществени организации	142
Младежъта въ новоосвободенитѣ земи	148
Живецътъ на българската история	150

ВЕЛИКОБЪЛГАРСКА МЛАДЕЖЪ

Предпоставки :

Защо Велика България	153
Примѣрътъ на чужбина	158
Наченки въ миналото	160

Къмъ единна младежъ :

Ииспекторатъ по физ. възпитание	162
Законъ за физ. възпитание	164
Планътъ на Д-ръ Карлъ Димъ	173

Законъ за организиране на младежъта	179
Бранникъ	190

Насоки и задачи :

Единно младежко движение	194
Пжтьтъ къмъ възходъ	195
Знание, воля, практика	196
Висшъ моралъ	197
Национално съзнание	197
Национална идеология	198
Новъ българинъ	202

Съдържание	205